

KARYS

Kaina 30 ct.

Nr. 13

Pavasario laukais

Politikos apžvalga

KAIP „VOKIETIJOS RYTŲ S-GOS“ ORGANAS SUPRANTA NEPUOLIMO SUTARTĮ SU LIETUVA IR KITOMIS VALSTYBĖMIS

Baltijoje labai gerai žinomos „Vokietijos rytų sąjungos“ organas „Ostland“ paskutiniame numeryje švarsto kovo 7 d. Hitlerio memorandume Locarno pakto signatarinėms valstybėms iškeltas mintis dėl nepuolimo pakto. Laikraštis pabrėžia, kad Hitlerio memorandumo šeštame punkte padaryti pareiškimai dėl nepuolimo pakto su Lietuva konstatuoja „lietuvių vokiečių santykių priklausomumą nuo lietuvių santykių su Klaipėdos kraštu“. Toliau „Ostland“ žodis į žodį rašo „Šiuo atžvilgiu betgi jau viena tenka aiškiai konstatuoti, būtent, tai, kad ne tikai pats nepuolimo pakto sudarymas, bet ir jo išlaikymas turi būti padarytas priklausomas nuo visiškai korektingo Lietuvos laikymosi Klaipėdos krašto atžvilgiu, t. y., kad nepuolimo sutartis galios tikrai tol, kol Lietuva laikysis galiojančių apsaugos nuostatų, kurie Lietuvą įpareigoja Klaipėdos krašto atžvilgiu“.

Berlyno diplomatinuose ir politiniuose sluoksniuose tas jau per daug aiškus pasisakymas, kaip Vokietija supranta savo siūlomus nepuolimo paktus su Lietuva, Čekoslovakija, Austrija ir kitomis valstybėmis, sukėlė didelį susidomėjimą. Tai deklaracijai čia teikiama ypatingos politinės reikšmės todėl, kad „Ostland“ yra oficialus „Vokietijos rytų sąjungos“ organas, o ta sąjunga yra oficiali ir vokiečių užsienių reikalų ministerijos rytų skyriaus diriguojama organizacija. Ta „Vokietijos rytų sąjungos“ deklaracija diplomatinuose ir politiniuose sluoksniuose komentuojama taip, kad jei bet kurioje Lietuvos, Čekoslovakijos, Austrijos ar kitos valstybės teritorijos dalyje, nepuolimo sutartį su Vokietija sudarius, įvyktų bet koks nacionalsocialistų išprovokuotas incidentas, tai Vokietija galėtų jį laikyti pakankamu motyvu sutarčiai nutraukti ir paskelbti karui.

LATVIJOS MINISTERIS PARYŽIUJE GROSVALDAS APIE BALTIJOS SANTARVĘ

Paskutiniame tarptautinės diplomatinės akademijos posėdyje Paryžiuje Latvijos ministeris Paryžiuje Grosvaldas padarė pranešimą apie Baltijos santarvę. Grosvaldas savo pranešime smulkiai atvaizdavo santarvės genezę. Pranešimo pabaigoje Grosvaldas konstatavo, kad nuolatinis diplomatinis bendradarbiavimas ir periodinės Baltijos valstybių užsienių reikalų ministerių konferencijos daro santarvę realybe. Baltijos valstybės, susikūrusios santarvę, smarkiai prisidėjo prie visuotinio taikinimo ir taikos nustatymo darbo.

TAUTŲ SĄJUNGOS TARYBA PRIPAŽINO, KAD VOKIETIJA SULAUŽĖ LOCARNO SUTARTĮ

Žinios iš Londono, kad Tautų Sąjungos Taryba vienu balsu pripažino, jog Vokietija, užimdama demilitarizuotą zoną, sulaužė Locarno sutartį, Berlyno gyventojų masėse sukėlė didelį susijaudinimą. Kai kurių laikraščių redakcijos ta proga išleido specialias laidas, kurios buvo labai greitai išpirtos. Vokietijos pasmerkimo įspūdis čia laikomas labai skaudžiu vokiečių interesų atžvilgiu dar ir todėl, kad vokiečių delegacija buvo išlydėta į Londoną su didelėmis viltimis. Buvo manoma, kad mažiausiai Italija, Lenkija, Danija ir Didžioji Britanija susilaikys nuo balsavimo. Nusivylimo neslepia ir vokiečių politiniai sluoksniai. Nors jie laikė galima Vokietijos pasmerkimą, vis dėlto, jie nelaukė tokio didelio balsų skaičiaus už Vokietijos pasmerkimą.

Viešojoje opinijoje sušvelninti sunkiam Londono nutarimų įspūdžiui, vokiečių politiniuose sluoksniuose pareiškama, kad formalus Vokietijos pasmerkimas negalėsios jos nukreipti nuo politinio nusistatymo. Vokiečių politiniai sluoksniai pripažįsta, kad Londono istoriški nutarimai pasunkina Vokietijos poziciją Tautų Sąjungos atžvilgiu, bet vokiečiai

ir toliau stengiasi grįžti į Tautų Sąjungą. Dėl sugrįžimo į Tautų Sąjungą Vokietija daugiausia pasitiki Didžiąja Britanija.

Vokiečiai dabartinę politinę padėtį vaizduojasi taip, kad Prancūzija, leidusi Tautų Sąjungos Tarybos nutarimą patvirtinti Hagos tarptautiniam teismui, stengsis sudaryti karinę sąjungą su Didžiąja Britanija ir Belgija prieš Vokietiją. Tuo būdu, esą, ant Locarno griuvėsių išaugtų karinė santarvė Europos vakaruose, o jos svorį dar padidintų ir vokiečiams bausis prancūzų rusų paktas.

Blogiausiu atveju, kaip aiškinama vokiečių politiniuose sluoksniuose, Vokietija, Didžiosios Britanijos remiama, stengsis ieiti į šį naują paktą. Tuo būdu, jei Hitlerio pasiūlymai nebūtų priimti, Vakarų Europoje išaugtų naujas Locarno.

Griežtesnės akcijos prieš Vokietiją, kuri būtų Tautų Sąjungos Tarybos nutarimų paseka, vokiečių politiniai sluoksniai nelaukia.

BELGAI NEPATENKINTI BECKO KALBA

Belgų laikraščiai, rašdami apie Londone tarp Locarno valstybių pasiektą susitarimą, reiškia tam tikro nepatenkinimo lenkais, kurie per Tarybos posėdį užsienių reikalų ministerio Becko asmenyje dėjosį kažkokiems neprašytais Belgijos globėjais. Briuselio laikraštis „Peuple“ tuo reikalu šitaip pasisako: „Ką pasakyti apie p. Becką?“. Jis pasakė dviprasmišką kalbą, kokios iš jo buvo galima ir tikėtis. Kas blogiau, jis taip pat tarėsi turįs išgarbinti poną Van Zeelandą ir primygtinai pabrėžti šimtmetinę belgų lenkų draugystę, statydamas Lenkiją lyg ir Belgijos globėja. Argi mes esame tai nusipelnę?

SLAPTAS VOKIEČIŲ NACIONALSOCIALISTŲ VEIKIMAS LATVIJOJ

„Rīts“ iš patikimų šaltinių praneša, kad latvių saugumo organai paskutiniu laiku gavo įrodymų, kad Latvijoje veikia labai plačiai išsišakojusi slapta vokiečių nacionalsocialistiškos pakraipos organizacija. Pradžioje ta „judėjimu“ pasivadavusi organizacija stengėsi maskuoti savo veikimą, prisidengdama legalių organizacijų, kaip „vokiečių baltų“, „vokiečių švietimo sąjungos“ ir „turizmo ir sporto sąjungos“, veikimu. Tas legalias organizacijas uždarius, slaptas vokiečių veikimas priėmė visiškai konspyratyvaus veikimo formą. „Judėjimo“ organizacijos nariai buvo paskirstyti į nelegalias grupes, kurios buvo sugrupuotos į visą eilę apskričių sąjungų. Tų organizacijų nariai sistemingai rengė slaptus susirinkimus, per kuriuos įvykdavo politinių diskusijų prieš Latviją nukreipta dvasia. Be to, tos organizacijos kariškai apmokė jaunimą. Tos organizacijos palaikė nelegalius ryšius su užsieniu. Saugumo policija konstatavo, kad „judėjimui“ vadovavo advokatas Erhardt Kroeger. Jo padėjėjas ir pavaduotojas buvo baronas Kosdull. Be to, svarbų vaidmenį tame judėjime vaidino buvęs „landwehro“ pulkininkas Heinrich Barrt, kuris vadovavo kariniams jaunimo lavinimui, gydytojas H. Schlau, studentas Aleksandras Schloss, kuris buvo to judėjimo propagandos vedėjas, ir kt.

Slapti susirinkimai įvykdavo „bierabendų“ priedanga. Kovo 4 d. per tokį „bierabendą“ viename negyvenamame Rygos pajūrio name buvo suimta 13 tos organizacijos narių, jų tarpe ir Kroegeris. Po kurio laiko jie buvo vėl paleisti. Kovo 12 d. toks pats slaptas susirinkimas buvo susektas Rygoje. Čia dalyvavo 15 asmenų, jų tarpe vėl Kroegeris ir „propagandos vedėjas“ Schloss. Tą susirinkimą buvo sušaukęs Kroegeris, kuris, pasirodžius policijai, buvo bepradedęs skaityti pranešimą. Jis pats pripažino, kad pranešimą gavo iš užsienio. Tame pranešime smarkiai puolama Latvijos vyriausybė. Susirinkimo dalyviai — daugiausia, studentai — buvo suimti. Kovo 19 d. buvo susekti dar du slapti susirinkimai, kuriuos sušaukė gydytojas Schlau. Kvota vedama.

Leidžia Kar. Štabo Sp. ir Švt. Skyrius

Redaktorius Itn. Urbanavičius

SKELBIMŲ KAINA pagal susitarimą. Adresas: Kaunas, Miško, 10, „Karys“. Telef.: per Kar. Štabą 56 nr.
KAINA: puskarininkiams ir kareiviams (tik sau) metams — 5 lt., 6 mėn. 3 lt. ir 3 mėn. — 2 lt. Visiems kitiems metams — 6 lt., 6 mėn. — 4 lt. ir 3 mėn. — 2 lt. Užsieny, be Latvijos ir Estijos, dvigubai.

Mūsų ginkluotų pajėgų stiprinimo reikalai

(Kariuomenės vado gen. št. plk. St. Raštikio pasikalbėjimas su Vidaus Informacijų Skyriaus atstovu)

— Labai būtų malonu, Pone Vade, išgirsti iš Tamstos žinių apie mūsų mylimą kariuomenę ir jos siekimus bei darbus.

— Gerai žinau, kad visuomenė domisi viskuo, kas daroma įvairiose gyvenimo srityse, — pradėjo p. Kariuomenės Vadas. — Šiuo atžvilgiu negali būti išimtimi ir kariuomenė. Kariuomenėje, gali būti, daugiau, negu kitur, yra tokių reikalų ir darbų, apie kuriuos dėl suprantamų priežasčių viešai negalima nei kalbėti nei rašyti, bet apie kai kuriuos kariuomenės darbus visuomenei yra įdomu ir naudinga žinoti. Ši kartą papasakosiu tamstai tik apie tuos darbus, kurie dabar atliekami kariuomenėje. Kariuomenė yra laikoma ne paradams ir pasigėrėjimams, bet valstybės ir tautos pavojaus valandai, kad tautos bei valstybės vadovybė, kada visos taikai išlaikyti ir pavojui pašalinti pavartotos priemonės nieko nebepadeda, galėtų ja pasinaudoti, kaip paskutiniuju argumentu, kaip fizine jėga, jos laisvei ir nepriklausomybei ginklu apginti. Iš to daroma išvada, kad juo daugiau būsime iš anksto sustiprėję ir geriau pasirengę savo laisvę ir nepriklausomybę ginti, juo labiau bus mūsų valstybės saugumas patikrintas. Kariuomenė turi būti pasirengusi karui, kad pavojaus valandą ji mūsų neapviltų. Tik šia mintimi vadovaudamiesi turime su pagarba žiūrėti į kariuomenės darbus taikos metu ir juos vertinti. Tinkamas kariuomenės pasirengimas karui pareina nuo dviejų veiksmų: a) nuo gero kariuomenės apginklavimo bei aprūpinimo ir b) nuo gero jos kadru (karininkų, puskarininkų ir, pagaliau, kareivių) parengimo ir išmokymo. Šiuos du veiksmus jungia ir stiprina karių moralinė bei dvasinė jėga, be kurios, bendrai, yra negalimas laimėjimas, ir kurs nedidelių valstybių kariuomenėse vaidina lemiamą vaidmenį.

— Kas yra daroma, Pone Vade, ginklavimosi srityje?

— Kariuomenės apginklavimas ir aprūpinimas tiesiogiai priklauso p. Krašto Apsaugos Ministeriui. Todėl aš apie tai daug nekalbėsiu. Turiu tik pabrėžti, kad į šią sritį yra dabar atkreiptas ypatingas kariuomenės vadovybės dėmesys. Tai mes darome ne todėl, kad dabar ginklavimasis madoje, bet todėl, kad gyvename labai neramius laikus ir turime būti gerai pasirengę visomis priemonėmis apsisaugoti nuo bet kokių pavojų, jei jie pradėtų mums grėsti.

— Kaip plaukia aukos ginklų fondui ir kaip jos naudojamos?

— Su dideliu malonumu ir padėka turiu pažymėti didelį mūsų piliečių pritarimą ginklų fondo idėjai, — pabrėžė p. Kariuomenės Vadas. Aukoja kariai, civiliai, vyrai ir moterys, net vaikai. Šio fondo suma jau artinasi prie milijono litų; tai yra didelis darbas, Krašto Apsaugos Ministerijoje yra vedama tik ginklų

fondo lėšų atskaitomybė, o pinigai yra laikomi valstybės taupomosiose kasose. Fondo lėšos tvarkomos taip, kaip nurodo Valstybės Gynimo Tarybos priimtas ir „Vyriausybės Žiniose“ paskelbtas ginklų fondo statutas. Tie pinigai gali būti panaudoti tik Valstybės Gynimo Tarybos nutarimu ir tik kariuomenei ginklams pirkti. Kadangi kariuomenės vadovybės valdžioje yra ir vienintelė Lietuvoje kariška piliečių organizacija Šaulių Sąjunga, tai nedidelė iš ginklų fondo įsigytų ginklų dalis galės būti duota ir Šaulių Sąjungai. Kitais ginklais bus aprūpinta kariuomenė. Tuo tarpu ginklų fondo lėšos dar nėra paliestos, bet, turi būti, netrukus kariuomenės vadovybė prašys Valstybės Gynimo Tarybą leisti iš ginklų fondo lėšų įsigyti kariuomenei ginklų. Apie tai visuomenė savo laiku bus pa-informuota.

Mūsų padangių sargai

— Kas daroma, *Pone Vade*, kariuomenės mokymo srityje?

— Išeinant iš svarbiausio kariuomenės uždavinio, kaip galima geriau pasirengti karui taikos metu, kyla ir ypatingi reikalavimai kariuomenės mokymo srityje. Svarbiausias reikalavimas pripratinti ir išmokyti karius gerai veikti lauke, t. y. artimiausiose tikroms kautynėms sąlygose. Geriausia tam priemonė yra poligonas ir manevrai. Tuo tarpu turime tik vieną kariuomenės poligoną prie Gaižūnų, bet yra jaučiamas ir antrojo poligono reikalingumas. Šią vasarą atskiros kariuomenės dalys išvyks į poligoną jau gegužės mėn. antroje pusėje. Mokymas poligone truks iki rugsėjo mėnesio.

Per žiemą taip pat buvo atlikti nedideli manevrai visose divizionuose tarp atskirose įgulose stovinčių kariuomenės pulkų. Kai kur tokių pratimų iki vasaros bus dar daugiau. Karininkai ir puskarininkiai per žiemą atliko tik jiems skirtus pratimus lauke arba prie žemėlapių. Ginklų rūšių ir tarnybų viršininkams, divizionų vadams ir jų štabams greit bus surengti karo žaidimai Kariuomenės Štabe. Į atskirus pratimus lauke, prie žemėlapių ir į paskaitas buvo ir bus kviečiami ir atsargos karininkai. Kai kurie atsargos karininkai šiais metais bus pašaukti į pulkus kariškoms žinioms pakartoti. Ateinantį rudenį bus pašaukti ir atsargos kareiviai; nedidelis jų skaičius bus pašauktas pavasari, prieš prasidedant ūkininkų darbams laukuose.

Per visą žiemą intensingai dirba mokymo statams peržiūrėti ir naujiems parengti komisija. Daug dirba Generalinio Štabo ir Intendantų kursų lektoriai ir klausytojai. Keli karininkai studijuoja įvairiose karininkų mokyklose užsienyje. Daug karininkų rengiasi egzaminams aukštesniesiems karininkų laipsniams gauti. Be to, yra organizuojami 5 mėnesių kursai liktiniams puskarininkiams, nes ateityje viršilos laipsnį galės gauti tik tokius kursus baigę likt. puskarininkiai.

— Kaip rengiami jaunieji karininkai?

— Jaunųjų karininkų parengimas Karo Mokykloje šiais metais yra labiau intensingas. 1935 m. paskelbus naująjį Karo Mokyklos statutą, dabar laikomės principo, kad niekas negali būti karininku pats praktiškai neišbandęs eilinio kareivio gyvenimo pulke. Praėjusį rudenį visi priimti į kariūnus kandidatai buvo pasiūsti į pulkus mokomųjų kuopų ar kitų dalinių kursų išeiti. Jie yra pulkuose dar ir dabar, kur neturi jokių ypatingų privilegijų ir gyvena visų eilinių kareivių sąlygose. Gegužės mėnesį Karo Mokyklos 10-ties mėnesių kursą baigs papildomoji, buv. atsargos jaunesniųjų leitenantų, laida. Rudenį Karo Mokykla išleis kiek padidintą eilinę jaunųjų karininkų laidą. Gegužės mėnesį Karo Mokykla visa sudėtimi išvyks į poligoną. Taip daroma jau antri metai, nes praktika parodė, kad Karo Mokyklos darbas poligone yra labai naudingas. Be to, per vasarą kariūnai atlieka praktikos stažą pulkuose ir poligone.

— Koks yra bendras kareivių išsimokslinimas?

— Kareivių bendras išsimokslinimas per paskutinius metus yra aukštai pakilęs. Pavyzdžiui, dabar kareivių tarpe turime apie 250 baigusių pilną gimnazijos kursą, 150 studentų ir apie 60 baigusių aukštąjį mokslą. Į šiuos skaičius neįeina liktiniai puskarininkiai, kariūnai ir kariūnai-aspirantai. Beraščių skaičius naujokų tarpe paskutiniaisiais metais labai sumažėjo:

šių metų pradžioje, skaitant su naujokais, atvykusiais į kariuomenę per praėjusių metų rudens šaukimą, beraščių buvo tik 4,2%. Atsiminkime, kad kariuomenėje su beraštingumu energingai kovojama, ir beraščiai išmokomi skaityti ir rašyti.

— Kaip naujuoju projektu numatoma sutvarkyti kareiviavimo prievolė ir kokių įstatymų projektų dar ruošinama?

— Kariuomenės Štabe jau yra parengtas ir šiomis dienomis siunčiamas į Ministerių Kabineta naujas kareiviavimo prievolės įstatymo projektas. Vienas iš svarbiausių jame pažymėtų naujų dėsnių yra tas, kad karinę prievolę turi atlikti visi jauni vyrai. Vadinasi, jei vieni turi tarnauti būtiną tarnybą kariuomenėje, tai kiti, dėl vienos ar kitos priežasties į kariuomenę nepatekę, turi atlikti savo pareigą valstybės saugumo reikalui atitinkamais mokesčiais arba, išimtiniais atsitikimais, darbu. Taip pat jau parengti ir siunčiami į Ministerių Kabineta rekvizicijų ir sportinės aviacijos įstatymų projektai. Sportinės aviacijos veikla ateityje bus pavesta prižiūrėti kariuomenės vadovybei. Karo Taryboje baigiamas svarstyti karių tarnybos įstatymo projektas. Jis sutvarkys karininkų, puskarininkų, kareivių ir Krašto Apsaugos Ministerijos civilinių tarnautojų tarnybos teisinę būklę. Toks įstatymas jau seniai yra reikalingas. Taip pat jau parengtas ir įteiktas Ponui Respublikos Prezidentui patvirtinti Šaulių Sąjungos vidaus tvarkos statutas. Šaulių Sąjunga yra mūsų vienintelė kariška ir ginkluota piliečių organizacija, kuriai kariuomenės vadovybė dėda daug vilčių. Naujas Šaulių Sąjungos statutas padės Šaulių organizacijos jau įpusėtą pertvarkymą greičiau baigti. Be to, turime jau parengtus Krašto Apsaugos Ministerijos įstaigų darbo statuto ir kariuomenės ūkio tarnybos įstatymo projektus. Juos dar teks svarstyti karo taryboje.

— Kas daroma, *Pone Vade*, priešlėktuvinės apsaugos srityje?

— Išleidus atitinkamą įstatymą ir jam vykdyti taisykles ir pradėjus organizuoti šiam reikalui reikalingus komitetus ir komandas visoje teritorijoje ir visose žinybose, priešlėktuvinės apsaugos reikalas yra gerai pažengęs pirmyn. Šiame darbe daugiau iniciatyvos ir darbo turėtų parodyti civilinės įstaigos ir pati visuomenė. Kariuomenė yra nurodžiusi darbo kelius ir organizaciją, bet viską atlikti viena kariuomenė negali. Deja, ne kariai šioje srityje kai kur dar yra per daug nerangūs. Tenka kai kur pastebėti ir kitą kraštutinumą šioje srityje, būtent, per didelį ir nepamatuotą piliečių bauginimą ateities karo baisenybėmis ir pavojaus iš priešų lėktuvų baubu. Kariuomenės vadovybė jau yra padariusi žygių tokiems per dideliems bauginimams užkirsti kelią. Reikia gyventojus ne bauginti, bet mokyti juos nuo pavojaus apsisaugoti. Kariuomenės rūpesčiu greit jau galėsime gauti laisvoje prekyboje nusipirkti karo įstaigų patikrintas ir užgirtas dujokaukes.

Dar teks organizuoti nuo puolimų iš oro apsisaugoti viešus pratimus Kaune ir provincijoje.

Kariuomenės vadovybės prašymu, Medicinos fakultete būsiniams gydytojams įvestos paskaitos apie apsisaugojimą nuo cheminio karo padarinių. Iki mokslo metų pabaigos vyresnieji karininkai skaitys kelias paskaitas kariškomis temomis mūsų studentams Kaune, Dotnuvoje ir Klaipėdoje.

Vytauto Didžiojo pulkų dvasia tebėra stipri ir atgijusios Lietuvos raiteliuose

Pr. Gaižučio foto

— Kas naujo daroma kariuomenės kultūros ir švietimo srityje?

— Šiais metais labiau susirūpinome Lietuvos karo istorijos tvarkymu. Kariuomenės Štabo Spaudos ir Švietimo Skyriuje yra įsteigta istorijos dalis, kurios vedėju paskirtas buvęs ilgametis „Mūsų Žinyno“ ir „Karo Archyvo“ redaktorius pulk. leit. Steponaitis. Pirmoje eilėje pradėta tvarkyti mūsų nepriklausomybės karo ir dabartinės mūsų kariuomenės istorijos medžiaga. Greta jos bus renkama istorinė medžiaga ir iš senesnių laikų. Atskirų mūsų kariuomenės kautynių aprašymais ir schemomis teks papildyti ir karo muziejaus operacijų skyrių.

Kariuomenės Štabe studijuojami projektai apie okupuotų ir kitų sričių savanorių nepriklausomybės karo dalyvių pažymėjimą, nes kūrėjus-savanorius liečias įstatymas ne visus juos yra palietęs. Jokių materiališku atlyginimų jiems už buvusius nuopelnus kariuomenės vadovybė negali duoti ir šia prasme jokių klausimų nekels, bet morališkai jiems atlyginti yra mūsų pareiga.

„Karininkų Ramovė“ jau antrus metus iš eilės rengia ciklus paskaitų karininkams. Paskaitos skaitomos ne tik Kauno įgulos karininkams, bet prelegentai iš Kauno su paskaitomis lankosi ir provincijos įgulose. Tai yra nemažas ir naudingas kultūrinio ir auklėjimo sričių darbas.

Apie visus kitus kariuomenės darbus visuomenę painformuoti neįmanoma, nes vieni tų darbų yra grynai kariški ir platesnių, visuomenės sluoksnių tiesiogiai neliečia, o kiti labai svarbūs kariuomenės darbai viešai negali būti skelbiami.

Karių darbas yra labai intensingas ir svarbus. Kariai labai gerai supranta savo darbo svarbumą ir naudą, ir dirba tiek, kiek gali. Kariuomenėje viešpatauja drausmės, savo pareigų supratimo ir darbo nuo-

taika. Karininkui ar puskarininkui bei kareiviui, vis tiek ar jis tarnautų pulke ar kariškoje įstaigoje, nėra tarnybos ir ne tarnybos laiko. Karys visą laiką ir dieną ir naktį yra tarnyboje.

— Kaip, bendrai, valstybės saugumo stiprinimo darbą atlieka mūsų kariuomenė?

— Savo tėvynės saugumo stiprinimo darbą kariuomenė vykdo savo jėgomis be jokių svetimų įtakų ir svetimų patarėjų. Jei užsienio spaudos neatsakinguose organuose retkarčiais ir pasirodo gandų apie užsienio įtaką į mūsų saugumo reikalų tvarkymą, tai mes į tai neturime kreipti jokio dėmesio, žinodami, jog tai yra tik sensacijų arba politiškų intrigų darbas.

Valstybės saugumo stiprinimo sritis yra labai plati ir išcina iš tiesioginio kariuomenės darbo ribų. Bet kadangi šio darbo srityje kariuomenė turi stovėti pirmoje vietoje, todėl jai negali nerūpėti ir platesnės valstybės saugumo reikalų ribos. Kiekvienas karys-patriotas, visai nesikišdamas į tiesioginius politikos reikalus, bet gerai suprasdamas vienybės galybę, karščiausiai turi sveikinti tautos vienybės ir konsolidacijos idėją ir kiekvieną realų žygi, prisidedantį prie tos idėjos visiško įgyvendinimo pagreitinimo. Maža tauta, neturėdama daug fizinę jėgų, gali išsilaikyti tarp pasaulio galiūnų ir įvairių audrų tik tada, kada ji savo organizuotumu, susiklausymu, vienybe, drausme, aukšta morale ir kultūra padės savo nedidelėms fizinėms jėgoms sudaryti vieną, nors ir nedidelį, bet labai atsparų ir stiprų vienetą, kuris išmintingai ir atsargiai tautos vadovybės valdomas ir vairuojamas laimingai galės atsispirti bet kokiems pavojams ir drąsiai žengti pirmyn naudingos pažangos keliu.

Šiame darbe visi turime parodyti daugiau darbo, gero noro ir pasitikėjimo savimi, — pabrėžė, atsisveikindamas p. Kariuomenės Vadas.

V. I. S.

MŪSŲ KUKLIEJI DIDVYRIAI

Trys prieš kulkosvaidžiai nugalėjo 6 lietuvių kareivių

1919 m. birželio mėn. 1 pėst. pulko daliniai po ilgų ir sunkių kovų nuo Ukmergės iki Daugailių sustojo linijoje: Paberžė — Ignalina — Murliškės — Kruopeliai — Gaideliai — Šaltamalkiai.

Bolševikai, atsirėmę į stiprias Bružų (Zarasų apskr., Antalieptės val.) pozicijas, iš priešais (plento kryptimi) buvo neįveikiami. Birželio 6—7 d. 1 pėst. pulko 3 kuopai su dviem sunkiasiais kulkosvaidžiais buvo pavykę užimti Baltriškės ir čia įsistiprinti. Sunkieji kulkosvaidžiai užėmė poziciją apie 300 m į pietų

Anelė (kairėj) ir Kostė (dešinėj) Juozėnytės, išgelbėjusios iš priešų du sunkiuosius lietuvių kulkosvaidžius ir 5 sužeistus kareivius

rytus nuo Baltriškės, ant kalnelio prie kryžiaus. Baltriškėse mūsų buvo tik apie 42 kareivius, kai tuo tarpu priešais (Stepaniškių km.) bolševikų buvo apie pusantro šimto.

Bolševikai pajutę, kad lietuvių maža, o be to, kituose baruose nepuola jų, atsipeikėjo nuo netikėto smūgio ir priešpuolimu pradėjo spausti lietuvius. Pradėjo supti lietuvius ties Baltriškėmis iš dešinės. Iš Stepanskių kaimo pusės paleido smarkią šautuvų ir kulkosvaidžių ugnį. Keli mūsų kareiviai buvo sužeisti. Be to, vienas mūsų kulkosvaidis nustojo veikti.

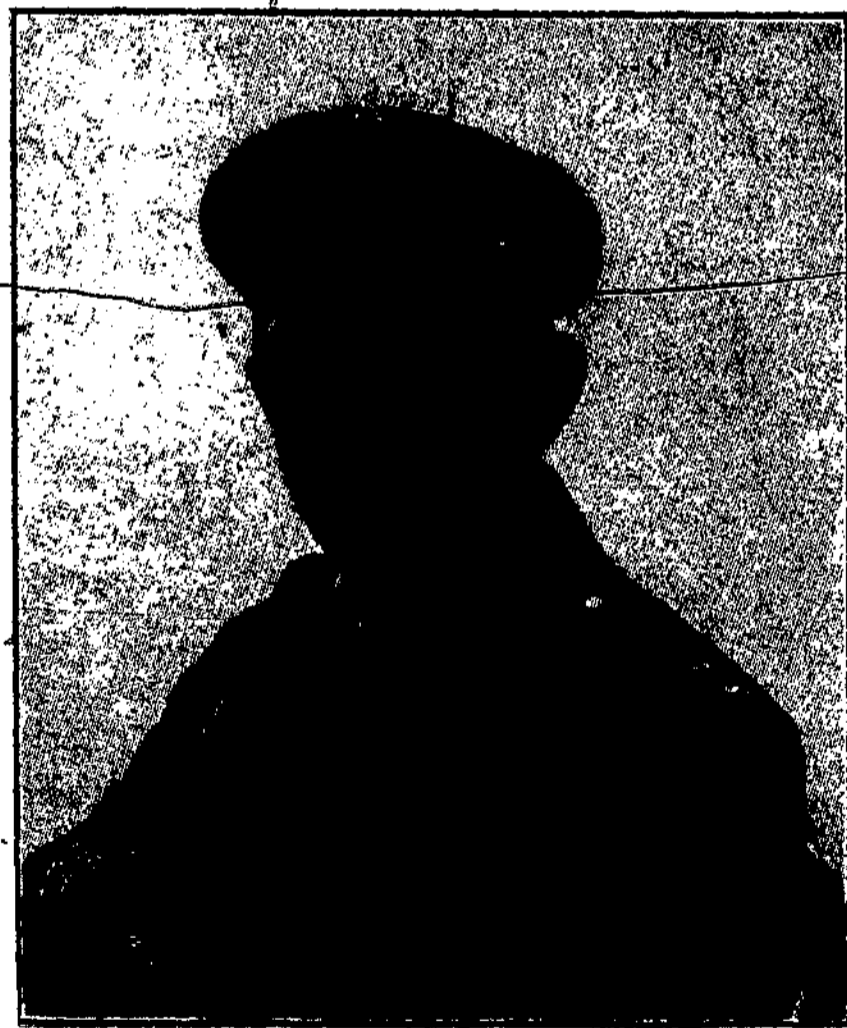
Gausių priešų jėgų spaudžiami, lietuviai paskubomis turėjo trauktis, nespėję nei savo sužeistųjų, nei kulkosvaidžių išsinešti. Pasitraukė Jakunčių km. link, apie 2 km į vakarus nuo Baltriškės.

Bolševikai, laimėjimo apsvaiginti, nepastebėjo nei paliktų 5 lietuvių sužeistųjų, nei jų kulkosvaidžių. Nusivijo menką bėgančių lietuvių saujelę. Tai visa matė Antalieptės val., Pakunigės vienkiemio dvi merginos karžygės: Anelė ir Kostė Juozėnytės. Nors bolševikai ir buvo užplūdę Baltriškės ir Pakunigės laukus, ir buvo didelis pavojus gyvybei, tačiau šios merginos, prisimetusios esą einančios gyvulių ieškoti, slapta nubėgo į Baltriškės. Lietuvių paliktus kulkosvaidžius paslėpė sode, o sužeistuosius perrišo ir tuo jau miškeliais ir krūmais pervedė pas savuosius į Ja-

kunčių kaimą, kur lietuviai, atrėmę bolševikų priešpuolimą, buvo susilaukę.

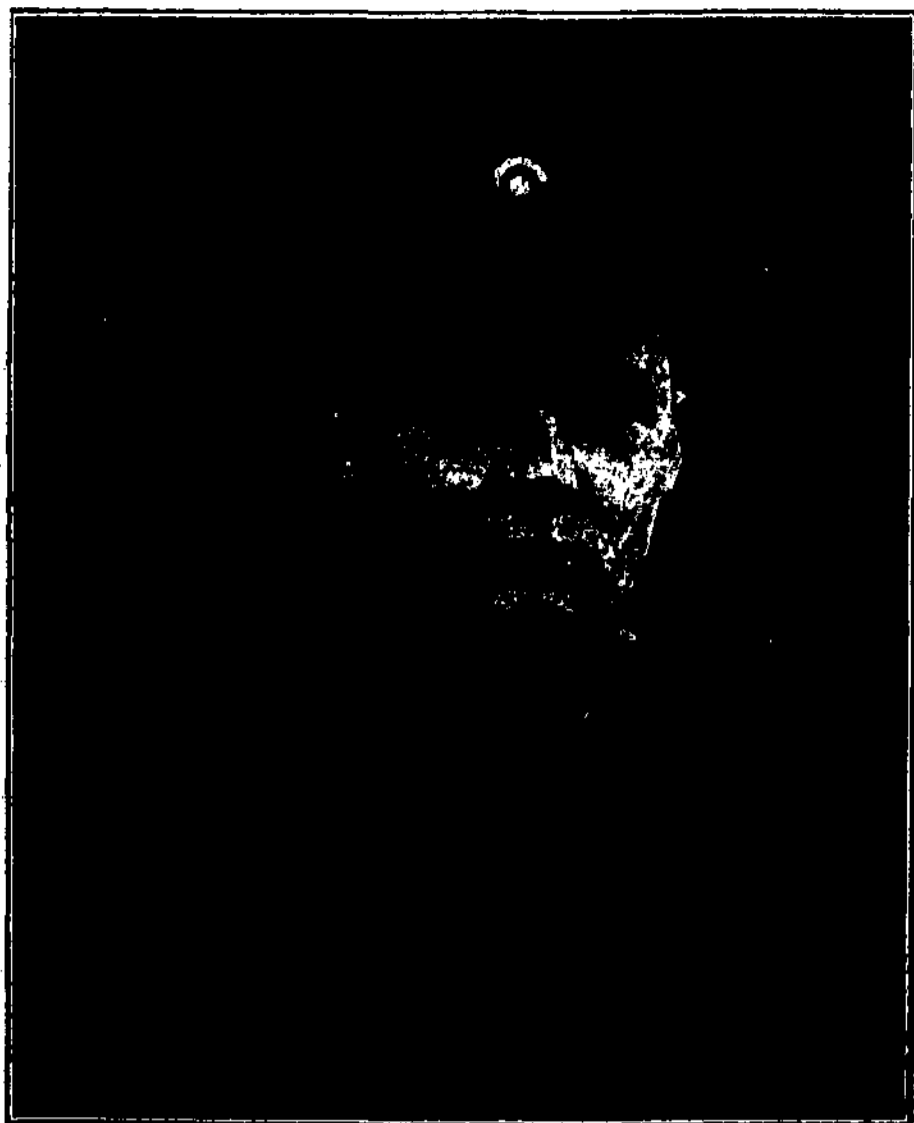
Artėjant vakarui, bolševikai apsistojo ir Pakunigės vienkiemy. Buvo pavojinga išeiti iš namų, kad neįtartų. Tačiau jos surado progą apgauti priešą ir paliktus kulkosvaidžius pervežti į lietuvių pusę. Kostė Juozėnytė pavarė savo galvijus arčiau Baltriškės. Jau buvo pavakarys. Nuėjo ir Anelė, esą padėti galvijus parvaryti. Bevarinėdamos galvijus krūmais, raisteliais, kartu pradėjo tempti ir paslėptus kulkosvaidžius. Bolševikai, kasdami apkasus, šitokio jų žygio nepastebėjo. Merginos, nužiūrėjusios kur bolševikų nėra, greitai nutraukė kulkosvaidžius iš priešų užimtų laukų. Kostė grįžo prie galvijų, o Anelė krūmais nuėjo į Jakunčius ir ten pranešė lietuviams, kur yra paslėpti kulkosvaidžiai. Atėję lietuvių kariai pasiėmė abu savo paliktuosius sunkiuosius kulkosvaidžius. Abi merginos karžygės už tai apdovanotos Vyties kryžiais.

Birželio 15 d. prie Bružų kaimo (į dešinę nuo Baltriškės) vėl prasidėjo smarkios kautynės. Bolševikai stipriai mūsų kareivius spaudė. 1 pėst. pulko 3 kuopos

Virš. Juozas Valukonis

6 kareiviai: Juozas Valukonis, Jonas Tamošaitis, Pranas Sabeskas, Pranas Kudzys, Juozas Lekavičius ir Bronius Grigonis, buvo smarkiai prieš apšaudomi. Priešas jau buvo čia pat. 3 priešų kulkosvaidžiai, būdami tik 200 žingsnių tolumo nuo šių šešių narsuolių, itūžusiai pliekė į juos, nemanančius trauktis. Tačiau jie nesumišo: drąsiai ir gerai gynėsi, atkakliai laikėsi savo užimtose pozicijose, ir priešas buvo atmuštas. Už tai jie visi buvo apdovanoti Vyčio kryžiais.

Vyr. pusk. Jonas Draudzelauskas

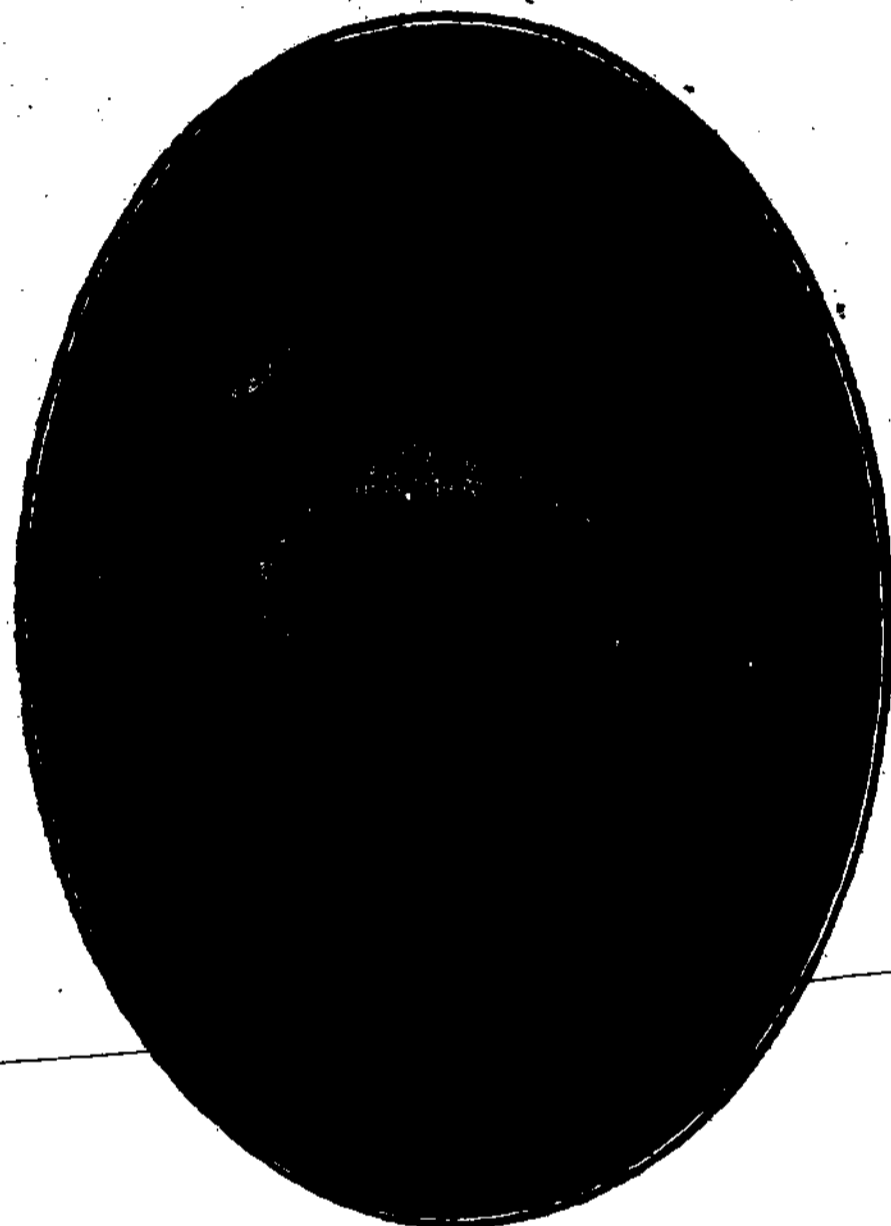
Tą pat dieną 1 pėst. pulko 7 kuopa puolė bolševikus ties tuo pat Bružų kaimu. Priešas norėjo krūmais užėti 7 kuopai į šoną. Šios kuopos kareiviai: Jonas Draudzelauskas, Vincas Jevarauckas, Jonas Kuosa, Julius Škleris ir Antanas Lavininkaitis, buvo pasiūsti, kad pravytų užeinantį į kuopos šoną priešą. Nors priešas ir smarkiai iš kulkosvaidžių ir šautuvų apšaudė juos, tačiau jie, smarkiai ir drąsiai puldami žymiai gausingesnes priešo jėgas, privertė bolševikus pasitraukti į savo apkasus ir tuo būdu apgynė savo kuopą nuo priešo apsupimo. J. Draudzelauskas pirmas puolė priešą. Visi šie vyrai taip pat apdovanoti Vyčio kryžiais. Iš anksčiau minėtosios pirmosios grupės eil. Bronius Grigonis ir antrosios — vyr. pusk. Jonas Draudzelauskas apdovanoti dviem Vyčio kryžiais — 3 ir 2 laipsnio. Antrieji kryžiai gauti už pasižymėjimus kitose kautynėse. Būtent: Pr. Grigonis 1919 m. rugpiūčio 24 d. kautynėse ties Tetirvų kaimu (Antalieptės val.) su kitais kuopos kareiviais buvo kuopos dešiniojo sparno apsaugoje. Gausingesnės bolševikų

žvalgybos buvo apsuptas ir sužeistas, tačiau rankinėmis granatomis drąsiai puolė priešą ir grįžo prie savųjų. Jis kilęs iš Kasčiūnų kaimo, Mikailausko val., Švenčionių apskr. (Kas turėtų jo fotografiją, prašome atsiųsti „Kario“ redakcijai. Pasinaudoję gražintumėm. Red.).

J. Draudzelauskas antrą kartą pasižymėjo kautynėse su bermontininkais ties Radviliškiu. 1919 m. lapkričio 22 d. (jau būdamas vyr. puskarininkiu) su kareivių būriu buvo pasiūstas apeiti priešą iš dešinės, nuo Jaugelaičių kaimo. Vokiečiai - bermontininkai būrį smarkiai apšaudė iš kulkosvaidžių ir minosvaidžių. Tačiau v. p. Draudzelauskas, nežiūrėdamas smarkiausios priešų ugnies, drąsiai su būriu puolė jį ir palengvino kuopai užimti Jaugelaičių kaimą.

Vyr. pusk. Draudzelauskas kilęs iš Turpelių kaimo, Jonavo val., Marijampolės apskr.

B.

Jaun. pusk. Jonas Tamošaitis

Kariškas metų kelias

Skamba plieno žingsniai,
Plieno žingsniai aidai —
Meilė ir narsumas
Žeri kario veide.
Gauskit, senos girios,
Supkit sutartinę!
Mes tų girių sūnūs,
O brangi tėvyne!
Bepavasarijant,
Kai gamta atgyja,
Mūsų širdys pina
Tau gražiausią giją.
O kai vasaružė
Pabaliais atrieda,
Mes tave pamilstam,
Kaip gražiausią žiedą.
Aukso saulė kopia
Į padangių foną —

Girdisi komanda
Vykt į poligoną.
Dirvos pilnos varpų,
Paupiai gėlėti, —
Kaip gi mums, tėvyne,
Tavęs nemylėti?
Bet štai ima pūsti
Rudeniniai vėjai, —
Tu, brangi tėvyne,
Žydi, kaip žydėjai.
Mes tave mylėjom
Skaisčią, gražią, šviesią —
Tuo labiau dar mylim
Po rudens pavėsiu.
Net ir kai žiemužė
Kausto tau krūtinę,
Mes atšalt negalim
Nuo tavęs, tėvyne.

Ogi žinom aiškiai:
Tau dažnai taip esti,
Kad ir vasaružėj
Tenka žiemos kęsti.
Ilgus amžius nešus
Svetimųjų našta,
Tu kenti, netekus
Gedimino krašto.
O, brangi tėvyne,
Žvelk į savo sūnus:
Mes nuversim kalnus,
Mes užarsim liūnus!
Skamba plieno žingsniai,
Plieno žingsniai aidai —
Meilė ir narsumas
Žeri kario veide!

L. Žibartaitis

Žirginis sportas kaime

Kiekvienais metais Lietuvos kavalerijos pulkai paleidžia atsargon ne vieną šimtą gerai per pusantrų metų parengtų ir išmankštintų vyrų. Kadangi į kavaleriją imami veik išimtinai ūkininkaičiai, nuo pat mažens pripratę prie arklių, tai tas pusantrų metų mokymas yra visai pakankamas iš rinktinių ūkininkaičių parengti kovotojus ir ypač gerus jojikus, suprantančius arklių, mokačius savo arkliu rūpintis ir jį mylėti.

Tuo būdu per keliolika nepriklausomo gyvenimo metų Lietuvos kavalerijos pulkai yra išleidę ne vieną tūkstantį gerų jojikų, kurie, pasklidę po visus Lietuvos kaimus, dirbdami savo kasdieninį darbą, galėtų kariuomenėje įgytas žinias panaudoti labai girtinam ir visais atžvilgiais naudingam darbui. O tam darbui dirva yra labai plati. Reikalinga tik gerų norų, kurių Lietuvos jaunimui, rodosi, nestinga. Prie gerų norų pridėjus įgytas kariuomenėje žinias — bus atgaivintos Lietuvoje gražios senovės lietuvių jojikų tradicijos, visame krašte atgys žirgo meilė, pakils žirgų auginimo lygmuo, o tas yra be galo svarbu mūsų krašto saugumui.

Ir geriausias jojikas, po ilgo nejojimo užsisėdęs ant arklio, jaučiasi ne taip drąsiai, jo sėdėseną nėra tokia tvirta, pats arklio valdymas nėra lengvas ir minkštas; pats greitai pavargdamas, jis nuvargina ir savo arklių.

Netenka nė kalbėti apie atsargos raitininkus, kurie išėję į atsargą metų metus neužsisėda ant arklio. Jų tingėjimą ar nerangumą būtų galima pateisinti arklio neturėjimu, bet pateisinti ūkininkaičius čia sunku ir net negalima. Juk Lietuvoje sunku yra rasti ūkininką, kuris neturėtų arklių, sunku būtų rasti kaimą, kuriame neatsirastų bent vieno atsargos raitininko. Keli toki apylinkės atsarginiai jau gali sudaryti užuomazgą tam gražiam ir dėkingam darbui, prie kurio šiuo laiku juos kviečia ir skatina tiek jų pačių, tiek visos Lietuvos reikalai.

Juk mūsų krašto likimas šiais neramiais laikais yra mūsų pačių rankose. Mums teks kariauti su keleriopai gausingesniu priešu, todėl tiek pat kartų tvirtesnis turi būti kiekvienas lietuvis, kuriam teks eiti į kautynių lauką.

Aišku, pirmoj vietoj čia teks atsistoti mūsų atsarginiams. Todėl, ką per pusantrų metų išmokę, per dešimtis metų jie privalo turėti savo galvoj ir širdyje, visą laiką tvirti ir pasiruošę, kaip pirmą savo išėjimą į atsargą dieną, nes nežinia, kada Tėvynė juos pašauks. Atsargos raitininkas privalo save palaikyti tokioje aukštumoje, kuri dera tai šventai kiekvieno galingo ginklą nešioti lietuviui pareigai.

Būdami atsargoj raitininkai visų pirma neturi užmiršti joti ir viso to, kas yra su jojimu susiję. Aiškus dalykas, pirmoje vietoje čia atsistoja arklio klausimas.

Neturime galimumo prisiauginti kažkokių grynakraujų arklių, bet turėdami gerų norų, iš turimos medžiagos galime gauti labai gerą, visai jojimui ir jojimo sportui tinkamą prieauglį.

Svarbiausias dalykas išauginti visais atžvilgiais sveiką arklių, kreipiant ypatingą dėmesį į arklio kojas ir į jo kanopas.

Neseniai „Lietuvos Aide“ tilpo žinutė apie kariuomenės arklių remonto komisijos arklių supirkinė-

jimo eigą. Komisija, supirkinėdama kariuomenei įvairaus tipo arklius, labai daug, bent apie 80%, ūkininkų išaugintų ir komisijai pateiktų arklių neperka todėl, kad dėl blogo kaustymo yra išgedusios arklių kanopos ir susilpnėjusios kojos, arba, kas yra visai peiktinas ir net smerktinas reiškinys, kad arkliai yra apskretę nešvarumais. Visi šie faktai rodo, kad mūsų ūkininkai dar nevisai supranta arklių auginimo ir priežiūros dalyką, tuo darydami sau daug nuostolių ir be galo apsunkindami kariuomenės arklių papildymo darbą.

Štai čia yra plati dirva atsargos raitininkams pasidaruoti, panaudojant pulke įgytas žinias. Nekalbant apie mokslinės žirgininkystės klausimus, drąsiai galima tvirtinti, kad pagrindiniai arklio kaustymo ir arklio priežiūros dalykai pulke jam buvo suteikti. Reikia tik juos stropiai taikinti kaime savo ar savo tėvo ūkyje.

Apie pagrindinius arklio prieauglio auginimo klausimus esu rašęs pereinamųjų metų „Karyje“. Dabar tenka apsistoti ties jojimo sporto galimais kaime.

Visų pirma reiktų pabrėžti jojimo svarbą atsargos raitininkui.

1. Jojimas atsargos raitininkui duoda galimumo visą laiką nepamiršti to, ko jis buvo mokomas pulke, ir todėl, reikalui kilus, grįžęs į pulką, jis galės kiekvienu momentu atsistoti greta tikrąją karo tarnybą atliekančių karių, kas yra be galo svarbu tautos kariui pajėgumui.

2. Jojimo sportas verčia dėti pastangų išsiauginti krašte vis geresnių arklių, nes paskutiniu laiku, vyriausybei pradėjus jojimo sportą skatinti įvairiomis daiktinėmis ir piniginėmis dovanomis, didėjant iš metų į metus rungtyniautojų kiekybei ir kokybei, kyla reikalas gerinti ir arklių kokybę.

3. Jojimo sportas skatina jojiką rūpintis arklių tinkamai išauginti ir jį prižiūrėti.

Pastaruoju laiku, kaip į Kūno Kultūros Rūmų Žirginio Sporto Sąjungos taip ir į kitus sulėkimus susirenka gausiai dalyvių, o dar gausiau žiūrovų. Argi pasirodysi tūkstantinei miniai su mėšlinu arkliu, kurio uodega kaip šluota, šiaudų prisivėlus, karčiai sutaršytas gaurais užkrite ant akių, pats arklys vėjelio ir lietaus valomas, vidurvasaryje dar žiemos plauku pasipuošęs.

Kaip malonu matyti tokiuose sulėkimuose puikiai išvalytus, švaručius, blizgančius, kad ir nedidukus žirgelius. Ne visi esame lygiai turtingi įsigyti nepigų pabalnojimą, bet švarumu ir arklio plauko blizgėjimu visi drąsiai galime rungtyniauti. Daug maloniau yra matyti jojiką kad ir visai be balno, bet ant švaraus arklio, negu jojiką puošniu pabalnojimu ant menkai tevalomo arklio.

Kaimo sąlygomis jojimo sportas yra prieinamas kiekvienam ūkininkaičiui. Tai įrodo sulėkimai Dzūkų krašte, Alytuje, kuriuose ir kliūčių šokimo rungtynėse ir lenktynėse dalyvauja šimtai jojikų.

Aiškus dalykas, perdėjimai jojimo sporte pirmoj eilėj tenka nukęsti arkliui, todėl kaime patariama griebtis tik tokių jojimo sporto rūšių, kurios gali būti įmanomos kasdieninį darbą dirbančiam arkliui, nes retam ūkininkui apsimokės laikyti arklių vien jojimui.

Kadangi ilgesnių distancijų lenktynės reikalauja ypatingai kruopštaus ir atsargaus arklio rengimo, ne-

naudojant jį kitiems darbam, tai ši jojimo sporto rūšis ugdyti kaime nepatartina.

Lenktynės 600—800 m nėra pavojingos normalų ūkio darbą dirbančiam arkliui, tačiau ir šioms trumpo atstumo lenktynėms aikštelė turi būti gerai parinkta.

Nėra būtina 800 m taką (jo plotis turi būti ne mažesnis 10 m) ištiesti ant tiesiosios. Jei sąlygos neleidžia, galima taką padaryti lanko pavidalo, tik to lanko spindulys turi būti netrumpas, kad dėl posūkio staigumo dideliu greičiu bėgančiam arkliui nebūtų pavojaus paslysti ir kristi. Aikštelės takas neturi būti klampus ar per daug kietas. Geriausiai čia tiks dirvonas ar dobiliena. Nieku būdu nedaryti lenktynių skersai vagas. Jei kitaip negalima, einančias skersai taką vagas reikia užkloti velėna arba užpilti žemėmis. Lanku einantį lenktynių taką, ypač iš vidaus, ryškiai nužymėti šakelėmis ar ryškiai matomomis lazdelėmis.

Jei lenktyniautojų yra tiek, kad visi netelpa į lenktynių taką (kiekvienam arkliui turi būti nemažiau 2 m 50 cm tako), galima juos suskirstyti į kelias grupes.

Lenktynės vykdomos šiuo būdu: Lenktynių pradžią (pradžią) pažymima dviem 2-jų metrų aukščio stiebėmis, įkištais vienoje linijoje abipus lenktynių tako. Tokiu pat būdu pažymima ir baigmė (pabaiga).

Pradmės teisėjas sustato lenktyniautojų (4 — 8 žm.) grupę ant tako, vienas šalia kito, vienoje eilėje, 15—20 m prieš pradmės liniją, einančią per taką tarp pradmės stiebėlių.

Tokiu būdu išsilygiavusi grupė pradeda slinkti žingsniu artyn prie pradmės linijos. Tuo metu, kai arklių pečiai atsidurs ant stiebėlių linijos, pradmės

teisėjas, stovintis 5—6 m šone tako taip, kad vienas arčiau jo stovintis stiebelis uždengtų antro pusę esantį stiebelį, staiga nuleidžia žemyn vėliavėlę ar paprastą nosinę. Teisėjo vėliavėlės nuleidimu pradeda lenktynės ir paleidžiamas (jei jis yra) chronometras. Jei vėliavėlės nuleidimo metu vienas ar daugiau arklių jau buvo iššokę pirmyn per pradmės liniją, pradmė negalioja. Tuomet tenka pradėti iš naujo. Lenktynių metu, jei takas eina lanku, reikia lenkti labai atsargiai, kad nesutrukdžius kaimynui. Aplenkus vieną lenktyniautoją, jam už akių galima užšokti tik atsidūrus mažiausiai per du arklius jo priekyje. Už taisyklių nesilaikymą baudžiama šalinimu iš rungtynių.

Baigmės teisėjas atsistoja tokiu pat būdu prie baigmės linijos stiebėlių. Iškėlęs vėliavėlę, jis laukia pasiruošęs. Kai tik arklio pečiai pasirodo tarp stiebėlių, jis staiga nuleidžia vėliavėlę. Tuo pačiu metu sustabdomas ir pradmėje paleistas chronometras. Jei chronometro nėra, baigmės teisėjas tik žiūri, kuris grupės arklys atėjo pirmas, kuris antras ir t. t.

Jei lenktynėse dalyvauja kelios grupės, laimėtojas išsprendžiamas, paleidžiant rungtis visus grupių laimėtojus, arba, jei turima chronometras, žiūrima, kurios grupės laimėtojas parodė geriausią laiką.

Kai chronometro neturima, pirmuoju skaitomas tas, kuris grupių laimėtojų užjojime atėjo pirmas, antruoju tas, kuris atėjo antras ir t. t.

Lenktynes tvarko teisėjų komisija iš 3—5 asmenų. Vienas iš jų pirmininkas, vienas pradmės teisėjas (jis gali būti ir baigmės teisėjas), vienas baigmės teisėjas ir du nariai, kurių vienas sekretorius.

Ltn. Vilkutaitis

Rungtynių įsirašymo lapas

Eilės Nr.	Žirgo savininkas — vardas, pavardė, užsiėmimas ir adresas	Ž i r g a s						Ypatingos žymės	Kokiose rungtynėse dalyvavo ir ką laimėjo	Kuriam užjojimui žirgas įrašomas	Kas žirgu jos ar važiuos — vardas, pavardė, užsiėmimas ir adresas	P a s t a b a
		Kur gimė, kas augino — vardas, pavardė, užsiėmimas, adresas	Lytis	Vardas	Gimimo metai	Ūgis	Spalva					

Arklių paskirstymo lentelė vietomis (lenktynėse), kai kiekvieno arklio atvykimas yra žymimas laiku

Eilės Nr.	Arklio Nr.	Jojikas	Žirgas	Pabaudos	Laikas		Klasifikuo- tas	P a s t a b a
					min.	sek.		
1	41	Kapčiūnas	ž. Galdys	—	1	25 ¹ / ₅	III	
2	28	Karpis	k. Rūta	—	1	23 ¹ / ₅		
3	18	Vaitonis	ž. Paukštys	—	1	22 ³ / ₅	II	
4	3	Batutis	k. Mažutė	išėjo iš tako ir negrižo	—	—	—	pašalintas
5	19	Ziutelis	ž. Laukys	—	1	21 ¹ / ₅	I	

Lengvasis lauko telefono kabelis

Karo metu, kai reikalinga lauko telefono linija greitai pratiesti, vartojami įvairių rūšių kabeliai. Artimesnėse prie prieco linijose yra vartojamas lengvasis lauko kabelis. Dažniausiai praktikoje bus vartojamas kabelis žemiau aprašomo pavyzdžio.

Šis lauko telefono kabelis susideda iš dviejų pagrindinių dalių: laidininko ir izoliacijos.

Laidininku yra atskiros plieninės ir varinės vielės. Plieninių vielėlių yra 6, o varinių 1. Visos vielės tarp savęs susuktos sudaro pirmąją kabelio dalį — laidininką. Kaip sunkiajam, taip ir lengvajam lauko kabeliams varinės vielės duoda laidumą, o plieninės — atsparumą.

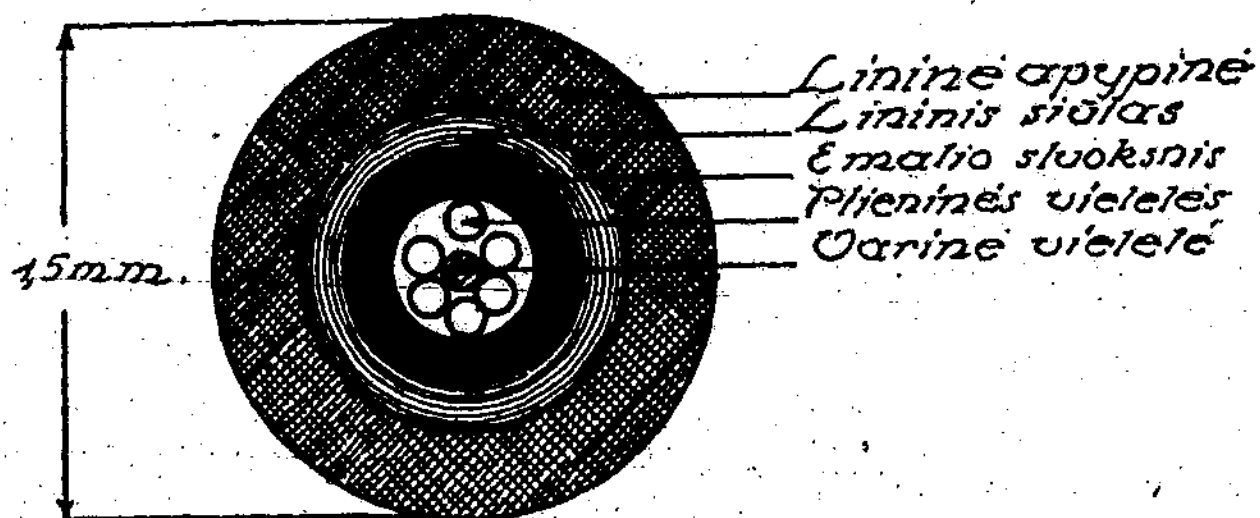
Izoliacija. Tarp savęs suvytos plieninės ir varinės vielės yra padengtos emalio sluoksniu 0,05—0,1 mm. storio. Emalio sluoksnis sudaro svarbiausią kabelio izoliacijos dalį. Emalio sluoksnis yra padengtas lininiu siūlu, apvyniotu apie laidininką. Pats lininis siūlas, būdamas tam tikram mišiny impregnuotas, pagerina kabelio izoliaciją ir apsaugo emalio sluoksnį nuo gedimo, nutrynimo. Virš lininio siūlo dar yra apipinta apypinė. Apypinė lininė, impregnuota (smulčiau žiūr. lentelėje: „Lengvojo lauko kabelio savumai“). Apypinė apsaugo laidininką nuo mechaniškų gedimų ir, be to, dar padidina kabelio izoliaciją.

Lengvasis lauko kabelis su laidininku ir izoliacija turi 1,5 mm diametrą (brėž. 1).

Lengvojo kabelio savumai

Kabelio dalių pavadinimas	Kabelio savumai.
Laidininkas	7 vielėlių. 6 plieninės ir 1 varinė. Plieninės cinkuotos.
Izoliacija	Emalio sluoksnis 0,05—0,1 mm.
Apypinė	Lininis siūlas apie laidininką apvyniotas, ir lininė apypinė apie laidininką apipinta. Apypinė impregnuota 90% ozokerito (kalnų vaško) ir 10% beržo deguto mišiny.
Išorės /diametras	1,5 milimetro.
Trūkimo atsparumas	45 kg (1 km).
Izoliacijos varža	2 megomai. Po 30 minučių mirkymo vandeny, esant naujai izoliacijai.
1 km kabelio gyslos varža	250 omų.
Galimas susikalbėjimo tolis liniją pratiesus žeme	Iki 10 km.
Galimas susikalbėjimo tolis pusę linijos pratiesus žeme, pusę atramomis	Nuo 10 iki 15 km.
Galimas susikalbėjimo tolis visą liniją pratiesus atramomis	Nuo 15 iki 25 km.

Iš lentelės matyti, kad lengvojo lauko kabelio gyslos varža yra gan didelė, o girdėjimo tolis nėra toks didelis ir pati izoliacija nėra stipri. Jei kabelis yra dažniau vartojamas, tai jo izoliacija palaipsniui susilpnėja.

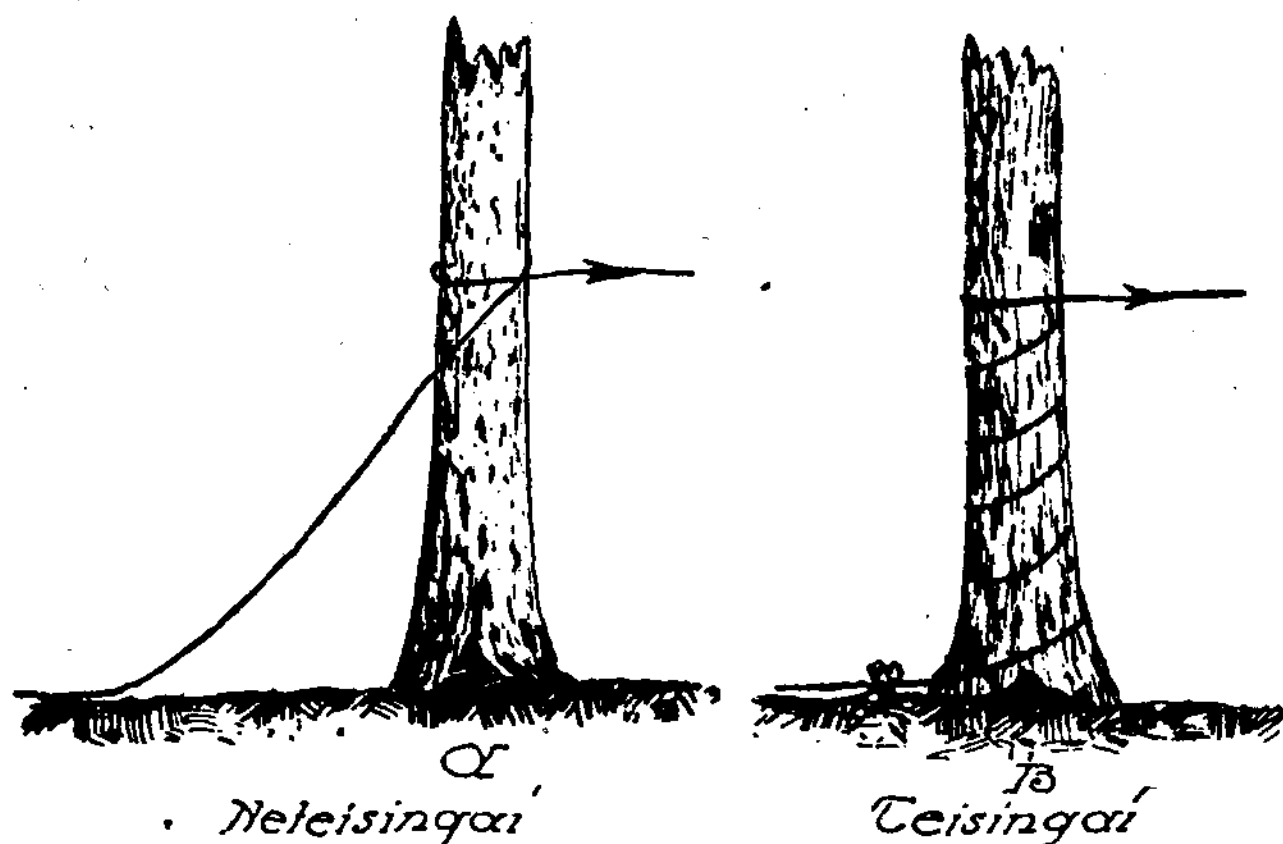
Br. 1

Lengvasis lauko telefono kabelis yra 4 kartus lengvesnis už sunkųjį. Jo visas turtas linijų tiesimo metu yra nešamas grandies numerių. Atskirų vežimų, be centrinės grandies, nereikalinga. Lengvojo kabelio grandyje paties kabelio yra žymiai mažiau, negu sunkaus kabelio grandyje, todėl pačiai linijai pratiesti reikalingas ir mažesnis žmonių skaičius. Grandies numeriams nešant visą turtą su savimi, nevežant vežimais, galima geriau prisitaikinti prie vietos. Be to, pati linija žymiai greičiau pratiesiama, negu sunkaus kabelio.

Lengvojo lauko kabelio grandį sudaro 4 žmonės: viršininkas ir 3 numeriai. Viršininku yra jaun. puskarininkis arba grandinis. Kiti numeriai — eiliniai. Kaip viršininkas, taip ir visi numeriai, turi jiems priklausantį turtą ir skirtas pareigas (žiūrėk pareigų paskirstymo lentelę).

Lengvojo kabelio linijai pakelti specialių kartelių nėra.

Liniją tiesiant reikia išnaudoti gamtines atramas. Naudojant gamtines atramas, reikia žiūrėti, kad kabelis būtų pratiestas teisingai ir gerai įtemptas, kad nebūtų nudribęs, atatinkamaj aukštumoj pakeltas. Ypačiai reikia stengtis gerai sutvarkyti kabelis ten, kur nuo žemės pareinama tiesti ant gamtinių atramų ar atvirkščiai (brėž. Nr. 2 a ir b).

Br. 2.

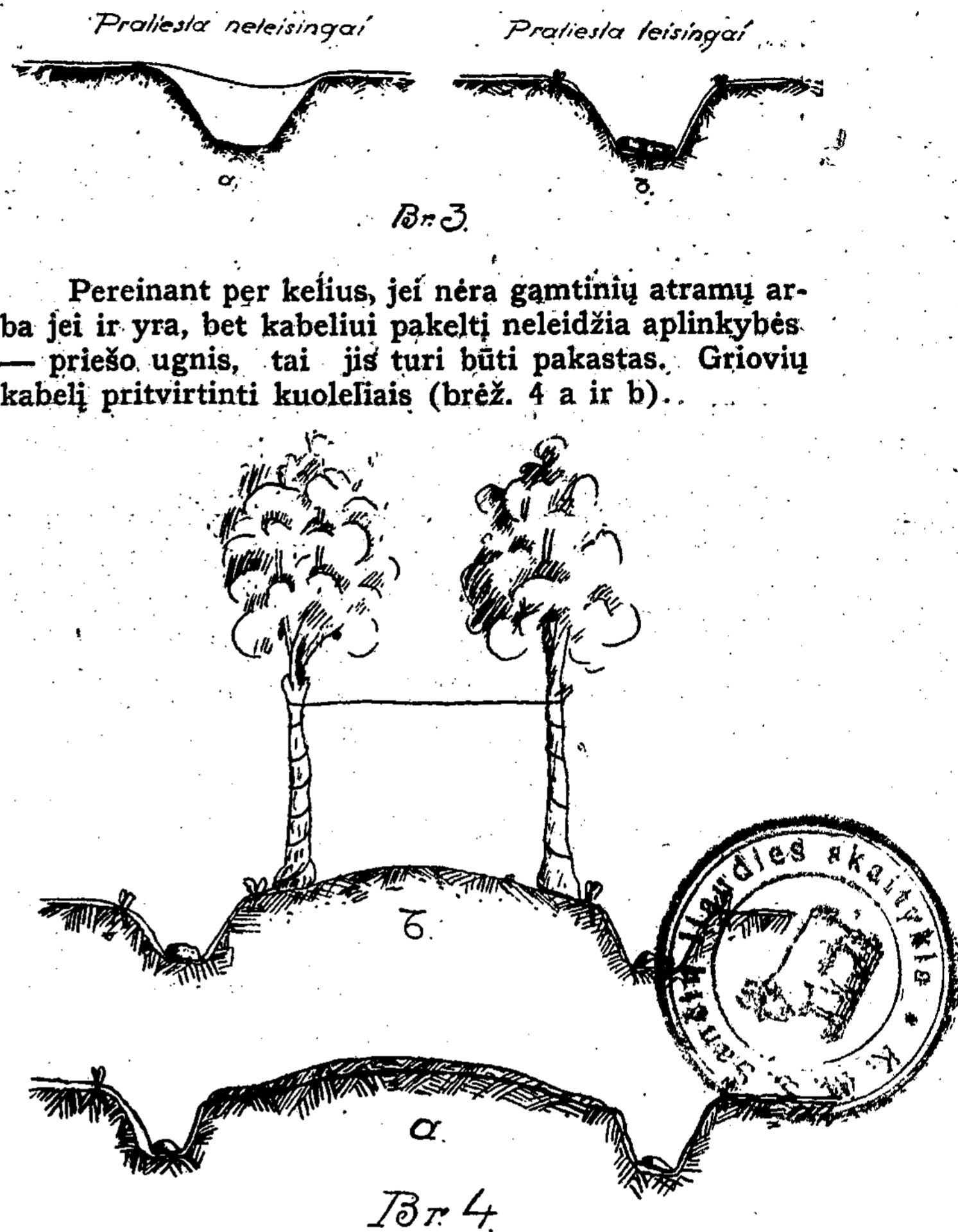
Numeriams pareigų paskirstymas ir turtu aprūpinimas

Laips.	Numerio pavadinimas ir jo pareigos	Kokį turi turtą kiekvienas numeris	Skaic.
Jaun. pusl.	Grandies viršininkas. Atsakingas už greitą ir laiku linijos pratiešimą ir patikimą jos veikimą. Sugadintą turtą pakeičia tinkamu. Siunčia būrio vadui žinias apie atliktą dienos darbą.	Lauko telefono aparatų Įžeminimų su makštimi Lauko krepšelių, kuriame: a) žemėlapis (gali būti keli) b) siunč. telef. blankų kn. po 50 lapų c) prim. telef. blankų kn. po 50 lapų d) pašelių e) kalkės nuoraš. 50 lapų	1 1 1 2 1
Eilin.	1 numeris. Kabelio išvyniotojas. Eina grandies viršininko nurodyta kryptimi. Baigiant išvynioti ritę eina greičiau, kad nesutrukdytų linijos tiesimo. Išvyniojus — suriša.	Kuprinę su palapine Kabelio 1,5 km. ričių Rankeną išvyniojimui kabelio Staklės suvyniojimui Šakutę kabeliui pakelti	1 3 1 1 1
"	2 numeris. Grandies viršininko padėjėjas. Prižiūri kabelio išvyniojimą, daro surišimus ir izoliuoja. Padeda trečiam numeriiui pereinant per kelius.	Kuprinę su palapine Kabelio 1,0 km ričių Tuščių ričių kabeliui vynioti Rankeną išvyn. kabelio Telefonų aparatų Įžeminimų su makštimi Įrankių krepšeli	1 2 1 1 1 1 1
"	3 numeris. Guldo kabelį ant žemės ir pritaiko jį prie vietos arba pakelia ant gamtinių atramų. Padeda antram numeriiui kabelį surišti bei patikrinti liniją.	Kuprinę su palapine Kabelio 1,5 km ričių Kirvukų su makštimi Kastuvėlių Rankenėlę nuo suv. stak. Šakutę kabeliui pakelti	1 3 1 1 1 1

Vien dėl artumo nuo priešų ir dėl to, kad nevisur pasitaikys gamtinės atramos, lengvojo lauko kabelio linija daugiausia bus tiesiama žeme. Taip pat tiesiant žeme, reikalinga tiesti teisingai. Kabelis turi būti pritaikintas vietai. Visi žemės paviršiaus nelygumai turi būti išnaudoti. Kabelis neturi būti pakilęs nuo žemės paviršiaus ir kaboti ore, bet turi būti prispaustas prie žemės.

Pasitaikius grioviui, kabelį reikia nuleisti į griovio dugną ir jį apdėti velėnomis, o griovio krantuose prismeigti kuoleliais. Jokiu būdu nepalikti kabelį ištiesus per griovį ir nenuleidus jo į griovio dugną, nes

tada ne tik kad linija neveiks — bus nutraukta, bet dar trukdys ir savai kariuomenei slinkti grioviais (br. 3 a ir b).

Kabelį per kelią pakasant, reikia stengtis kuo giliau, ne pačiame kelio paviršiuje, nes pravažiuojantieji keliu vežimai gadintų kabelio izoliaciją ir tuo mažintų susikalbėjimo galimumą (nusektų elektros srovė).

Pakasant ištiestą per kelią kabelį, anksčiau negu užpilti jį žeme, naudinga paguldžius jį į iškastą griovelį, apdėti velėnomis, šiaudais ar kuria kita medžiaga, o tik vėliau užpilti žeme.

Lengvojo lauko kabelio galai surišami tokiu pat būdu, kaip ir sunkiojo lauko kabelio (žiūr. 1935 m. „Kario“ 43 Nr. 1012 psl.).

Lengvojo kabelio grandies privalumai: 1) Lengv. kabelio grandies turtą neša grandies numeriai. 2) Nereikia vienašiu vežimų, kaip sunk. kab. grandy, kuriuos sunku kartais užmaskuoti. 3) Esant mažesniai žmonių skaičiui negu sunk. kab. grandy, galima geriau prisitaikinti prie vietos — maskuotis, kas yra labai svarbu. 4) Linija žymiai greičiau pratiešiama. Gerai sutarianti dirbti grandis gali per 1 valandą pratiešti net iki 7 kilometrų liniją. 5) Lengvasis kabelis, būdamas žymiai pigesnis už sunkųjį, duoda mažiau nuostolių, jei jis ir patenka priešui.

Priešui smarkiai puolant, jei nespėjama kabelis nuimti ir jei reikalinga jis palikti, būtinais reikia sugadinti taip, kad priešas negalėtų jį pasinaudoti.

J. p. M-kas

Skyrininko darbas ginamosiose kautynėse

Veikiantieji mūsų kariuomenės statutai skyrininkams duoda nepakankamai pilną darbo vaizdą ginamosiose kautynėse. Svetima kariškoji spauda, nežinant kalbos, jiems sunkiai prieinama.

Kad šios srities darbas skyrininkams palengvėtų — iš veikiančiųjų statutų, svetimos kariškos spaudos, viršininkų pastabų ir savo patyrimo sudariau šį šablonišką skyrininko darbo planą.

Būrio vadui paaškinus uždavinį būriui, skyrininkas palieka savo vietoje pavaduotoją, kuriam įsako:

- kur laikinai pastatyti lengvąjį kulkosvaidį,
- kur laikinai pastatyti sekėją,
- kur laikyti skyrių, kol bus išrinkta pozicija ir
- nustato ženklą atvesti skyrių pozicijon.

— Skyrininkas, jeigu reikalinga, pasiima du žmones ryšiui bei apsaugai ir eina su būrio vadu apžiūrėti būrio poziciją.

— Skyrininkas, gavęs pozicijoje iš būrio vado uždavinį, sutartiniu ženklu, arba pasiuntęs vieną žmogų, pašaukia skyrių į poziciją.

— Skyrininkas išstato turimą priėmimą prieš sekėją ir duoda jam uždavinį sekti skyriaus sektorių, o pats išdirba veikimo planą (kur pastatyti lengvąjį kulkosvaidį ir kur išdėstyti žmones).

— Atvykus skyriui prie pozicijos, pasiūkia pas save visą skyrių ir paaškina skyriaus uždavinį ir savo sprendimą:

- iš kur laukiamas priešas,
- kur kaimynai ir apsaugos dalys; kur pastarųjų traukimosi kelias,
- uždavinys skyriui,
- kur nurodyta (ar jo pačio išrinkta) vieta lengv. kulkosvaidžiui ir jo pagrindinė ir šalutinė šaudymo kryptys,
- vieta ir šaudymo sektorius grenadierių grandžiai,
- vieta ir šaudymo plotas granatų svaidytojui,

- vieta sekėjui ir ryšininkui,
- užtveriamosios ugnies riba,
- kuomet galima paleisti ugnį ir ugnies parama,
- kuopos, būrio vadų ir skyrininko vadovietės,
- kaip palaikyti ryšį su būrio vadu, kaimynais, sutartini ženklai,

m) kur kautynių (šovinių) gurguolės ir būrio šovinių tiekimo centras ir

n) kur tvarstomasis punktas.

— Jeigu būrio vadas įsakytų išsiųsti žmones apsaugai arba sekimui, tai juos siunčia ir paaškina jiems uždavinį.

— Grandininkų pagalba išdėsto savo skyrių pozicijoje, tikrindamas kiekvieno šaulio šaudymo plotą ir duoda jiems šaudymo kryptis. Pastato lengvą kulkosvaidį, kad galėtų įvykdyti būrio vado uždavinį. Kad galėtų šaudyti kulkosvaidžio tiekėjai, duoda jiems šaudymo kryptis, pritaikydamas prie lengvojo kulkosvaidžio kryptis, kad pastarajam neveikiant, galėtų jo uždavinį atlikti šauliai-tiekėjai.

— Siunčia 2—4 žmones išmatuoti atstumus iki vietinių daiktų arba paėmęs gerus sprendėjus, atstumus nusprendžia iš akies ar kitomis turimomis priemonėmis. Gautus duomenis surašo ant lentelės ir matoj vietoj iškabina grandyse.

— Baigus išdėstymą, skyrininkas laukia kuopos ir būrio vadų, kad jie patikrintų ir leistų kasti apkasus, šovinių nišas, susisiekimo eigas ir iškirsti šaudymo sektoriuje kliudančius krūmus. Tikslai leidus įsako ir nurodo: kokius apkasus, susisiekimo eigas kasti, kaip reikia maskuoti kasant ir darbą pabaigus.

— Būrio vadui leidus pašalinti krūmus, kurie kliudo šaudyti ir sekti, siunčia žmones juos iškirsti.

— Grenadierių grandies žmones siunčia atnešti arba atvežti būrio vado numatytą šovinių normą.

— Nustato patikimus ryšius su valdiniais, būrio vadu ir kaimynais.

— Baigęs pozicijos įrengimą, rašo būrio vadui pranešimą, pridėdamas pozicijos kroski.

— Baigęs visus darbus pozicijoje, skyrininkas paskirsto lengv. kulkosvaidžio tarnybą ir gr. gr. šaulius pamainomis, nešti tarnybą prie lengvojo kulkosvaidžio ir sekimo poste. Likusius žmones, jei nereikia tobulinti apkasus, išveda iš apkasų į uždengtą vietą, kad žmonės galėtų pailsėti. Numato ženklą slaptai pozicijai užimti.

— Priešui puolant vadovauja skyriaus, ypač lengvojo kulkosvaidžio, ugniai.

— Nakties šaudymui atitinkamai parengia šautuvus ir lengv. kulkosvaidį.

K. V. M.

IR LEKĖČIAI AUKOJA GINKLŲ FONDUI

Lekėčiai (Šakių apskr.). Valsčiaus mokytojai savo susirinkime nutarė remti ginklų fondą. Per mokyklų inspektorių kiekvienas paaukavo po 10 litų. Savo paskolos lakštus ginklų fondui paaukavo: valsčiaus viršaitis Jonas Mačiulaitis 100 lt. sumos ir Vilkijos dvaro savininkas Jonas Domanskis 50 lt. sumos.

Be to, Lekėčių skyriaus jaun lietuviai nutarė kiek kas galės aukoti į „Jaunosios Lietuvos“ sąjungos ginklų fondui remti kasą, nes jaun lietuviai nutarė remti ginklų fondą visai sąjungai kartu. Skyrių nariai aukoja per savo vadovybes. Už jaun lietuvijų aukas bus nupirktas koks didesnis pabūklas ir sąjungos šventės proga, birželio 13 d., įteiktas kariuomenei.

Povis

Valome karabinius

J. Zubricko foto

RYŠIAI

Ryšininkai, sveiki gyvi!
Tu, šunie, karveli, šyvi!
Jus šiandieną sena plunksna
Kursto garbinti daina.

Lekia su raštu kaip vėjas
Ryšį laikantis bėgėjas.
Jo vikrumas nuostabus.
Raštas rankoje svarbus!
Jei jis krito, kitas stoja.
Vėl į priekį, vėl į kojas!
Kur sukluptų senas Fordas —
Greičio sumuša rekordą.
Jis nežino kliuvinių:
Štabas laukia tų žinių.

Šviečia danguje mėnulis.
Lekia raitelis prigulęs;
Varo žirgą pentiniais,
Skrenda kloniais ir kalnais.
Žirgas baisią kliūtį ima.
— Baro sprendžiamas likimas!
Priešas veržias, netoli...
Nešk, žirgeli, kiek gali!
Jei mes krisim — visados
Pirmas vyras pavaduos.

Visas pajėgas sutelkęs,
Neša dviratį per pelkę,
O pakenčiamu keliu,
Arba kietu takeliu
Artimiausiu į jo dalį,
Mina dviratininks pedalį.
Virpa gyslos, kaista kraujas.
Priešo yadas nejuokauja...
Reikia frontui paspirties,
Reikia spausti lig mirties.
O jei ryšiai sušlubuoja,
Priešas frontą atakuoja.
Jam be galo paranku,
Na, o mums labai sunku.

Motociklas tu, tu, tu,
Lekia vieškeliu, plentu;
Taškos purvas, kyla dulkės —
Nesvarbu duobelės smulkios.
Pilk benzino, duok alyvos,
Pavaduoki jį negyvą,
Nes jo raštai didžiai svarbūs:
Štabas varo karštą darbą.
Iš žvalgybos dalinių
Reikia štabui davinių.

Vėliavėlės šmygu šmygu,
Kuopai šovinių pristigo...
Ei, stebėtojai, stebėk
Ir su raportu skubėk!
Naktį žibintuvų šviesos
Tau vienam pasako tiesą,
Jeigu sutartinę moki
Apie padėtį visokią.
Čia žalia, čia tau raudona.

Priešas graso mums iš šono...
Tu pranešk, nedelsk ilgai,
Priešui bus tuojau blogai.

Jeigu kas rimtai ar tyčia
Medyje, kapuos, bažnyčioj
Žaidžia naktį žiburiais;
Arba judesį keistoką
Nelaiku esi suvokęs —
Pasitarki su kariais.
Jiems išaiškinti padėk,
Lietuvai nenusidėk!

Raižo propeleris orą,
Dūzgia viršuje motoras,
Aiškūs rodomi ženklai.
Seki viską akyliai!
Priešas mūsų barą supa,
Bet lėktuvas kelia ūpą!
Neklaidink marškom, raketom,
Rodydamas savo vietą.
Tuo į pagelbą ateis,
Priešas mūsų neapeis.

Radio ir telefonas
Šaukia Petrą, Jurgį, Oną...
Tu gerai mygtuką spausk,
Centralinėje nesnausk!
Šaunūs vyrai frontą gina,
Nervai praneša variniai;
Plinta bangos be kliūčių.
Prie laidų nekiškite pirštų!
Fronte jūsų broliai miršta,
Neplepėkit paslapčių!

Au, au, au!
Au, au, au!
Bėgu su raštu tuojau.
Kryptį velniškai užuodžiu:
Už skynimo yra sodžius,
Tame sodžiuje karys —
Kas jam reikia padarys.
Vienas budi prie galvijų,
Ant jo sprando lietus lyja;
Antras guli vis būdoj,
Kaip kalėjime, oi, oi!
Trečias moka puikiai loti,
Eina su žmogum medžioti,
O ketvirtas mano brolis
Turi minkštą, šiltą guolį:
Laiko ponias jį seniai,
Lakina labai skaniai.
Man gi lemta, aš didžiuojuos,
Patarnauti greitom kojom,
Būti karui naudingam,
O ne vien tik — am, am, am!
Geras šuo nebijo nieko,
Uždavinį jis atlieka;
Neša įteiktą pakietą
Į nurodytą vietą.
Nėr kada kovojant gaišti,
Reikia šovinių ir vaisto,

Patikėjo man žinias —
Netrukdykite manęs!
Čia sekundė tiek brangi,
Kad ir dūstelėt vengi.
Ciu, ciu, ciu, sa, sa, sa,
Kuopa dailinas visa.
Kareivėlio aš klausau.
Lietuvai dirbu, ne sau!

Karvelėli mėlynasis,
O kur tu lakioji?
Ką po savo gūželiu
Parištą nešioji?
Skriski, skriski, karvelėli,
Mėlynom padangėm.
Gal neši tu merguželei
Meilės žodį brangų...
— Didžiai klysti, gerbiamasis,
Aš ne flirto tarnas.
Tegu verčiasi tuo darbu
Šarkos arba varnos.
Kuklią pareigą atlieku,
Nors esu ir mažas:
Fronto vyrai išnaudoja
Mano pilotažą.
Aš nešu po gūželiu
Didžiai svarbią žinią
Iš pozicijų, kur vyrai
Savo kraštą gina.
Gal jiems trūksta šovinių,
Paramos ar maisto;
Gal jie priešo apsupti
Šalia kokio raisto...
Tu manęs gi netrukdyk:
Eina kanonada.
Skubios žinios reikalingos
Divizijos vadui.
Jeigu rastumei mane
Silpną ar nukautą,
Štabui raštą pristatyk,
Kad nelūkuriautų.
O jei priešo sučiupsi
Tu paukštytę tokią —
Tučtuojau su visu kuo
Vadui atiduoki.

Vado protą, vado valią
Į kovotojų eiles
Vien tik ryšiai plėsti gali,
Tik su jais ugnis neges!

S. L.

Kaip lietuvių partizanas vežė lenkų kareivius

1919 m. rugpiūčio mėn. gale, po kautynių ties Seiniais, vykau į savo tėviškę ir pakeliui aplankiau bičiulį Petrą. Šeimininkų, o ypač šeimininkų prašomas, sutikau pernakti ir šiek tiek pailsėti, nes dvi naktis prieš tai buvau nemiegojęs.

Iš ryto atbudau ir rengiausi su vaišingais šeimininkais atsiveikinti, tačiau tuo tarpu, gaudydamas orą, iš ganyklų parbėgo piemeniukas ir pranešė, kad vieškeliu (iki kurio buvo tik apie pusę kilometro) jodinėja lenkų raitininkai. Nors ir nenorėjau tikėti, nes iš vakaro fronte buvo ramu, bet vis dėlto reikėjo patikrinti. Pačiam eiti iki vieškelių buvo pavojinga. Patogiausia galėjo apžiūrėti Petro mamytė, todėl jos paprašiau. Tuo tarpu užsitaisiau šautuvą, patikrinau parabelį ir abudu su Petru nuėjome į sodą, kuriame buvo daug tankių serbentų ir aviečių krūmų. Iš čia niekeno nepastebėti laisvai galėjome sekti, kas darosi aplink sodybą ir pačiame kieme.

Kad lenkai neįtartų, Petro motina pasiėmė pintinėlę ir išvyko pas seserį, kuri gyveno prie Galadusio ežero, „grybauti“. Pakelė ją buvo sulaukę lenkų kareiviai, bet atvedus pas poručiką (lenkų karininką) išsiaiškino ir ją paleido, tačiau iki sesers nenuėjo — neleidė. Bet man užteko ir tų žinių, nes jau gerai žinojau, jog esu lenkų pusėj — užfrontėj, apie 5—6 kilometrus, pavojingiausioj zonoj, nes tokiam atstume, ypač naujai užimtose vietose, stropiau saugojama ir prasprukti pro pozicijas labai sunku. Man beliko palaukti kol šiek tiek aprims ir surasiu progą pabėgti. Vietos gyventojų išdavimo nebijojau, nes čia buvo visi lietuviai, retai iš kurio namo nebuvo išėję į savanorių, partizanų ar milicijos eiles. Seinų kraštas arčiau lenkų — priešas smarkiau veržėsi, todėl ir gyventojai lietuviai atkakliau priešinosi.

Savo ginklus paslėpiau sode, o pusiau kareiviškus drabužius pakeičiau į Petro civilinius.

Saulei leidžiantis atėjo lenkų raitininkai, iškrėtė namus ieškodami lietuvių kareivių ir partizanų. Tuo metu po kiemą bėgiojo šeimininkų palaidas šuo, kurį lenkai pradėjo „atakuoti“ šautuvų ugnimi, bet vikrus rudis šoko per tvorą ir kaukdamas spruko į beržynėlį. Lenkai dar truputį patriukšmavę išėjo.

Vakare su Petru nuėjome į kluoną ant šieno miegoti. Drauge pasiėmiau ir parabelį. Namiškių paprašėme pranešti, jei pasirodytų lenkų. Apie 21 val. atbėgo Petro motina ir pranešė, kad atvyko 5 lenkų kareiviai. Na, — pagalvojau, — dabar jau galas. Gal kas nors išdavė? — Bet šiaip ar taip, gyvas nepasiduosiu. Jei nepavyks pabėgti, iššaudysiu į priešą visus šovinius, kurių turėjau apie 30. Paskutiniuosius paskirsiu pats sau, nes lenkai, kaip partizaną, vis vien sušaudytų, be to, dar žiauriai kankintų.

Po kiek laiko vėl atėjo Petro motina. Paaiškėjo, kad lenkai atvyko atsitiktinai, nes nekrečia, be to, rengiasi seklyčioj miegoti ir net, palyginamai su kitais lenkais, yra mandagūs. Šiek tiek nusiraminau. Visą naktį su Petru pakaitomis budėjome.

Iš ryto paaiškėjo, kad atvykusieji kareiviai priklauso rezervo dalies — čia jiems skirta stovyklauti. Gavę iš senutės tokių informacijų, su Petru išvykome į laukus šienauti. Taip dariau per tris dienas. Vakaris susitikdavom su lenkais; rūkėm Petro naminių tabaką, ir tai labai „švelnindavo“ lenkų širdis, nes jie

tabako neturėjo, bet visi buvo rūkantieji. Pamėginom net ir „66“ sulošti. Šį „suartėjimą“ darėme norėdami nukreipti jų įtarimus ir pasitaikius progai išklausti žinių apie jų kariuomenę. Tabaku vaišindavom dar ir todėl, kad sušvelnintumėm jų smurtą. Ir iš tikro, tai šiek tiek padėjo: Petro tėviškėj per tris dienas, be dviejų sūrių ir vieno kumpio, daugiau nieko „nenu-džiové“, tuo tarpu kaimynų net ir paršus iš tvartų išsivarė.

Ketvirtą okupacijos dieną seržantas (lenkų puskarininkis) pareikalavo Petro tėvą, kad duotų jam arklius nuvažiuoti „tarnybos reikalais“ į Seinus. Čia atėjo man drąsi mintis važiuoti kartu, kaip vežikui, ir pamatyti kas dedasi Seinuose.

Su seržantu važiuoju dar du kareiviai. Seinuose apsistojom A. Pečiulio kieme, kuriame apsistodavo mano tėvai, atvažiuavę į miestą. Pečiulis buvo lietuvių veikėjas, todėl pas jį ir apsistodavo lietuviai. Bet šį kartą Pečiulio namuose neradau, nes jis buvo su lietuviais pasitraukęs į Lazdijus (dabar jau miręs). Radau tik seną jo tarnaitę, kuri, mane pamačius, taip nustebo, kad vos neapalpo. Girdi, kaip aš atsiradau Seinuose, kada čia lenkų pilna. Vėliau aplankiau pora pažįstamų lietuviškosios orientacijos žydų, kurie irgi nustebo mane pamatę. Skundėsi sunkia būseną, lenkų okupacijos žiaurumu. Lietuvius gyrė ir laukė jų grįžtant.

Iš čia išėjęs pastebėjau du tipus, kurie manimi „domėjosi“. Norėdamas įsitikinti ar tikrai mane seka, pradėjau žvalgytis į krautuvlių vitrinas. Ta pačia proga mečiau žvilgsnį į seklius ir tuoj pastebėjau, kad tikrai esu sekamas. Tuo momentuėjau pro paštą ir nesumodamas kas daryti, užsukau į jį paklausti laiško, manydamas pasirodyti vietiniu gyventoju, kuris nieko nebijo. Maniau, kad mane paseks ir palydovai, bet apsirikau. Juos pamačiau tik išėjęs iš įstaigos. Dabar jau pradėjau nerimauti. Neturėjau kur ir eiti, todėl drožiau stačiai prie vežimo. Prie vežimo sustojusius ir iš bonkos besivaišinančius radau ir lenkų kareivius. Greit pasirodė kiemo vartuose ir sekliai, bet pamatę mane tarp kareivių, susilaikė ir pradėjo kažin ką tartis. Aš nudaviau ramus, kaip niekur nieko; šnekinau kareivius, taisiau sėdynę. Sekliai dar valandėlę pasitarę, žengė per kiemą prie mūsų; prisiartinę pareikalavo, kad parodyčiau dokumentus. Nudavęs nesuprantas ko jie nori iš manęs, pabrėžiau, kad vežime bus permaža vietos, nesutilpsime, be to, tai priklauso nuo kareivių — jei jie sutiks. Sekliai pradėjo žvalgytis kitas į kitą, nesusivokdami, ką jiems sakau. Kada reikalavimą pakartojo, tada „supratau“ ir iškrapštes vokiečių okupacijos laikais duotą pasą, jiems parodžiau. Kadangi buvau kilęs iš tuo laiku jau lenkų užimto kaimo, tai pagal dokumentus buvo viskas tvarkoj. Bet sekliai vis dar nenorėjo pasitenkinti dokumentu, ankstyvesnių už juos okupantų išduotu. Tik tada įsikišo mane užtardami ir lenkų kareiviai, ypač jų seržantas; sekliai nusiramino ir pasitenkino tik išsirašydami iš mano paso ištraukas ir pasižymėję seržanto pavardę.

Sekliams pasitraukus, mes greit išvažiuovome, nes kareiviai sakėsi turį pakeliui užvažiuoti į Klevų kaimą (netoli Seinų), kur buvo apgyvendinti tos pačios dalies jų pažįstami kareiviai.

Važiudamas namo tvirtai nusprendžiau tą pačią naktį bėgti, nes po įvykio Seinuose ilgiau pasilikti nebegalėjau.

Apie 24 val., vieniems lenkams sumigus, o kitiems išėjus į sargybas, mudu su Petru, pasiėmę mano ginklus, išvykome Galadusio ežero kryptimi. Mums svarbu buvo pakliūti į Jonaraisčio mišką, kurio vienas kraštas atsirėmė į Galadusio ežerą. Per laukus niekeno nesutrukdyti, pasiekėme mišką, kuriame truputį atsikvėpėm, nes miške, jei ir sutiktumėm patvilius, tai galėjome pasislėpti arba kovoti.

Po pusvalandžio buvome paežerėj, bet čia reikėjo ypatingo atsargumo, nes už ežero jau buvo mūsų kariuomenė, todėl ežero pakraščius atidžiai saugojo lenkai.

Valtį turėjo miško sargas, apie tai jau anksčiau žinojom, bet jis buvo sulenkėjęs, todėl viską reikėjo atlikti slaptai be jo žinios.

Žinomoj vietoj radome valtį, bet ji buvo prirakinta stipriu grandiniu. Man besikrapštant prie valtės, Petras pastebėjo iš kairės pusės kažin ką atjudant. Reikėjo slėptis. Čia pat pakrantėj buvo lazdynų krūmai. Sulindome abudu į juos ir sulaikydami kvapą klausomės. Po dviejų minučių išgirdome žingsnius ir dviejų žmonių lenkiškus balsus. Neabejojom, kad tai lenkų kareiviai; širdis smarkiau suplakė.

Prisiartinę lenkai pastebėjo valtį. Vienas jų pasiūlė pailsėti. Abudu sulipo į valtį ir susėdę ant briaunų toliau šnekėjo.

Man užėjo noras čiaudėti, bet kenčiu ir skubiai galvoju, kas daryti, nes greit gali pasirodyti aušra ir tada viskas būtų baigta, o namo grįžti nebegalėjome. Be to, mūsų pasigedę ieškos. Kilo mintis, kad lieka tik vienas kelias — pulti lenkus tyliai, be triukšmo, nes jų ir daugiau galėjo būti kur nors netoli.

Ženkla susitarėme su Petru ir tyliai prišliaužę negarsiai sušukome: — rankas aukštyn! Lenkai pakėlė rankas, nes šautuvų tvertis, kurie gulėjo pasvirę per valtės briauną, vis vien būtų nesuspėję. Mūsų

ginklų vamzdžiai buvo prie pat jų galvų. Petras paėmė abudu šautuvus, padėjo juos į šalį, ir pradėjo tikrinti kišenių, ar neturi daugiau kokių ginklų.

Nors visa tai neilgai truko, bet jau rytuose pradėjo lyg ir rodytis aušros pirmieji ženklai — turėjome skubėti.

Dabar liko tik atrišti valtį ir su grobiu keltis į antrąją pusę. Paėmęs lenko šautuvą, buože stipriai sudaviau per užraktą ir valtis atsikabino. Bet šiuo momentu apsižiūrėjome, kad nėra irklų. Tuo reikalu eiti pas miško sargą neįmanoma, nes pas jį galėjo būti lenkų kareivių, o atidėlioti ir galvoti taip pat buvo pavojinga, nes mus čia galėjo užklupti daugiau lenkų. Prisiminiau šautuvus, kad jie gali pavaduoti irklus, todėl griebėm juos į darbą.

Susodinome belaisvius į vieną valtės galą, o mudu su Petru atsisėdome antrame gale. Iš mūsų vienas turėjo irkluoti, o antras saugoti belaisvius. Bet mūsų planas nuėjo niekais... Atstūmę nuo kranto valtį pamatėme, kad ji keturių žmonių jokiū būdu neišlaikys; pradėjo smarkiai kryptuoti ir vanduo sėmėsi per viršų. Valtis buvo sena, supuvusi ir labai mažytė. Teko lenkus paleisti, o paimti tik jų ginklus. Įsakę lenkams eiti, atstūmėme nuo kranto valtį. Nors atrodė, kad ir mudviejų valtis neišlaikys, bet turėjome ryžtis, nes kelio atgal nebebuvo.

Kada jau buvome apie ežero vidurį, išgirdome lenkų pusėj šautuvų šūvius. Šiuo laiku mes kovojome su bangomis. Be irklų, tik šautuvų buožėmis, labai iš lengvo stūmėmės pirmyn, tačiau šūvių pavojus buvo nedidelis, nes dar buvo tamsu.

Po pusantros valandos kelionės, jau prašvitus, priplaukėme antrąjį ežero krantą. Mūsų šaliai sutiko mus atkištais šautuvų vamzdžiais, tačiau greit suprato, kad mes esame jų ginklo broliai — savieji partizanai. Lengviau atsidusome savųjų tarpe, išbėgę iš priešų nagų ir mirties.

Lenkų pavergtasis dzūkas

LENKŲ KARIUOMENĖS TAUTINĖ SUDĖTIS

Vokiečių šaltiniai skelbia, kad per 1931 m. lenkų gyventojų surašinėjimą dabartinėje Lenkijos teritorijoje, įskaitant į ją ir okupuotas svetimų šalių provincijas, buvo 32.132.936 žm. Iš jų 22.208.076 žm., arba 69,1% visų Lenkijos gyventojų, laikė save lenkais ir kalba lenkiškai, o 9.924.860 žm., arba 31,9% visų Lenkijos gyventojų, sudaro įvairios tautinės mažumos.

Šitas tautines mažumas suskirsto šiaip: rusinų — 4.800.000 žm., rusų — 1.580.000 žm., žydų — 2.700.000 žm., vokiečių — 700.000 žm., lietuvių — 80.000 žm. ir čekų — 30.000 žm.

Čia pat pabrėžiama, kad šie duomens toli gražu nėra tikslūs. Matyt, lenkai, surašinėdami gyventojus, visus kalbančius lenkiškai įrašė lenkais. Taip, tautinių mažumų sąrašė visai nefigūruoja ukrainai ir gudai. Be to, ir patiektos kai kurių tautinių mažumų skaitmens kelia abejojimų. Tai liečia vokiečių ir lietuvių tautines mažumas.

Šiais samprotavimais vadovaujantis, drąsiai galima „iš lenkais save laikantių Lenkijos gyventojų skaičiaus“ išbraukti apie 3—4 milijonus žmonių. Tuomet pamatysim, kad tikrų lenkų dabartinėje Lenkijoje yra tik apie 18—19 milijonų. Visi kiti Lenkijos gyventojai yra išsiskirstę tarp tautinių mažumų, kurios sudaro arti pusės visų Lenkijos gyventojų.

Todėl ir lenkų kariuomenė tautiniu atžvilgiu yra labai įvairi. Nors lenkai tvirtina, kad 81,6% visos dabartinės jų kariuomenės kareivių kalba lenkiškai, bet jie visai neskelbia

koks % kareivių jų kariuomenėje laiko save lenkais. Iš čia vėl gaunama išvada, kad grynai lenkiškas elementas jų kariuomenėje geriausiai atveju gali sudaryti tik 60—65% visos dabartinės jų kariuomenės. Kiti kariuomenės sudėties procentai priklauso tautinių mažumų.

Tai gerai supranta ir patys lenkai. Todėl jie, norėdami apsidrausti nuo visokių netikėtumų kilus pavojui, jau dabar stengiasi visas specialias savo kariuomenės dalis ir pasienio apsaugos dalinius komplektuoti iš grynai lenkiško ir patikimo elemento. Tautinių mažumų didžiausioji masė išskirstoma tarp pėstininkų ir kavalerijos. J. D-na

PRANCŪZŲ PARAŠIUTININKŲ KUOPOS

„Karyje“ jau ne kartą buvo rašyta apie Sovietų Respublikų Sąjungos karo ir civilės aviacijos rengiamus parašutininkus ir jų drąsius šoksnius iš lėktuvų, kartais iš nepaprasto aukštumo. Šiuo reikalu susidomėjo ir raudonosios kariuomenės sąjungininkė — Prancūzijos kariuomenė. Žurnale „Revue d'infanterie“ pranešta, kad prancūzų kariuomenės vadovybė nuo 1936 metų pradžios organizavo dvi parašutininkų kuopas (1 — Prancūzijoje ir 1 — Alžire, Prancūzijos kolonijoje, Afrikoje). Atidaryti parašutininkų kursai. Baigę juos klausytojai bus skiriami į parašutininkų kuopas. Jei šis bandymas pasiseks, tai Prancūzijoje netrukus bus suformuotos dar 3 parašutininkų kuopos. Visos šios kuopos skiriamos oro desantams. Sovietų kariuomenės manėvuose oro desantai įnešdavę didelę paniką į priešų eiles.

IŠ KAZEMATŲ

Taip linksma kazematuos,
Malonu būt kariu.
Draugai tiek laimės turi,
Tiek laimės aš turiu!

Čia eina rimtas darbas,
Čia skamba jau daina.
Širdis po žalsvu rūbu
Vis džiaugsmo kupina.

Triukšmingi kazematai
Miela vieta išties'.
Šičia praleistos dienos
Nedils iš atminties!...

Jon. Šiožinys

ATSARGINIŲ „SUDIEV“

Greit gervės pilkos iš dausų suskris čia,
Beržuose bus pavasariai su lapais ir sula —
Taip metai skubinas ir dienos bėga risčia,
Ir mes taip skubinau išlėksime iš čia.

Vėl tėvą, motiną — žilus augintojus,
Sugrižęs į namus sūnus gynėjas užvaduos.
Ir šienapiūtėse jis pradalgis išskins tuojaus,
Ir rugiapiūtėse išves plačius barus rugiuos.

Bet tų dienų — nors laikas viską lemia —
Mums nepanert į užmaršos marias —
Pamilom laisvą tėviškę ir gimtą žemę,
Ir laisvę išpirktą mokėsime neprarast. . .

Jau gervės pilkos iš dausų suklyks virš vasarojų,
Subėgs visi pavasariai su laime ta pačia —
Taip metai skubinas ir dienos nesustoja,
Ir mes, kaip paukščai tie, išlėksime iš čia.

P. Zablackas

Kulkosvaidininko daina

Aš kulkosvaidininkas jaunas, tra-ta-ta,
Man kulkosvaidis tai draugas, tra-ta-ta.
Į pozicijas kai žengiam,
Priešui vonias karštas rengiam:
Tra-ta-ta-ta-ta. . .

Pasidaręs lizdą tvirtą, tra-ta-ta,
Leidžiu kaspina į gerklę, tra-ta-ta,
Ir vos priešas tik pakyla,
Mūs kulkosvaidis prabyla:
Tra-ta-ta-ta-ta. . .

Spengia ausys, dreba žemė, tra-ta-ta,
Verda vanduo aušintuve, tra-ta-ta.
Priešas gula, kniūbsčias virsta,
O kulkosvaidis netilsta:
Tra-ta-ta-ta-ta. . .

Kol dar kaspinas netuščias, tra-ta-ta,
Nebaisus mums priešo kumštis, tra-ta-ta,
Niekad mums jėgų nestoka,
Mūs kalba bus priešui tokia:
Tra-ta-ta-ta-ta. . .

St. Tamulaitis

Trečiasis šaudymo pratimas

Provincijos miestelis skambėjo nuo kariškų dainų. Tų dainų garsai, lyg nujausdami pavasarį, išsiveržę iš siaurų, niurių gatvelių, kilo aukštyn ir raitėsi, skverbėsi pro debesis į žydriąją padangę. Tąkartum ir jie norėtų apsaugoti tai begalinei erdvei didžią karių tėvynės meilę. Miestelio gyventojai sustodami žiūrėjo į jaunos, žaliūkus vyrus, iš kurių stiprių krūtinių sklido galinga daina, ir galvojo: „Aštriu ginklu rankoj, uginga daina lūpose, jie tikrai nebijotų net patį pikčiausią, patį gausingiausią priešą pulti“. Jaunos merginos lydėjo akimis praeinančius ir mąstė: „Štai, puikūs vyrai, stiprūs, sveiki, gražūs. Jie ir mylėt mokėtų“. O kareivių kuopa žygiavo tolyn, palikdama užpakaly savęs niurų miestelį, tuščias gatves, rėkaujančių vaikų pulkus, ir liūdną mergelių žvilgsnį. Kareiviai vyko šaudyklon, kad išmokytų taikliai šaudyt, kad piktam priešui, kuris kėsintųsi nors vieną pėdą mūsų sentėvių krauju apšlakstytos žemės užgrobti — pataikytų į pačią širdį.

Kartu žygiavo ir eilinis Uosis. Žygiavo ir mąstė, kad žmogui niekuomet nereikia pasiduoti likimo valiai, bet dirbti ir dirbti, siekti, kentėti. Juk tik per nuolatinį darbą, atsidėjimą, pasiryžimą — šis tas pasiekiamas. Prisimena jis, kad jam labai blogai šaudyti sekėsi. Kokia gėda kareiviui nemokėti šaudyti! Nors jis visus pratimus šratais ir atliko, bet nustatytų sąlygų neišpildė. Taip pat jam nepavyko išpildyti ir pirmąjį pratimą kovos šoviniai. Antrojo mokomojo šaudymo pratimo irgi neišpildė, nors jau šiek tiek geriau pavyko. Nusiminusį eilinį Uosį kuopos vadas padaršino, sakydamas, kad kiekvienas karys gali būti geru šauliu, jei tik turės stiprią valią, tvirtą norą ir pasiryžimą. Ir eilinis Uosis tuojaus, kiekvieną dieną, kiekvieną laisvą valandėlę pradėjo mokytis taikyti. Noro ir kantrybės jam užteko. Štai, šiandien jis vyksta vėl šaudyklon. Susirūpinęs, nemalonus jausmo slegiamas jis vyksta. Kas bus, jei ir vėl menkai pataikys? Tiek darbo — ir jokios naudos! „Bet ne! Turiu, būtinai turiu trečiąjį pratimą išpildyti!“ — ryžtasi eilinis Uosis.

Greit šaudyklą aidėjo nuo paleistų vienas po kito šūvių. Aidas sklido toli toli per laukus, o pasiekęs mišką padvigubindavo savo garsą ir nutildavo. Šūvių garsai, komandos žodžiai, miško aidas ir kuopos vado pastabos pynėsi į savotišką, triukšmingą harmoniją. Tai galinga, kariška muzika.

Priėjo eilė šaudyti ir eiliniui Uosiui. Jis stojo ugnies linijon drąsiai, energingai, kaip tikras karys, nors savyje jautė nemalonų, neaiškų jausmą. Iššovė pirmąjį šūvį, ir pranešė, kad kliudytas taikinio dešimtas žiedas. Džiaugsmas širdį užliejo, nemalonus jausmas pranyko. Rodos, šaudytum ir šaudytum visą amžių. . . Įtempęs visą dėmesį iššovė likusius du šūvius. O laimė! Kliudyta į dvyliką ir vienuoliktą žiedą.

— Gerai, — suskambėjo kuopos vado balsas.

— Tėvynės labui! — linksmai sušuko eilinis Uosis.

Ir kur nesidžiaugti! Juk jo darbas, atsidėjimas, nuolatinis rūpestis — nenuėjo niekais, bet užmezgė ir išaugino puikius vaisius.

Vėl miškas suaidėjo. Tik dabar ne nuo šūvių, ne nuo komandos žodžių, bet nuo galingos karių dainos. Vėl linksmi jie žygiavo į kuopą, kur jų laukė šilti, skanūs pietūs.

Gr. P. B.

Ar vertėtų Kr. Aps. M-jos tarnautojams steigti atskirus šaulių dalinius

Kad Krašto Apsaugos Ministerijos įstaigų civiliniai tarnautojai, kurių žymią daugumą sudaro atsargos kariai, privalo būti aktyvūs šauliai — įvairių nuomonių negali būti. Tikslai reikėtų išsiaiškinti, kokiose formose tas šauliškas veikimas būtų produktingiausias ir naudingiausias visuomeniniu atžvilgiu.

Steigti Krašto Apsaugos Ministerijos atskirą šaulių dalinį, kaip kad siūlo V. Ž. š. m. „Kario“ 4 Nr., mano manymu, nevertėtų. Tam būtų gana daug priešasčių, kurių svarbesniausias čia nurodysiu.

1) Siekiama didžiausio susiartinimo tarp atskirų visuomenės grupių. Kiekvienos ministerijos tarnautojai vis dėlto turi tam tikrų skirtingų savybių. Tarnautojai bei valdininkai dėl savo medžiaginės būklės bei intelektualinių savybių nuo visuomenės, bendrai paėmus, jau šiek tiek skiriasi. Tarnautojams visai apsiribojus nuo visuomenės, tas skirtingumas dar labiau padidės. O kaip tik šaulių Sąjungoj gali sutilpti visi sveikos tautinės sąmonės, nors ir įvairiausių nusistatymų, piliečiai. Ši sąjunga ir turi kiek galint dirbti jungimo, artinimo, o ne skaldymo, darbą. Atitinkamų kvalifikacijų asmenys, sujungę tik sau panašius į organizacijas, sudarys kažin ką panašaus į luomus arba kastas. Liaudis, platesne prasme — visuomenė, bus palikta viena, nes laisvųjų profesijų inteligentinės pajėgos neturės tiek daug galimumo, kaip kad valstybės tarnautojai, dirbti šaulišką darbą.

2) Krašto Apsaugos Ministerijos tarnautojai gyvenamąsias vietas daugumoje pasirinkę arčiau įstaigų. Įsteigus, pav., Kauno įguloje, šaulių dalinį, reikės surasti vietą, kurioje visas veikimas koncentruotųsi. Greičiausia ši vieta bus pasirinkta miesto centre. Bet daug tarnautojų gyvena ir priemiesčiuose, kurie nuo miesto centro gana toli. Jiems dažniau susirinkti vienoje vietoje bus gana sunku, nes reikės ir laiko ir išlaidų. Šitokiose aplinkybėse šauliškas veikimas nebus sklandus. Nedaug naudos suteiks toksai šaulys, kuris tik mokės nario mokesį ir pasirodys būryje tikrai per metinį susirinkimą. Taip išsisklaidžiusius narius sunku bus sudrausminti, nes iš tikrųjų tam bus rimtų kliū-

čių. Steigti gi kiekviename priemiestyje atskirą šaulių būrį dėl mažo žmonių skaičiaus vargu ar būtų verta. Jeigu Kaune ir būtų galima sudaryti vieną arba net ir kelis šaulių dalinius, tai tas visvien nebus galima įvykdyti mažesnėse įgulose, ypač komendantūrose. Juk 3—10 žmonių nesudarys atskiro šaulių būrio.

3) Kiekvieno šaulių būrio tikslas — sudaryti ne tik karinį vieneta, bet ir kultūrinį židinį. Tam tikslui pasiekti geriausia priemonė — savi namai. Ta kryptimi beveik visų šaulių būrių veikimas ir vedamas. O tai padaryti bus daug sunkiau, kada vienoje vietoje bus keli vienetai; sunkiau bus darbą derinti.

4) Jeigu Žemės Ūkio Ministerijos tarnautojai ir sukūrė visais atžvilgiais pavyzdinę šaulių būrį, tai dar nereikia, nors to turime siekti, kad ir kitos ministerijos galės tą patį padaryti. Žemės Ūkio Ministerijos šaulių būrį beveik išimtinai sudaro vienodų kvalifikacijų ir tarnybinės padėties asmenys. Jie gal ir galėjo apsiriboti nuo visuomenės, nes jiems vieniems geriau sekėsi sukurti vertingų ir gražių dalykų. Kas kita Kr. Aps. M-joj. Čia tarnautojai, nors ir ne kategorijomis, bet savo išsilavinimu labai įvairūs. Tokiomis aplinkybėmis ką nors ypatingo sukurti negalėsime, tai kam dar jėgos skaldyti?

Sukurti atskirą geležinkeliečių rinktinę gal ir yra prasminga. Ten Susisiekimo Ministerijos tarnautojai galės šaulišką darbą varyti tam tikra kryptimi, daugiau savo specialybėje. Sudrausminti iš anksto tarnautojai karo metu daug geriau seksis militarizuoti ir bus visai patikimas elementas.

Tokiu būdu galvoti apie kūrimą iš Krašto Apsaugos Ministerijos tarnautojų atskirą šaulių dalinį nevertėtų. Užtektų, kad visi tarnautojai būtų vietinių šaulių būrių šauliai. Tenka prisipažinti, kad tarnautojų šauliais yra dar toli nepakankamas procentas. Vienoje man žinomoje centrinėje įstaigoje tarnautojų šaulių yra tik 23%. Kitose įstaigose, kiek žinau, procentas dar mažesnis. Dar reikiassi nepateisinamai mažas domėjimasis tautos ir visuomenės reikalais.

J. Bltršs

I p. p. jaunieji kareiviai po priesaikos bučiuoja savo dalies vėliavą.

Andrikonio foto

LATSJARGOS KARYS

Klystantiems

Būnant atsargoje dažnai tenka susidurti su žmonėmis, kurie kūrybiniam tautos darbui yra flegmatiskai nusiteikę, įsitikinę, kad jie minimam darbui nustojo jėgų ir teisių.

Būna taip, kad jaunuolis, dėl įvairių priežasčių nepriimtas į karo tarnybą, nusimena, pasiduoda pesimizmui, pradeda kalbėti, kad domėjimasis tėvynės gynimo reikalais ne jam skirtas ir tuo slopina savyje tėvynės meilės jausmą.

Vienas kitas atsiranda ir tokių, kurie, nesusiprātelių įkalbėti, išvengė karo tarnybos betaikydami sau įvairias lengvatas, besiskųdami įvairiais kūno (mano nuomone, dažniau dvasios) negalavimais. O dabar, kada taip aktualus pasidarė tėvynės apsaugos reikalas, kada suprato iš spaudos ar nugirdo iš karių žodžių, kaip yra miela nešioti tėvynės gynėjo vardą, pasijuto blogai padarę. Suprato, kad jie ne tik ką negudriai pasielgė, bet drauge yra ir silpni vyrai, kuriems reikia kitų, tvirtų, mokančių pakelti šautuvą, rankų.

Nors labai maža, bet yra ir tokių, kuriems teismas atėmė kario vardą už nusikaltimus.

Vienas rašytojas sako: „Nėra tos nelaimės, iš kurios nebūtų išėitęs“.

Vyrai! Jeigu kuris jūsų nepatekote į mūsų-karių šeimą, tebūnie jums toji paguoda, kad tai įvyko ne dėl jūsų kaltės ir jūs visuomet galite rasti darbo plačiuose tėvynės dirvonuose.

Pesimizmas žudo žmogaus sielą. Šaulių sąjungos įkūrėjas a. a. Putvinskis yra pasakęs: „Ne vien kardu ginsi tėvynę“. Tad, jūs galite rasti šimtą kitų kelių, kuriais galite nusipelninti lietuvių patrioto vardą. Tėvynė jus supras, įvertins jūsų pastangas ir jūsų darbas bus atliktas.

Dabar tiems, kurie vengėte karo tarnybos arba kuriems pati kariuomenė atsakė teisę dėvėti žalią mundurą. Gal jūs manote, kad tėvynė jums nebegali atleisti, kad jūs jau amžinai žuvote. Vykite lauk juodasis mintis. Jūs girdite, kad Tautos Vadas kartais dovanoja mirties bausmę net tautos išdavikui. Dėl ko? Dėl to, kad jis, kaip Vyriausias Tautos Galva, atkreipia dėmesį, jog reikia pasigailėti paklydusio nelaimingo žmogaus, jei jis, nors paskutinėj gyvenimo valandoj, parodo savo tikrą gailę už baisias praeities klaidas. Pasigailėjimo jūs rasite daug kur, jei jo nuoširdžiai ieškosite, bet daugiausia jus supras, jei gailėsitės padarę bloga tėvynei.

Baigiu poeto Žemės Dulkės žodžiais:
„Supraskit, kad esat paklydę lietuviai,
Supraskit, kai skraido snieguolės būriais.
Ji tokia graži ir brangi Jūsų žemė,
Ji Jums nusijuoks ir atleis.“

Prisiminus žalią mundurą

Taip neseniai, o jau 8 mėnesiai!... Kaip šandien matau tuos rūmus, kuriuose praleidau 1,5 savo jaunystės metų. Matau tuos draugus, su kuriais žengėm sulygiuotose gretose koja į koją. Kaip gyvą maloniai prisimenu kolegą Miką Valaitį, kuris viename „Kario“ numery parašė savo atsiminimų pluoštą iš karo tarnybos dienų.

Taip! Ir aš, praeidamas pro kareivines, dažnai metu žvilgsnį į jų langą ir pamačius išlygiuotąs lovas, šautuvų piramides ir uniformuotus jaunuolius, pabunda kažin koks ilgesys, kad čia yra tikroji mano tėviškė. Tik karys ir tegali suprasti tuos jausmus.

Kaip liūdna darosi kareiviui, kai skaitai arba išgirsti, kad tulas jaunuolis (nors tokių labai menkas procentas), viską pametęs perbėgo sieną ir pasidavė kitos valstybės globai. Ar to tikėjosi iš jo tėvynė Lietuva? Ar to tikėjosi lietuviškosios tėvynės lopšys, kuriame jis išvydo pasaulį. Ar to tikėjosi pirmieji savanoriai, kurie patys alkani ir nudrįskę ėjo į frontą, į mirtį. Pagalvok, jaunuoli, jei tau dar iki šiol neaiški tėvynės gynimo sąvoka.

Visą laiką jaučiuos skolingas tėvynei, tai nors tiek padarau, kad parvažiuoju į tėviškę — kaimą, sąmoningai įtikinu, neperdėdamas, apie kariuomenės gyvenimą šaukiama amžiaus jaunuoliui ir miela darosi, kad paklauso, įsitikinti nori, ir kai jau reikia vyksti į tąją tarnybą, tai jau nebeklauso kitų kalbų, bet tik to, kuris pats tik ką neseniai paliko kareivines. Paskui po kokių 6 mėnesių parašo man laišką. Nors aš, senas kareivis, to laiško turinį maždaug žinau iš anksto, bet įdomu, kad pas tokį jaunuolį jau atsidarė kitas pasaulis: „Mokomoji kuopa“, „pratimai“, „žygiai!“, apie palikimą liktiniu jau svajoja. O seniau, ne paslaptis, ne vienas gal pasakė: „Kažin ar iškentėsiu“. Paskui malonu, kad padėjau kitam — lengviau jam buvo tapti kareiviu.

Vakaras. Dabar ten kareivinėse nuvalytais batais, suveržę diržus stosite vakariniam patikrinimui, o mums, atsarginiams, lyg ir liūdna, lyg jaučiamės išstumti iš to tvarkingo gyvenimo, tos broliškosios nuotaikos.

Bet mes dar tikimės, kad tėvynė mus dar pašauks... Tik jau tada mes gal nebeatėisime į ramų kareivinių gyvenimą.

O kur? Pasakyti sunku. Gal nuo vakarų apsiginti, gal iš baltojo aro tave, seneli Vilniau, atsiimti.

Mums vistiek! Svaido žodžiais — tylim, o kai reikalas kils svaidyti sviediniais — pažiūrėsim. Nesiprašysime sudėję rankas.

Kas bando mus paveikti grasinimais ir gąsdinimais, tasai blogai pažįsta šių dienų lietuvių atsarginius ir tikrosios tarnybos karius. Tikėkite, jie nebijo!

Viktoras Žekevičius

Valst. Teatro spektakliai Kauno įgulos kariams

Kiekvienais metais paleidžiamiesiems į atsargą kariams, tiek kariuomenės dalyse provincijoje, tiek Kaune, rengia ekskursijas į įvairias istorines ir kultūrinės vietas, įvairius koncertus, teatrus ir kitus pasilinksminimus, kad kareiviai, be įgytų specialiųjų karinių žinių, dar daugiau galėtų susipažinti ir su istoriniais paminklais ir kitomis kultūros priemonėmis.

Dabar išleidžiamiesiems į atsargą Kauno įgulos kariams Kariuomenės Štabo Spaudos ir Švietimo Skyrius parūpino keturis vaidinimus Valstybės teatre: du dramos ir po vieną dviejų operų. Drama „Naujieji žmonės“ buvo suvaidinti kovo 9 ir 11 d., opera „Gražina“ — kovo 21 d., o „Parduotoji nuotaka“ — kovo 23 d.

Dramos vaidinimo bilietai išeinantiems į atsargą kariams buvo pasiūlyti pirkti už pinigus žymiai papigintomis kainomis, o opera surengta dovanai Kariuomenės Štabo lėšomis. Bet kai kurios Kauno įgulos kariuomenės dalys, atsižvelgdamos į karių gerą tarnybą, nupirko bilietus į dramos vaidinimus iš savo ekonominių sumų ir davė kareiviams dovanai. Patyrusios tai kitos Kauno įgulos kariuomenės dalys, savo kareiviams, sumokėjusiems už bilietus, pinigus gražino ir apmokėjo iš ekonominių sumų. Tokiu savo dalių vadų rūpesčiu ir palankumu kariai buvo labai patenkinti.

Tiek drama „Naujieji žmonės“, tiek operos kariams labai patiko. Drama daugiau sukėlė skanaus juoko, o operos — jaukaus ir malonaus įspūdžio.

Atsidarius „Gražinos“ operos pirmo veiksmo scenai ir pamačius gražioje scenoje specialiais drabužiais apsirengusius artistus ir gražiai žveris bešokančius ir dainuojančius, visų akys žėrėte sužėrėjo, nes daugelis ne tik „Gražinos“ operos, bet ir, aplamai, jokios operos nebuvo matę, kai kuriems buvo net neaišku, kodėl vaidinant nekalbama, o dainuojama.

Kiek teko patirti, kareiviams labiau patiko „Parduotoji nuotaka“, nes jie čia lengviau supranta turinį, kuris aiškiau pavaizduoja gyvenimo reikalus, be to, čia gal ir daugiau gyvumo ir komiškumo, negu „Gražinoje“.

Kareiviai, vaidinant „Parduotąją nuotaką“, visą laiką buvo net įtempti ir per pertraukas greit rinkdavosi į vietas ir laukdavo scenos atsidarymo. Visiems ypatingai patiko piršlys, kavaličius ir linksmi šokiai, o svarbiausia, juokdariai. Daugelis sunkiai galėjo išlaikyti juoką, bet kadangi buvo paskelbta vaidinimo metu nesijuokti ir neploti, tai visi labai ramiai ir gražiai laikėsi.

Po vaidinimo visi paliko teatro rūmus patenkinti, šypsančiais veidais ir gyvai dalijosi matytais įspūdziais.

Reikia neužmiršti, kad į Kauno įgulą patenka iš gilios Lietuvos jaunimas, kuriems retai tenka matyti didesnių ir geresnių vaidinimų, be rengiamų klotimuose ir kitose pastogėse. Nors kartais ten rengiamas veiklas suvaidinamas ir neblogiausiai, bet artistai, be tinkamų drabužių, be gero grimo, be scenos dekoracijų ir t. t., negali to duoti, ką Valstybės teatras. Apie operą netenka nė kalbėti, nes operą galima matyti tik didesniuose miestuose.

Būtų gera, kad ir dažniau būtų surengiami operos vaidinimai nors Kauno įgulos kareiviams, kur vietoje yra Valstybės teatras ir kuris sutinka kariams suvaidinti specialius seansus papigintomis kainomis. Spaudos ir Švietimo Skyrius esąs nusistatęs dažniau surengti ir pasiūlyti kariams papigintomis kainomis bilietus į operos vaidinimus. Tokių vaidinimų bilietų kainos galėtų būti nuo 30 centų iki 1 lito, kas kokius bilietus norėtų gauti, bet tada Spaudos ir Švietimo Skyrius turėtų prisidėti iš savo lėšų. Jei Spaudos ir Švietimo Skyrius negalėtų prisidėti ir reikėtų apmokėti iš karių surinktų sumų, tai bilietų kainos turėtų būti didesnės, bet jos būtų ne aukštesnės kaip nuo 50 centų iki 1,50 lito. Šitokias sumas jei kareiviai pajėgtų mokėti, tai Spaudos ir Švietimo Skyrius ir dažniau išrūpintų tokius operos vaidinimus ir tuo padarytų kariams gražios naudos, nes teatras, kaip kultūrinė priemonė, žmogų lavina, kelia nuotaiką ir stiprina dvasią.

Šiuo atžvilgiu kiek blogesnėje padėtyje kitų įgulų kariai, kur nėra nei teatrų, nei kitų istorinių bei kultūrinių įstaigų, bet ir ten dalys, išleisdamos juos į atsargą, stengiasi kuo galėdamos duoti daugiau dvasinio pieno: rengia koncer-

tus, vaidinimus ir kai kur pasikviečia iš Kauno įžymius dainininkus.

Tenka pasakyti, kad kariuomenės dalys, ir be specialiai rengiamų pramogų, kultūrinę ir propagandinę sritį turi gražiai susitvarkusios: jau beveik visose dalyse iš pagrindų įrengti radio priimtuvai, ne tik atskirose salėse, bet beveik kiekviename kambaryje įvesti ruporai. Kai kur yra net garsiniai kino aparatai. Kareiviai atliekamu nuo tarnybos metu gali už visai mažus pinigus pamatyti ir įdomių filmų. S.

ŽYDŲ ATS. KARIŲ SUVAŽIAVIMAS KLAIPĖDOJE

Š. m. kovo 22 d. Klaipėdoje prasidėjo žydų atsargos karių sąjungos skyrių atstovų suvažiavimas. 11 val. sinagogoje buvo atlaikytos pamaldos už žuvusius nepriklausomybės kovose karius. Po pamaldų suvažiavimo dalyviai organizuotai nuvyko į kapines, kur prieš žuvusiems vaduojant Klaipėdą paminklo padėjo vainiką. Sąjungos pirmininkas adv. Goldbergas pasakė kalbą. 16 val. 30 min. Vytauto Didžiojo gimnazijos salėje įvyko iškilmingas suvažiavimo atidarymas. Į suvažiavimą atsilankė p. Klaipėdos krašto gubernatorius, p. Kurkauskas, daug aukštų svečių ir visuomenės. Suvažiavimą atidarė žydų karių sąjungos pirmininkas adv. Goldbergas. Orkestrui griežiant gedulo maršą, atsistojimu pagerbė žuvusius nepriklausomybės kovose. Klaipėdos krašto gubernatorius p. Kurkauskas pasakė atitinkamą žodį.

Suvažiavimo dalyvius žodžiu sveikino gen. št. plk. Lanskoronskis, Klaipėdos krašto komendantas plk. Liormanas, atsargos karių atstovas ats. mjr. inž. Sližys, lietuvių savanorių kūrėjų sąjungos Klaipėdos skyriaus vardu A. Gailius, lietuviškų organizacijų vykdomojo komiteto pirmininkas Kybrancas, visuomenės sąjungos pirmininkas dr. Trukanas ir Vilniui vaduoti sąjungos Klaipėdos apygardos vardu V. Gailius. Sveikinimus ir linkėjimus raštu atsiuntė kariuomenės vadas gen. št. plk. St. Raštikis, Vilniui vaduoti sąjunga, savanoriai kariai ir daug kitų organizacijų.

Suvažiavimas buvo kovo mėn. 22 ir 23 d.

AKCIJA PRIEŠ TAUTINIŲ MAŽUMŲ SPAUDĄ VOKIETIJOJ

Vokiečių spaudos rūmai, įsikišus propagandos ministeriui Goebbelsui, uždraudė „mažumų sąjungos Vokietijoje“ organo „Kulturwehr“ redaktoriui Jan Skala eiti redaktoriaus pareigas. Skala yra danų tautybės, bet Vokietijos pilietis. Jei jis imtų vėl redaguoti laikraštį, tai jam grėsia vieni metai kalėjimo. „Kulturwehr“ be redaktoriaus tuo tarpu nebegali išeiti. Tą uždraudimą vokiečių spaudos rūmai oficialiai motyvavo tuo, kad, esą, Jan Skala „neturi dvasinių kvalifikacijų veikti viešojoje opinijoje“. Vis dėlto, Jan Skala tą žurnalą redagavo jau 11 metų.

Kiek anksčiau buvo uždrausta „Tilžės Keleivio“ redaktoriui Jogamastaitėi eiti toliau redaktoriaus pareigas, pašalinant ją iš žurnalistų sąjungos. „Tilžės Keleivis“, kaip žinoma, taip pat negali išeiti. To paties likimo jau prieš kelis mėnesius susilaukė ir lenkų laikraščio „Gazeta Olsztyńska“ redaktorius Jankovskis. Prieš kelias dienas spaudos rūmai uždraudė eiti pareigas serbiško dienraščio „Serbske Noviny“ redaktoriui Marko Smoleriui.

Ta akcija prieš tautinių mažumų spaudą Vokietijoje tu mažumų sluoksniuose sukėlė didelį susirūpinimą. „Mažumų sąjunga Vokietijoje“ daro žygių tiems draudimams panaikinti ar bent sušvelninti.

AUSTRAI VALGYS LIETUVIŠKŲ RUGIŲ DUONĄ

Austrija iš Lietuvos ir Latvijos nupirko apie 700 vagonų rugių. 500 vagonų tų rugių yra malami ir bus atiduoti žiemos pagalbos veikimo komitetui, kuris išdalins juos neturtintiems kalnų ūkininkams. Likusieji 200 vagonų bus parduoti malūnams malimo ir transporto išlaidoms padengti. Be to, iškilo duonos atpigimo klausimas. Su Insbrucko duonos fabriku jau padarytas susitarimas įvesti naujai duonos rūšiai. Iki šiol paprasta duona buvo kepama pusiau iš kviečių ir rugių. Tokios duonos kilogramas kainuoja 74 grošai. Dabar bus kepamas naujos duonos tipas, susidedas iš 20% kviečių ir 80% rugių, kurios kilogramas kainuos tik 50 grošų. Tuo būdu duona bus atpiginta 30%.

Kariškas auklėjimas pradžios mokykloje

Techninės priemonės kariškame auklėjime

Idėjinės kariško auklėjimo priemonės (žiūr. „Kario“ 12 nr.), veikdamos vaikų nuotaiką ir sukeldamos kariškųjų dalykų meilę, sudaro sąlygas panaudoti technines priemones. Vaiko dvasia jau labai artimai susirišusi su kariška mintimi: vaikui suprantama kariška idėja. Be abejo, tas supratimas, sakytume, kariškumo pajautimas nėra specifiškai vienašališkas, jis yra pažymėtas patriotizmo žyme. Idėjinių priemonių panaudojime vyrauja kariškai patriotinė linkmė. Tai ir yra pagrindas, kuriuo remiasi techninė kariško auklėjimo sritis: kariškai patriotinis nusiteikimas harmonizuoja su paprasčiausių kariškų žinių išašmoninimu. Todėl kariškoji nuotaika yra lemiamas veiksnys techninių priemonių panaudojime.

Svarbiausioji iš techninių priemonių — **elementarus karinis lavinimas**. Jis apima ir pojūčių lavinimą ir techninių sugebėjimų ugdymą. Elementaraus karinio lavinimo objektai šie: kariškoji mankšta (kariškas stovėjimas, komandos, sukiniai, ėjimas ir dainos rikiuotėje), kariški žaidimai (šliaužimas, sekimas, žvalgymas, laipiojimas, bėgimas su kliūtimis), iškylos, ekskursijos (lauko žaidimai) ir paprasčiausi kariškos drausmės pratimai. Visi šie dalykėliai, panaudoti pradžios mokyklos pamokų medžiaga ne tik nekliudys darbui, bet darys jį įvairesnį, įdomesnį ir vertingesnį. Suminėti objektai visiškai atitinka vaikų psichologiją, — tinkamai pradžios mokykloje panaudoti jie sistematizuoja vaikų kariško nusiteikimo pasireiškimus. Kariškoji pradžios mokyklos mankšta, planingai ir nuosekliai vykdoma ir vaiko amžių atitinkanti, bus mė-

Kariška pamoka Dvelaičių (Šiaulių apskr.) pradžios mokykloj. Aiškina mokyt. A. Martinaitis

giama ne tik to darbo metu, bet, reikia manyti, pasiliks asmeniniame jaunuolio gyvenime ir iš pr. mokyklos išėjus. Tai svarbu: eidamas atlikti karinę prievolę, jaunuolis turės reikalingą supratimą: džiaugsis pats ir bendrą karinio mokymo darbą lengvins. Tas pat galima sakyti ir apie kariškus žaidimus, iškylas, ekskursijas: jie ugdys dvasios vertybes ir lavins fizinius sugebėjimus, teiks kariškų objektų supratimą. Paprasčiausi kariškos drausmės pratimai gali būti šie: bandymai eiti rikiuotėje koja į koją (paskui — visiškai tikras sutarimas vaikščiojime), pratinimas suoluose atsakinėjant laikyti rankas prispaudus prie liemens (t. y. ramiai, o ne ant suolo, kaip veik visose mokyklose yra), mokymas tiksliai ir energingai atsakinėti į klausimus ir t. t. Ta proga galima įvesti mokykloje gražus sveikinimosi paprotys: „Sveiki, vaikai; sveiks, tamsta“, „Sudie, vaikai; sudie, tamsta“. Toks sveikinimasis, suderintas su Vilniaus šūkais bei malda, yra vertinga mokyklos tradicija. Kiti parinkti drausmės pratimėliai irgi, reikia tikėtis, bus mokyklos papročiu.

Visiškai pritaikomu pradžios mokykloje dalyku reikia laikyti paprasčiausius kariškos pionerijos darbus. Tai bus šie: slėpimasis bei maskavimasis, apkasėlių kasimas, persikėlimas per upelius, tiltelių bei lieptų statyba ir t. t. Tai nėra sunku ar vaiko amžiui neįmanoma. Priešingai: daug šių darbų, vykusiai ir gražiai vaikų atliekamų, galime matyt skautų organizacijoje. Iš tikrųjų: skautiškais būdais atliekama pionerija galima įtraukti į pradžios mokykloje einamų dalykų eilę (pav., į darbelius).

Techninių priemonių tarpe turime dar **kolekcijas**. Įdomus ir reikšmingas veiksnys, žymiai praturinąs karišką vaikų išsilavinimą. Kalbėdami apie kariškosios srities kolekcijas, turėsime lengvų įmanomų kariškų dalykėlių rinkimą, grupavimą, skirstymą ir t. t. Štai rinktini kariškieji dalykėliai: tūtelės (įvairaus kalibro), kulipkos (vokiečių, anglų, prancūzų, austrų ir t. t.), kariški segtukai (kepurių žvaigždės, įvairūs inicialai, raidės, skaičiai, sagos) ir t. t.

Tai pačiai grupei skiriame ir **kariškųjų darbelių paskirstymą**. Kariškieji darbeliai (įvairios kariškos priemonės: tankai, lėktuvai, šautuvai ir kt.) turi papildyti kariškas kolekcijas, o šie abu veiksniai — papildyti vaikuose kariuomenės išorės pažinimą. Todėl kolekcijos ir kariškieji darbeliai yra teisėtas narys mokyklos priemonių tarpe, kaip ir kitos techninės kariško auklėjimo priemonės.

4. Baigdami, norėtume pabrėžti, kad nors techninėms karinio auklėjimo priemonėms dirvą parengia idėjinės priemonės (parengia vaiko dvasią), tačiau idėjinių priemonių veikimas nesibaigia tuo parengiamuoju vaidmeniu. Kariško pradžios mokyklos auklėjimo darbo idėjinės priemonės nuolat gaivina tą elementarų techninį darbą ir, apskritai, visame pradžios mokyklos kariškame auklėjime vyrauja. Techninės priemonės tėra būdas vaikams karišką mintį parūškinti.

Bolius Vosylus

Sumanymas, likęs užkulisiuose

Feljetonėlis

Trys didžiausi klasės strategai, nelyginant, kaip Cezarai, Hanibalai ar Napoleonai, sumanė pakeisti prastą klasės pasaulėlio santvarką. Jie padarė viešą posėdį gimnazijos kieme ir, kutenami saulės spindulių, emėsi griežtų žygių, kaip negusai prieš savo kariuomenės netvarką.

Pirmasis paėmė žodį Pempė.

— Mieli vienos minties draugai, aš čia kalbėsiu trumpai. Mano žodžiai bus toki: gerai žinome, kad senovėje lietuviai buvo šimteriopai narsesni. Jie užmušdavo geležinį vokių su paprasta ažuoline lazda arba lokį nusmeigdavo visai sudžiūvusiu šakaliu...

— Prašau į temą, — perspėjo strategas nuo malkų krūvos, kuris, matyt, norėjo kuo greičiausiai savo geniališkas mintis išdėstyti visoje plotmėje.

— Taip aš į temą, — atsikirto Pempė. Ši istorinė apžvalga tik paryškina silpną dabartinę mūsų būklę narsumo ir šaudymo atžvilgiais. Nesaku, kad aš nenarsus — galiu naktį keliauti tamsiais miškais ir...

— Krypstam nuo temos, — atsilepė visą laiką tylėjęs Krumplys. Mūsų pagrindinis tikslas nustatyti priemones ir būdus gauti pašaudyti tikrais kovos šoviniais. Aš esu įsitikinęs, kad mes, žinoma, vis drąsūs ir dėl to kelti ginčus nėra prasmės.

— Be abejo, — pritarė Pempė.

— Sudarykime delegaciją, kuri instruktoriui turės išdėstyti mūsų pageidavimą.

— Taip, — nutęsė Bitinas. Į delegaciją siūlau Krumplių.

— Prie ko čia aš? — sužaubavo akimis Krumplys. Žinoma, geri draugai visuomet moka iš manęs tyčiotis, — jau visai užsigavo Krumplys.

— Atsiprašau, tik todėl siūliau, kad esi drąsiausias.

— Gana juoktis, arba aš demonstratyviai išeisiu iš šito posėdžio.

— Ir šaudyti negausi, — pridūrė Bitinas.

— Vyrai, tvarkos, — rimtai susirūpino naujai susidariusia būkle Pempė. Turiu dar vieną variantą.

— Sakyk, — sugriaudė Krumplys, tarytum radęs ežero viduryje šiaudą ir su juo išplaukęs į krantą.

— Einam visi — vienybėje galybė.

— Puiku, — pritarė kiti.

Taip baigėsi viešas posėdis. Kartu su jo pabaiga nuskaubė ir sargo skambutis. Atakuodami klases, pro visas duris veržės mokiniai ir mūsų žinomi strategai: atrodė, kad gimnazija virto į Troją ir ją, žūt būt, turėjo užimti besiveržiančios masės.

Krumplys su Pempė, užėmė geras pozicijas, triumfuodami, kaip keletas Romos vadų, žinomų jiems iš romėnų senybių knygos, sėdėjo klasėje.

Po kiek laiko strategai pamatė įgriūvantį Bitiną.

— Vici! — sušuko jis ir viena ranka tik tik neužgriebė įeinančio instruktoriaus. Atsiminęs, kad jis šiandien turi įteikti raportą, apsisuko, kaip per valsą, ir garsiu tonu raportavo:

— Pone leitenante, — klasėje yra... yra...

— Aštuoniolika, — šnabžda jam draugas.

— Aštuoniolika žmonių.

Instruktorius keliais žodžiais išlaisvino įtemptą atmosferą:

— Laisvai. Sėsti.

Tačiau niekas nežinojo, kokios mintys skraidė Krumplio galvoje. Kas bus, jei jam iš tikrųjų reikės delegacijai vadovauti?

Jis piktai pažvelgė į Bitiną ir jau būtų pavartojęs savo raumenų jėgą, pasiūsdamas jo adresu vieną boksą, tačiau Bitinas sėdėjo keturiais suolais toliau, kurie, lyg šarvuočiu ant kelio nuversti medžiai, kliudė bet kokį rankos susisiekimą.

Bitinas tuo laiku jau ruošė kalbą. Jis pasiryžo pasiukoti klases gerovei ir išdėstyti jautrų dalyką. Taigi, jam reikėjo parinkti keletą gražių sakinių ir juos įteikti instruktoriui.

Pempės galvoje vienas kitas panašus sakinyš jau buvo susiformavęs. Trūko tik pabaigos. Krumplys Bitino įžaidimą

taip pat emė pamiršti. Jau jis norėjo įrodyti, kad jam rūpi gyvybiniai visos klasės reikalai ir, antra, dabar buvo svarbu atitaisyti pašlijusią nuomonę dėl drąsumo. Ta proga jis išsitraukė pieštuką ir ant suolo pradėjo kurti visą prakalbą.

Po gero pusvalandžio Bitinas sukrovė į savo smegenis fikrai jautrių sakinių. Pempė sukūrė kalbos pabaigą, o ant Krumplio suolo buvo išrašyta oracija. O gal ir odė:

Šitoki mūsų strategų pasiruošimai, be abejo, turėjo nušauti visos klasės istorinį gyvenimą, jos pažangą ir sutvirtinimą ateities žygiams.

Bet čia iškilo nauja kliūtis. Ir kas svarbiausia, visiems trims ta pati: kas bus, jei vienam ranką pakėlus, ims kelti ir kitas. Aišku savaime, kad tokia būklė būtų lygi žmogaus apiplėšimui bei jo įsitikinimų paniekimui. Taip Bitinas laukė progas, kada anie du draugai pasuks kur nors savo galvą, Pempė su Krumpliu neišleido iš akių Bitino, ir jie, be to, dar vienas kitą sekė.

Instruktorius vis pasakojo apie vidaus tarnybą. Minėjo sargybas, sargybos viršininkų ir vedėjų pareigas. Tą baigęs pridūrė:

— Kitą pamoką susirinkt į pulko šaudyklą. Pašaudysim kovos šoviniais.

— 21

Taip žlugo klasės delegacijos sumanymai.

Daugirdėlių svečias

UTENIŠKIAI ĮVERTINO KARIŠKĄJĮ BŪRELĮ

Kariškajam būreliui Utenos gimnazijoje įsisteigus, daug kas į jį pažiūrėjo skeptiškai. Atsirado ir tokių, kurie viešai reikė minti, kad būrelio veikimas tebus tik popieris. Kariškasis būrelis į tai nekrypė dėmesio: rimtai ir pakilusiai kariška nuotaika dirbo savo mėgiamą darbą. Vadovybė kelis kartus susirinkimų prelegentais pakvietė karius, nepriklausomybės kovų dalyvius. Šie, tinkamai įvertindami kariškojo būrelio narių pageidavimus, mielu noru atsiminimus ir nuotykius pasakojo. Į pašnekėsius pradėjo atsilankyti ir daugiau mokinių. Paskui, pamatę, kad čia tikrai įdomūs dalykai nagrinėjami, pradėjo eiti į visus susirinkimus. Pagaliau, įsitikinę, kad čia be galo rimtai dirbamas naudingas ir įdomus kariškas darbas ir būrelio nariai pasižymi geru mokymusi ir elgesiu, patys būrelio nariais įstojo. Be to, į būrelį prašosi priimami ir žemesniųjų klasių mokiniai, kurie dar visai nėra pažinę kariškojo mokslo.

Taigi, rimtu darbu, karišku susipratimu ir gerais pavyzdžiais kariškasis būrelis patraukia vis didesni mokinių skaičius. Reikia tikėtis, kad dar kuriam laikui praslinkus, kariškasis Utenos (oficialiai — kun. Utenio) būrelis išaugs į didelį karišką būrį ir, reikalui esant, darniomis gretomis drąsiai žengs į frontą.

Kovo 22 d. kariškojo būrelio nariai išmėgino taiklumą; šaudė šrateliais. Pasirodo, kad „Dievui nuostolių mažai tepadarė, tik vieną kitą langą išpyškino“. Aplamai, rezultatai neblogi. Ateity numatoma dar daugiau atlikti panašių šaudymų ir taikliausiai šaudantiems paskirti dovanų. P-ys

IR ALYTAUS PAVASARIS NEAPLENKĖ

Saulė jau smarkiai šildo. Tarp pušų ir krūmų lenda melsvos žibutės. Pavasario oras paveikė ir mus: per žiemą klasė ir kareivinėse mokesi statutus, teoriją, narstę „Brno“, dabar taikom žinias praktikoj — lauke: iš 2 ulonų pulko gaudam šautuvus ir manevruojam.

Karinis rengimas tapo vienu iš labiausiai mėgiamų mokslo dalykų. Tai vyksta į. Itn. Balčiaus dėka, kuris labai įdomiai dėsto šias pamokas. Daug valandų yra praleista kareivinėse, kur turėjom progų arčiau susipažinti su kariškuoju gyvenimu, darbu, ginklais ir t.t. A. M.

MARIJAMPOLĖS R. J. GIMNAZIJA

Mūsų gimnazijoje karinis parengimas eina sklandžiai. Jei gražus oras — manevruojam lauke, jei blogas — mokomės klasėje, atliekame rašomuosius darbus ir t. t. Labai laukiame pavasario, nes instruktorius yra pažadėjęs šaudymą kovos šoviniais.

III. 18. VII klasė buvo kareivinėse, kur instruktorius supažindino su lengvuoju „Brno“ kulkosvaidžiu. Na, ir dabar mums kulkosvaidis ne paslaptis. Jo konstrukciją, sutartiną dalių veikimą, šaudymą ir t. t. žinome puikiausiai.

Septintokas

KARIUOMENĖS GYVENIMAS

LIETUVOS KARININKAI APDOVANOTI PRANCŪZŲ GARBĖS LEGIONO ORDINAIS

Prancūzijos respublikos prezidentas Lebrunas apdovanojo Lietuvos karininkus garbės legiono ordinais: 1) kariuomenės vadą gen. št. plk. Raštikį — II laipsniu (Croix de Grand-Officier); 2) kariuomenės štabo viršininką gen. št. plk. Černių — III laipsniu (Croix de Commandeur); 3) kariuomenės štabo II skyriaus viršininką gen. št. plk. ltn. Dulksnį — IV laipsniu (Croix d'Officier); 4) 1 gusarų pulko vadą gen. št. plk. ltn. Valušį — IV laipsniu (Croix d'Officier) ir 5) ats. gen. ltn. Pečiulionį — III laipsniu (Croix de Commandeur).

Kovo 23 d. Prancūzų pasiuntinybėje Kaune iškilmingai buvo įteikti Prancūzų garbės legiono ordinais kariuomenės vadui gen. št. plk. Raštikiui, kariuomenės štabo viršininkui gen. št. plk. Černiui, ats. gen. ltn. Pečiulioniui, Kariuomenės štabo II Skyriaus viršininkui gen. št. plk. ltn. Dulksniui ir 1 gusarų pulko vadui gen. št. plk. ltn. Valušiui.

Ordinų įteikimo iškilmėse dalyvavo Prancūzijos nepaprastasis pasiuntinys ir įgaliotasis ministeris Lietuvai, p. Dulong su žmona, Prancūzijos karo attache Lietuvai mjr. Ganeval, Prancūzijos pasiuntinybės sekretorius Neyrac ir Prancūzijos pasiuntinybės attache Grandclement. Įteikdamas ordinus, Prancūzijos nepaprastasis pasiuntinys ir įgaliotasis ministeris Lietuvai p. Dulong pasakė kalbą. Lietuvos kariuomenės vadovybės ir apdovanotųjų vardu atitinkamą žodį pasakė kariuomenės vadas gen. št. plk. St. Raštikis. S. N.

PAMINĖJO KAREIVĮ PRANĄ EIMUTĮ

Kovo 18 d. Kauno karo komendantūra iškilmingai paminėjo savo garbingai 1919 m. žuvusį kareivį Praną Eimutį.

Karo policijos mokykloje buvo jaunųjų kareivių priesaika ir igulos bažnyčioje iškilmingos pamaldos. Komendantūros kapelionas kun. Sandanavičius pasakė pamokslą.

Kareivio Prano Eimučio paminklinė lenta, kuri yra įmūryta paliai „Lietuvos“ viešbučio duris (jo žuvimo vietoj), buvo papuošta Lietuvos ir Amerikos Jungtinių Valstybių vėliavomis ir vainiku. 9 val. karo policijos mokykla atvyko prie minimos paminklinės lentos ir susikaupimo minute pagerbė Pr. Eimutį. Mokyklos viršininkas kpt. Berentas kareiviams pasakė kalbą.

Nuo „Lietuvos“ viešbučio karo policijos mokykla nuvyko į kapines prie kareivio Eimučio kapo, kur taip pat pagerbė jį.

Vakare karo policijos mokyklos kareiviams buvo paskaita apie kareivį Eimutį ir jo garbingąją mirtį.

Lietuvos Kariuomenės Kūrėjų Savanorių Sąjungos Kauno skyrius kareivį Praną Eimutį yra pasirinkęs savo skyriaus šefu ir vadinasi jo vardu. Š. m. kovo 18 d. minimas skyrius, vietoj uždėti vainiką ant savo šefo kapo, paaukojo 50 litų Ginklų Fondui.

IR TOKIU BŪDU AUKOJA GINKLŲ FONDUI

Kovo 19 d. II pėst. div. štabo ryšių kuopos jauniems kareiviams buvo 2-jo p. p. šaudykloje trečias rengiamasis šaudymo pratimas. Šaudė ir liktiniai puskarininkiai, kurie nutarė aukoti Ginklų Fondui po keliasdešimt centų už kiekvieną neišmuštą tašką iki 36. Tuo būdu susidėjo 13 lt. 50 ct. Jaunieji kareiviai patenkinamai įvykdė sąlygas.

Pusk. Kapočiūnas

APLANKĖME KARO MUZIEJŲ

Kovo 19 d. 2 pėst. D. L. K. Algirdo pulko ekskursija aplankė Karo muziejų. Atvykę išsirikiavome muziejaus sodnelyje prieš Nežinomojo Kareivio kapą, pagerbdami jį tyliai susikaupę, orkestrui grojant gedulingą maršą. Paskui, orkestrui pritariant, sugiedojome Tautos himną.

Muziejų apžiūrėjome grupėmis.

Algirdininkas

KĖDAINIŠKIAI KARIAI MATĖ „ISPANŲ MUSELĘ“

Kovo 22 d. 14 val. kariams buvo vaidinama Kėdainių valdžios gimnazijos salėje šaulių scenos meno mėgėjų studijos F. Arnold'o - E. Bacho 3 veiksmų komedija „Penkių tėvų vaikas“ (Ispanų muselė). Žiūrovų — karių prisirinko pilnutėlė salė.

Tenka pabrėžti, kad vis dėlto režisūroj buvo šokių tokių klaidų — nevysiškai psichologiškai pavaduotas sūnelio vaidmuo, bet, apamai, veikalo pastatymas visiškai neblogas. Po poros valandų, sveikai pasijuokę, kariai visiškai patenkinti vaidinimu išsiskirstė.

Tas pat veikalas vakare buvo vaidinamas Kėdainių visuomenei.

J.

TURĖJOME IDOMIĄ PASKAITĄ

Kovo 19 d. gen. št. plk. ltn. Dulksnys Kupiškio igulos karininkams, likt. viršiloms ir puskarininkiams (buvo pakviesta ir aukštesnioji Kupiškio visuomenė) skaitė paskaitą „Špionažas“. Visi dalyviai klausėsi didžiausiu atsidejimu, nes prelegentas vaizdžiai apibrėžė šnipinėjimo reikšmę, jos žalą ir įvairius žinių rinkimo būdus.

Pasirodo, kad kiekvienas neatsargiai pasakytas žodis, kur tik jis bebūtų ištartas, gali būti prieš šnipų nugirstas.

Kareivio Prano Eimučio minėjimo iškilmių metu: karo policijos mokykla š. m. kovo 18 d. prie „Lietuvos“ viešbučio — Eimučio žuvimo vietos.

Taip pat lengvai gali būti sučiuptas ir rašytas giminėmis ar pažįstamiems laiškas.

Priešas renka žinias ne tik apie kariuomenę, jos apginklavimą, apmokymą ir stovėjimo vietą, bet, aplamai, apie viso krašto pajėgumą įvairiose srityse ir išteklius. Priešui reikalinga žinoti viso krašto pajėgumas.

Iš viso aišku, kad bet kokiais krašto pajėgumo reikalais, ypač liečiančiais kariuomenę, su nepažįstamais nekalbėti. Ne kalbėti net su pažįstamais, giminėmis, net mergužele ar žmona. Žinai — žinok vienas. Juo mažiau kas žino, tuo bus sunkiau ir priešui nugirsti.

V. p. Gelžinis

REIKIA ATSARGIAU ELGTIS SU GINKLU

Kovo 21 d. 8 val. ryto Lietuvos banko Klaipėdos skyriuje sargybinis, parvykęs iš pašto, ištaisė šautuvą. Ištaisant šautuvą, laikė vamzdį į žemę nukreipęs. Tuo tarpu įvyko šūvis, kulka rekošetavo ir pataikė ant lovos gulinčiam sargybiniui į galvą. Žuvęs sargybinis, eil. Anicetas Pilibaitis, buvo drausmingas kareivis, kilęs iš Mažeikių aps., Sėdos valsč., Kulšėnų km. Pasilikę draugai—kareiviai liūdi savo buvusio gero ir artimo draugo.

Šis liūdnas įvykis moko mus, kad reikia atsargiau elgtis su ginklu.

J. M-čius

MATĖM „KRYŽIUOČIUS“

Kovo 17—18 d. butegeidininkai matė filmą „Kryžiuočiai“ — kryžių karus dėl šventojo miesto Jeruzalės, kuri laikė užėmę musulmonai—saracėnai. Anglijos karaliaus Ričardo Liūtaširdžio, Prancūzijos karaliaus ir kt. valstybių pasiryžimu buvo iškovotas leidimas maldininkams lankyti miestą ir jo šventąsias vietas.

GrAš

ATSARGINIŲ PAGEIDAVIMAI

7 p. p. I bataliono dabartinė atsarginių laida labai susidomėjusi Kar. Štabo Spaudos ir Švietimo Skyriaus išleistais karo tarnybos prisiminimo lapais. Išėina į atsargą beveik kiekvienas turi pasidaręs gražias fotografijas ir nori iš anksto gauti savo vadų parašus, bet, deja, dar negali gauti minimų lapų.

Ar nebūtų geriau, kad dalių švietimo vadovai arba dalių krautuvės turėtų pas save iš anksto ir daugiau tų lapų. Tuomet kiekvienu atveju kareivis galėtų jų gauti. Be to, dalis kareivių dėl sveikatos ir kitokių priežasčių išvyksta į atsargą anksčiau ir tuo būdu negali minimų paveikslų įsigyti. Antra, paskutinėmis dienomis tų lapų užpildymas apsunkina kuopų raštininkus ir kuopų vadus, nes tuo laiku yra daug darbų.

San. pusk. M. Grinius

„MARIJA GRAFAITĖ“ PAGĖGIUOSE

Kovo 15 d. Valst. Teatro Klaipėdos sk. Pagėgiuose, Duonelaičio gimnazijos salėje, vaidino 3 veiksmų dramą „Marija grafitė“. Veikalas gražus, patriotinis ir pamokas, kaip reikia mylėti ir branginti savo tėvynę ir kraštą. Teatro vadovybė karius leido įeiti, kaip ekskursantus, papiginta kaina. Kariai labai patenkinti vaidinimu.

San. pusk. M. Grinius

PASKAITOS IŠEINANTIEMS Į ATSARGĄ

Kovo 15 d. 3 p. p. 4 kuopos salėje išeinantiems į atsargą kariams ltn. Jonikas skaitė paskaitą.

Paskaitoje pabrėžė, kad nusiėmę žalius mundurus, ne užmestų kariuomenėje įgytų žinių, bet grįžę į namus stotų į šaulių eiles ir toliau gilintų kariškąsias žinias.

Atsarginiams numatyta surengti dar keletą paskaitų.

DOVANOS SERGANTIEMS KARIAMS

Kovo 15 d. Seredžiaus įgulos L. D. K. Birutės karininkų šeimų moterų draugija lankė ligoninėje sergančius karius. Ponios įteikė ligoniams dovanų ir žadėjo ateityje juos lankyti.

Įgulos viršininkas ponics pareiškė padėką, o ligonių vardu padėkojo gydytojas.

V. s. p. Grigoras

JAU RENGIAMĖS EGZAMINAMS

Artinantis mokslo pabaigai, 2 p. pulko mokomoje kuopoje yra įvesti rengiamieji egzaminai. Egzaminuojama iš drausmės, sargybos, lauko ir įgulos statutų. Kitą savaitę bus klausinėjama iš fortifikacijos ir topografijos. Egzaminuoja kuopos vadas su karininkais.

Mokomosios kuopos šachmatininkų turnyras, gana ilgai užsitraukęs, pereitą savaitę buvo baigtas. Laimėjo pirmąją

Priešlėktuvinės apsaugos rinktinės kareivių priesaika: bučiuoja šv. Evangeliją

Gavėno foto

vieta j. k. Vitulskis, antrąją j. k. Čepėnas, trečiąją gr. Burbulevičius. Pasidalijus vietomis, šią savaitę buvo sužaista su pulko liktiniais puskarininkiais. Puskarininkius atstovavo: virš. Stanaitis, v. p. Markevičius, v. p. Šilanskas, virš. Domarkas, v. p. Ambrizas, virš. Lukoševičius ir v. p. Kundra. Mokomąją kuopą atstovavo: j. k. Vitulskis, j. k. Kavaliauskas, j. k. Čepėnas, gr. Reivytiš, j. k. Doveika, j. k. Jucius, j. k. Grigonis. Laimėjo mokomoji kuopa 8:6. Turnyrą pradėdė ltn. Gromnickas.

j. k. M. V.

PABŪKLAI PRIMINĖ MŪSŲ UŽDAVINIUS

Kovo 21 d. buvo priešlėktuvinės apsaugos rinktinės jaunųjų kareivių priesaika. Po pamaldų A. Panemunės bažnyčioje, priesaiką ėmusieji kareiviai buvo išrikiuoti aikštėje prieš rinktinės štabą. Įspūdingas momentas! Aikštėje kovos padėtyje pastatytos trys zenitinės patrankos ir trys Oerlikonai. Vienų zenitinių patrankų ir Oerlikonų vamzdžiai didingai žiūri į Klaipėdą, o kitų nukreipti Vilniaus link. Priesaiką priėmusieji kareiviai bučiuoja pabūklų vamzdžius: zenitininkai — zenitinės patrankos, oerlikonininkai — Oerlikono. Visų veiduose matyti pasiryžimas ginti savo krašto laisvę. Po to, adjutanto lydymas, atvyksta pats dalies vadas plk. ltn. Babickas. Jis prisiekusiems taria trumpą, bet svarų žodį, ir ragina karius būti pavyzdingais krašto gynėjais. Po iškilmių kareiviai praėjo iškilmingu maršu.

A. V.

PERTVARKOMA ARTILERININKŲ BIBLIOTEKA

Iki šiol 3 artilerijos pulko karių biblioteka galėjo naudotis tik esantieji šančiuose pulko kariai. Dabar biblioteka pertvarkoma ir paskirstoma į kelias dalis. Dalis knygų bus nusiūsta pulko kariams, esantiems kitose įgulose, kurie iki šiol negalėjo gauti knygų iš pulko bibliotekos. Tenai bus paskirti ir pareigūnai, kurie išdavinės knygas skaityti. Biblioteka pertvarkoma taip, kad galėtų visi pulko kariai ja pasinaudoti. Girdėti, kad pulko kariai tuo patenkinti.

Šiais metais gautos iš Spaudos ir švietimo Skyriaus knygos gražiai pulko knygriškykloje iššamos. Kariai jų labai laukia. Kurios jau įrištos ir duodamos skaityti, tos į bibliotekos lentynas negrįžta. Vienam perskaičius, tuoj paaimamos kito skaitytojo.

Pr. Sitavičius

ŠARVUOTININKAI PANEVĖŽYJE

Šarvuotųjų rinktinės liktiniai puskarininkiai apsilankė Panevėžyje. Kovo 22 d. vietos įgulos kariams vaidino B. Sruogos 6 paveikslų dramą „Baisioji naktis“.

Vaidinimo pažiūrėti buvo nuėję artilerijos grupės kariai ir pėstininkų daliniai. Vaidinimas visiems patiko.

Šarvuotininkai pirmieji parodė, kad kariai ne tik gerai atlieka savo pareigas, bet gali ir vaidybos menu sužavėti.

Būtų labai gražu, kad dažniau įgulos viena kitą aplankytų su vaidinimais.

Pusk. Šleikus

PIRMĄ KARTĄ GESINIMO DARBE

Kovo 9 d. apie 21 val. Šilutėj užsidėgė trijų aukštų viešbutis.

4 kuopos ugniagesių komanda įsteigta tik šiais metais. Tad gaisre teko dalyvauti pirmą kartą. Nors gaisras buvo labai išsiplėtęs, bet pasisekė užgesinti. Nudegė tik trečias aukštas.

PAVYKO RADIO PUSVALANDIS

Kovo 22 d. priešlėktuvinės apsaugos rinktinė dalyvavo kariuomenės radio pusvalandy. Buvo pavaizduotas prieš lėktuvų puolimas ir šaudymas iš zenitinių patrankų. Po to, rinktinės kareivių stygų orkestrui pritariant, buvo sudainuota „Mūsų rinktinė“, daina apie priešlėktuvinės apsaugos rinktinės uždavinius ir paskirtį. Paskui, dainuojant tam tikslui pritaikytas dainas, buvo pavaizduoti atskiri kareivio gyvenimo etapai: prieš kariuomenę, naujokai, vakarėlyje, pamokose, virtuvėje ir išvažiuojant į atsargą. Kiekviena daina buvo dainuojama atskira gaida. Pusvalandį baigiant, rinktinės stygų orkestras pagriežė atsiveikinimo maršą. Aplamai, pusvalandis praėjo gerai, ypač orkestras gerai griežė. Ši priešlėktuvinės apsaugos rinktinės radio pusvalandį suorganizavo j. ltn. J. Kasperavičius.

KĖDAINIŲ ĮGULA KLAUSĖSI KONCERTO

Kovo 17 d. mes, kėdainiškiai, susirinkome į karių kino salę, kur gavom progos išgirst dar neseniai (pernai) suorganizuoto, bet sumaniai vedamo p. Jonušo dūdų orkestro. Pirmiausia visas orkestras pagriežė kelis dalykus, o paskiau išgirdom pagaliukų, saksofono, viliončelės muzikos ir eil. Daukanto solo.

Po pertraukos scenoje pamatėme dar šiemet p. Jonušo suorganizuotą įgulos chorą, kurs sėkmingai padainavo „Mes atvykom“, „Op. op, kas ten Nemunėly“, „Gaudžia trimitai“, „Medžiotojo atsisveikinimą“.

Kėdainiškiai neatsilieka ir nuo spaudos: tiek pestininkai, tiek artilerininkai gausiai skaito ir kitiems išrašo „Kari“.

Tenka pabrėžti, kad Kėdainių įgula gan dažnai ir nemokamai lanko savo (karių) kiną.

Kęstutis

TĖVYNĖS SAUGUMO REIKALAI TURI RŪPĖTI VISIEMS KRAŠTO PILIEČIAMS

Kovo 21 d. buvusiame karo aviacijos civilių tarnautojų susirinkime nutarta per pusę metų mokėti ginklų fondui po 0,5% nuo mėnesinės pagrindinės algos. Tačiau kai kurių dalinių civ. tarnautojai, ypač eskadrilių mechanikai, šiuo susirinkimo nutarimu nepatenkinti. Jie sudarė atskirus sąrašus ir paskyrė iš savo mėnesinės algos mokėti po 1% per visus metus.

Tenka pabrėžti, kad daly pirmieji ginklų fondui yra aukoję aukų lapais (apie 300 litų) karo aviacijos tiekimo skyriaus karininkai, likt. puskarininkiai ir civiliai tarnautojai — pereinamais metais Tautos šventės proga — rugsėjo 8 d. Be to, tie patys aukotojai dar ir dabar nesigaili skirti Tėvynės saugumo reikalams lėšų.

Virš. St. Čepulis

SEKTINAS PAPROTYS

Šiaulių karo aviacija gausingos savo bibliotekos neturi, nes ji brangiai kainotų, o mažos bibliotekos knygos būna greit perskaitomos. Tačiau čia yra išgyvenęs gražus paprotys, kad praslinkus tam tikram laikui, knygos keičiamos su Kauno karo aviacijos biblioteka. Knygos keičiamos 3—4 kartus per metus. Tuo būdu knygų trūkumas pašalinamas ir skaitytojai kas kartą susilaukia vis naujų knygų.

Čepstas

PIONIERIAI PRISIDĖJO PRIE SKĖSTANČIŲ KAUNE GELBĖJIMO

1 inžinerijos batalionas, kaip kiekvienais, taip ir šiais metais, atšilus orui ir pradėjus Nemune kilti vandeniui, pavoju sutikti jau iš anksto buvo pasirengęs. Šis batalionas dirbo per visą potvynio laiką. Sprogdintojų, tiltų ir lieptų komandos kiekvienu momentu buvo pasirengusios. Pirmiausia pradėjo dirbti mokomos kuopos sprogdintojų komanda prie Marvenkos km. Bet čia keletą užtaisų susprogdinus ir pradėjus Nemune ledams judėti, grįžo tikslą atsiekę namo. Vos nakčiai praėjus, anksti rytą ta pati sprogdintojų komanda buvo vėl šaukiama į pagelbą, kadangi ledai buvo susikimšę ties Zapyškiu ir prie Raudondvario salos. Čia teko Nemune iš Pyplių pusės irgi keletą užtaisų susprogdinti. Vėliau, ledų susikimšimui prie Raudondvario salos vis didėjant

ir vandeniui kylant, buvo išsauktos visos pionierių komandos, kurios visose Kauno patvinsiose vietose palaikė gyventojų tvarką ir susisiekimą.

Pavojui dar didėjant, ta pati sprogdintojų komanda vėl išvyko ledų sprogdinti prie Raudondvario salos, kur sprogdino tris dienas, beveik visai panaikindami didžiausią ledą lytį, kuri ir laikė visus susikimšusius ledus. Nors darbas buvo ir labai pavojingas, nes kiekviena atsitraukimo minutė nuo sprogdinamos vietos į krantą buvo suskaičiuota, kurią galėjo sutrukdyti kiekvienu momentu prasiveržę ledai, bet prityrusiems vadovaujant, viskas pasisekė laimingai. Pagaliau, sprogdinamoje vietoje atsiekus didesnės vandens srovės, vanduo nukrito ir šonu prasiveržę ledai potvynio pavojų visai sumažino. Šiais sprogdintojų darbais buvo susirūpinę beveik visi Kauno gyventojai, o ypač tie, kurių namai buvo apsemti vandens. Sprogdintojai buvo apsistoję Šilelio km. Vandeniui beveik visai nukritus, visos pionierių komandos grįžo namo.

Šiuo momentu pionieriai tikrai parodė, kad ir taikos metu gali daug kraštui padėti.

Kar. k. Talanskas

PRADĖTA RENGTI SPORO ŠVENTEI

Šiais metais 7 pėst. pulko sporto šventė bus rugpiūčio pabaigoje pagal pereinamųjų metų programą, papildant granatos metimu į taikinį ir futbolo rungtynėmis tarp pulko įgulų.

Kuopose sudarytos krepšiasvaidžio ir futbolo komandos. Įgulose, kuriose stovi pulko daliniai, sudaryta po vieną reprezentacinę krepšiasvaidžio ir futbolo komandą, kurios rungsis su pulko ir vietos civilinėmis komandomis. Pasirengimas šventei atliekamas gimnastikos valandomis ir atliekamu laiku.

STATYDINSIMĖS NAMUS

Kurtuvėnai (Šiaulių apskr.). Kurtuvėnų šaulių būrys iš pačeliuojamo vietos dvaro yra gavęs miestelyje apie du ha žemės sklypą. 1934 m. talkos būdu sklypas iš dviejų pusių apsodintas eglaitėmis. Šiomis dienomis sudaryta komisija namams statydinti. Komisijos pirmininku išrinktas ats. ltn. Č. Bortkevičius. Namų statybos parengiamieji darbai jau pradėti. Labai džiugu, kad vietos ūkininkai ir ne šauliai prie namų statybos prisidėti mielai sutiko ir jau apie 50 pasižadėjo nemokamai atvežti statybai reikalingos medžiagos. Mes visus talkininkus su šeimomis į šaulių vakarelįs leidžiame nemokamai. Nors ir sunkūs laikai, bet matant didelį vietos visuomenės pritarimą, tikimasi už metų kitų įsikurti savo pastogėj. Šiomis dienomis būrys įsigijo scenos dekoracijų ir 300 žvakių gazo lempą. Prie būrio veikia bibliotekėlė, ugniagesių komanda, dūdų orkestras ir choras.

B. Linkus

BIRUTININKĖS VEIKIA KONTAKTE SU ŠAULĖMIS

Karininkų šeimų Moterų Draugijos Panevėžio skyrius, be lėšų didinimo ginklų fondui ir skyriaus reikalams, rūpinasi ir kultūriniu veikimu. Numatyta daug paskaitų iš higienos ir kitų sričių.

Kovo 22 d. buvo Vakarų sąjungos Panevėžio skyriaus eilinis susirinkimas apie Klaipėdos krašto gyventojus — žvejus. Paskaitą skaitė prof. Elisonas. Aptarta daug reikalų.

Tą pat dieną buvo Senamiesčio būrio metinis susirinkimas. Išrinkta valdyba ir namų statymo komitetas. Numatytos karinio rengimo ir šaudymo pamokų datos.

P. Š.

DŽŪKŲ NAUJOKAI KRUTA

Merkinės apylinkės naujokai džiaugiasi, kad pavasaris jau aušta, o kartu artėja ir jų kariško gyvenimo dienos. Dienos, dėl kurių džukeliai naujokai nesigaili ir netingi skirti kelių valandų mankštai ant jų pačių pasidirbtų turnikų ir kitų įrankių. Jie smulkiausiai išklausinėja atsarginių apie kareivinių gyvenimą, tvarką, drausmę ir t.t. Yra ir tokių, kurie netingi paimti vyresniojo brolio iš kariuomenės parvežto statuto ir iš jo šį tą išsikalt į galvą. „Nenorim pasirodžyc nuvažiavi ty paskuciniais“ — sako jie.

V. Gėlutis

Sporto kronika

7 P. P. I BATALIONAS — PAGĖGIŲ SANTARA 3:1 (1:0)

Kovo 21 d. 7 pėst. pulko I bataliono futbolo komanda žaidė su Pagėgių Santaros komanda draugiškas treniruotės pobūdžio rungtynes, kurias batalionas laimėjo 3:1.

Bataliono futbolo komanda šiemet žaidė pirmą kartą ir užsirekomendavo neblogai. Reikia tikėtis, kad ateityje b-no komanda bus kietas riešutas apylinkės futbolo komandoms.

A. G.

KAUNO KREPŠIASVYDŽIO IR ORASVYDŽIO PIRMENYBĖS

Įpusėjus antram ratui, krepšiasvydžio komandų eilė štai kokia: L grupės kol kas tokia: 1. LFLS 16 taškų laim. — 6 pral., 2. JSO 12 taškų laim. — 10 pral., 3. Taurus 12 taškų laim., 10 pral., 4. Grandis 8 taškų laim., 16 pral., 5. L.G.S.F. 6 taškų laim., 16 pral. A grupėj pirmauja J.S.O. ir Sparta, surinkusios po 16 taškų. B — I grupėj pirmauja Š. Š. Kovas. Po jo seka Grandis III. B—II grupėj pirmauja MSK. Po jos seka Grandis II.

Moterų grupėj pirmauja J.S.O. I su 1 pralaimėjimu. Po jos seka J.S.O. II, LFLS ir t.t.

Orasvydžio vyrų A gr. nugalėtojas yra J.S.O. I. Dėl antros vietos kovoja Grandis su Sparta. Vyrų A gr. lentelė yra tokia: 1. J.S.O. 18—2 tašk., 2. Grandis 16—6 tašk., Sparta 16—6 tašk., 4. LFLS 10—18 tašk., 5. Makabi 2—12 ir 6. LGSF 2—14.

B gr. nugalėtojas Grandis II, laimėjusi visas rungtynes. Moterų grupės nugalėtojas J.S.O. pralaimėjusi tik vienas rungtynes.

V. P.

„KIŠENINIS“ LĒKTUVNEŠIS

Tiek Anglijos, tiek kitų valstybių jūrų laivynų sudėty yra ypatingi laivai, „lėktuvnešiais“ arba lėktuvų bazėmis vadinami. Paprastai, jie būna dideli, 22—23000 t talpos laivai.

Dabar anglų dienraštis „Daily Telegraph“ idėjo naujo mažo tos rūšies laivo projektą. Tai, iš tikrųjų, „kišeninis“ laivas: 110 m ilgio, 15 m pločio ir 3000 t talpos. Laivas gali pakelti 7 lėktuvus (hidroplanus). Dideliame laive telpa apie 50 lėktuvų. Taigi 8 „kišeniniai“ laivai gali atstoti vieną didelį laivą. Tačiau visų 8 mažųjų laivų statyba kainuoja pigiau, negu vieno didelio. Be to, mažieji laivai greitesni, į juos sunkiau pataikyti šaudant iš tolo ar bombarduojant. Taigi projektas atrodo naudingas ir priimtinas.

Bet tuo tarpu anglų laivynui statomas didelis lėktuvnešis, 22000 t talpos. Tai bus jau penktasis didelis anglų laivyno lėktuvnešis.

„Daily Telegraph“ palaiko mažųjų laivų statybą.

ŠARVUOČIAI NEBIJO BOMBŲ

Anglų laikraštis „Daily Telegraph“ praneša apie labai įdomius bandymus, atliktus anglų karo laivyne. Naujai statomi dideli šarvuočiai (dreadnought'ai), kurie galutinai bus perduoti laivynui kitų metų pradžioje, buvo bombarduojami jūroje tariamojo priešo aviacijos lėktuvų. Buvo metamos lengvesnės ir sunkesnės bombos. Dalis jų sprogdavo ore, kita — kritus į vandenį. Tiek vienos, tiek kitos bombos nepadarė didelių nuostolių laivams, turintiems stiprius šarvus.

MIRTIES SPINDULIAI

Švedų dienraštyje „Aptenbladeta“ idėtas įdomus pasikalbėjimas to laikraščio bendradarbio su inž. Emiliu Hesse. Švedas Hesse išrado „dirbtinį žaibą“. Jis pabrėžia, kad esą galima leisti elektros srovę be laidų iki 40 m atstumo. Paleista tokia atstume elektros srovė nuverčia žmogų ir kai kuriam laikui suvaržo jo judesius. Tai yra „dirbtinis žaibas“ 100 voltų galingumo. Išradėjas stengiasi įsteigti dirbtinio žaibo fabriką, nes tikisi išplatinti savo išradimą policijoje. Inž. Hesse teigia, kad jo išrastas žaibas nepaprastai palengvina policijos kovą su neklusnia minia. Išradėjas numato įrengti savo aparatų šarvuočiuose, pritaikytuose policijos tarnybai.

Be šio išradimo, inž. Hesse dirba dar ir kitoje srityje, ketina padaryti „žaibasvaidį“, kuris galėtų leisti 10.000 voltų galingumo elektros srovę iki 10 km atstumo. Šis mirties spindulys, nukreiptas į kokį nors tašką, turėtų sunaikinti visą gyvybę 50 m aplink taikinį.

Išradėjas tikisi, kad žmonės, sužinoję apie jo baisų išradimą, atsisakytų nuo karo ir mėgintų taikos keliu baigti ginčus tarp atskirų valstybių.

Inž. Hesse ilgesnį laiką tarnavęs viename Š. Amerikos ginklų fabrike, dabar jis grįžo į Švediją ir apsigyveno Norrköping'o mieste.

AUTOMOBILIŲ FABRIKO GAISRAS

„Polska Zbrojna“ rašo, kad Milano mieste per kilusį gaisrą smarkiai nukentėjo italų automobilių ir lėktuvų variklių fabrikas „Isotta-Fraschini“. Gaisras prasidėjo nuo sprogimo viename fabriko skyriuje. Sprogimo priežastys neišaiškintos. Gal būt, ir pikta Italijos priešų valia. Gaisras greit išsiplėtė į kitus fabriko skyrius ir naftos sandėlius. Ugnyje žuvo 15 darbininkų ir tarnautojų.

Pasaulio lietuviai

AMERIKOS LIETUVIAI AUKOJA GINKLŲ FONDUI

Amerikos lietuvių spauda dar vis aprašinėja Lietuvos nepriklausomybės 18 metų sukakties paminėjimą įvairiose vietose. Iš minėjimų aprašymų matyti, kad visur jų programos buvo labai turiningos. Posėdžiai prasidėdavo arba baigdavosi tautos himnu, būvo skaitomos paskaitos apie Lietuvos nepriklausomybę ir bendrai apie Lietuvos kraštą, o kolonijų lietuvių chorai ir muzikai dar labiau pajavairino programas, iškeldami lietuvių dainos ir muzikos meną. Kai kuriose vietose per nepriklausomybės minėjimą vietos lietuviai iškėlė Lietuvos ginkluotų pajėgų rėmimo reikalingumą. Daugumoje tas klausimas rado didelį pritarimą. Pavyzdžiui, New Yorko vienos kolonijos lietuviai, susirinkusieji vasario 16 d. šventės paminėti vien šv. Jurgio salėje, ginklų fondui suaukojo 30 dolerių, kurie į Lietuvą esą pasiūsti per generalinį konsulą Daudžvardį.

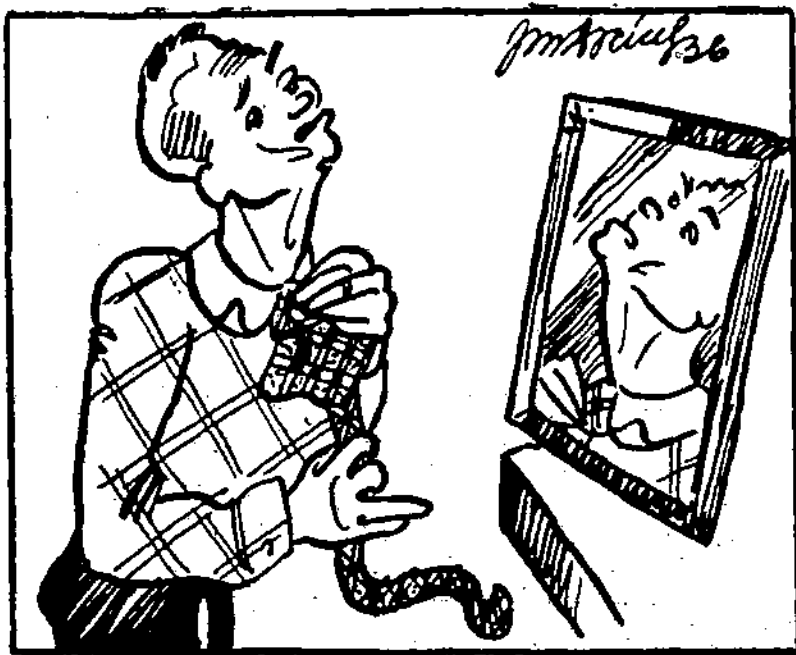
NEW YORK — KAUNAS III SKRIDIMUI VYKDYTI SUDARYTAS CENTR. KOMITETAS

Jau buvo rašyta, kad ruošiamasi trečiajam New York — Kaunas transatlantiniam skridimui. Paskutiniu metu Amerikos spaudoje pasirodė žinia, kad jau sudarytas trečiojo New York — Kaunas skridimo centrinis komitetas, į kurį įeina Juozas Sagys (pirmininkas), J. Tumasonis (I vicepirm.), Myk. Sabenka (II vicepirm.), Pijus Bukšnaitis (prot. rašt.), adv. K. Jurgėla (fin. rašt.), Juozas Garšva (išdininkas), D. Klinga (propagandos ved.). Komitetas spaudoje idėjo tokį atsišaukimą: „Mūsų karzygiai Darius ir Girėnas paaukojo savo žydinčias gyvybes vienam aukštam tikslui: duoti Jaunajai Lietuvai Didįjį Testamentą. Žuvusių karzygių galinga ir nemirštama dvasia tuo testamentu įsako lietuvių tautai nevien iš New Yorko į Kauną skridimą vykdyti, bet bendrai atkakliai ryžtis dideliems, jaudinantiems žygiams tautos garbei ir pažangai, ir nepaisyti kliūčių, sunkumų ar pavojų bei nenusiminti nepasisekimais, iki pergalės bus pasiekta. Lengviau ir pigiau, kaip karzygių gyvybėmis, to kilnaus testamento mūsų tauta negalėjo gauti. Dideli žygiai nebūtų dideli, jei jie būtų lengvai pasiekiami“. Toliau atsišaukime pažymima, kad tiesioginį New York — Kaunas transatlantinį skridimą galys atlikti lakūnas Antanas Kiela, kuris turįs nemažą patyrimą aviacijoje ir esąs tam dideliame žygiui kvalifikuotas.

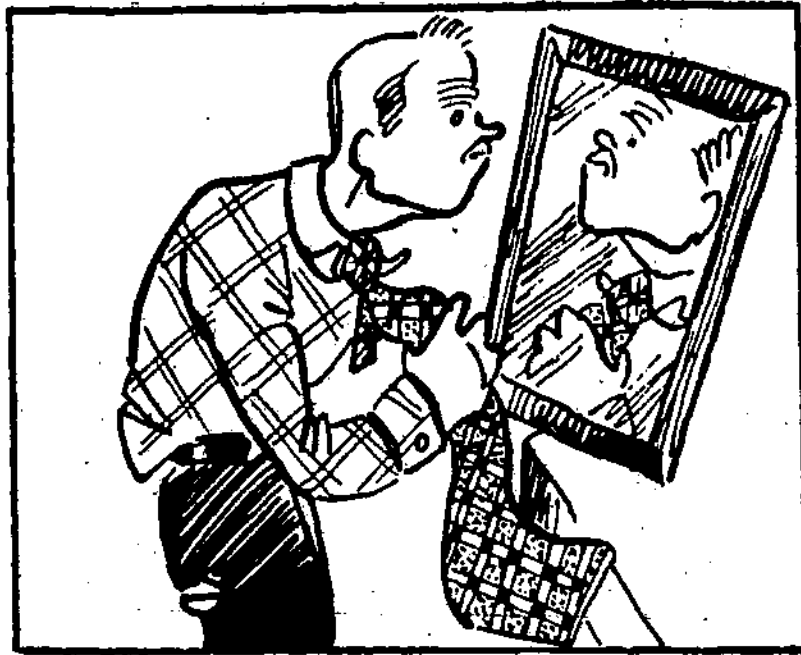
NAUJA LIETUVIŲ MOKYKLA BRAZILIJOJE

18 kilometrų nuo Sao Paulo Pargue das Nacoes rajone buvo įkurta penkta lietuvių pradžios mokykla, kuri pavadinta Maironies vardu. Šiame rajone gyvena daug lietuvių, ir mokyklos įsteigimas buvo būtinas. Žymėtina, kad šiai naujai lietuvių mokyklai baldus pasižadėjo nupirkti žymus visuomenės veikėjas Brazilas dr. Raugel Pestana. Mokyklai sklypą davė dr. Peruche. Dr. Peruche yra pažadėjęs naujos lietuvių mokyklos statomiems namams duoti plytų, o jei lietuviai sumanytų statyti sau bažnyčią, tai — antrą žemės sklypą. Dr. Peruche esąs labai sužavėtas lietuvių darbštumu ir ištverme, ir esąs didelis lietuvių draugas.

Kaklaraištis ir atsarginis Tomas

Kareiviukas Tomas Kuoja
Jau į atsargą važiuoja,
Po kaklu „šlipsiuką“ marga
Riša su didžiausiu vargu.
Riša, riša — du galai,
Bet atrodo negerai.

Vėl iš naujo prakaituoja,
Stengias, tampos mūsų Kuoja;
Žiūri, taip, pažiūri šitaip —
„šlipso“ galo nematyti, —
Mat, civiliu būt jisai
Jau atrato sūvisai.

Griebęs žirkles čiarkš — nuvarė,
Tvarką pagaliau padarė, —
Va, dabar visai kas kita,
Netvarka ši atstatyta.
Širdžiai lengva ir ramu —
Gr.žš dainuodamas namo.

Artimui pagelbon!

Karikatūros: P. Osmolskio

Žodžiai: Ed. Spiridavičiaus

Pionieriai smarkūs vyrai,
Daug jie žino, daug patyrę.
Štai ir potvynio metu
Stato tiltus iš lentų.

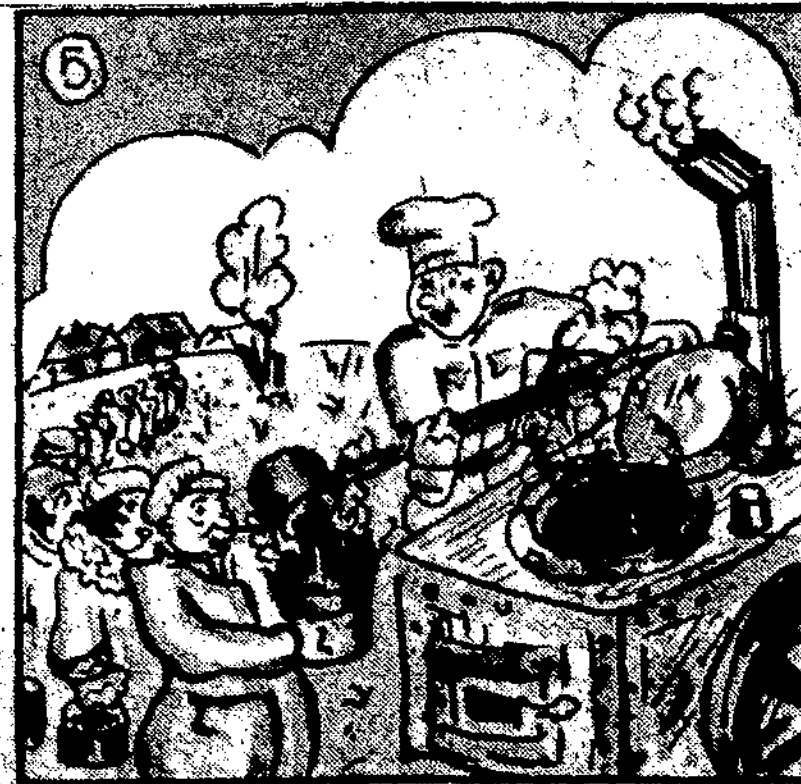
Čia drąsus ugniagesys,
Kas vanduo jam, kas ugnis?!..
Renka viską, ką suras,
Gelbsti kumpius ir dešras.

Matom čia ir sanitarą,
Kurs žmonėms daug gera daro.
Tur jis jodo, tur vatos
Ir kam reikia, tam paduos.

Ogi čia dabar kas daros?
Ar ne etiopų karas,
— Ne, broleli, būk ramus —
Daužom Nemuno ledus.

Mūs virėjas Aguonelė
Pila sriubą dubenėliais.
— Mano viralo skanus
Iš eilės kiekvienas gaus.

Štai čia matot, narsūs vyrai,
Daug jie žino, daug patyrę,
Ir kai reikalas yra,
Padeda širdim tyra.

PRADĖTOS TAUTINĖS IDEOLOGIJS PASKAITOS

Kovo 24 d. 16 val. Valstybės Teatre buvo iškilmingai pradėtas tautinės ideologijos paskaitų ciklas. Pirmąją paskaitą — apie lietuvių tautą ir jos paskirtį — skaitė Valst. Prezidentas Antanas Smetona. Paskaitos klausė ministeris pirmininkas Juozas Tūbelis, ministerių kabineto nariai, kariuomenės vadas gen. št. plk. Raštikis, Kariuomenės štabo v-kas gen. št. plk. Černius, generolai, aukštieji karininkai ir pilnas teatras rinktinės Kauno publikos.

Valstybės Prezidentas paskaitą skaitė daugiau kaip valandą laiko. Paskaitoje buvo paliesti patys opiausieji ir svarbiausieji lietuvių tautos gyvenimo klausimai. Tautos Vado paskaita sutikta ir palydėta gausiu, nuoširdžiu susirinkusiųjų plojimu.

KLAIPĖDOJE IŠKILMINGAI PAMINĖTA VYDŪNO GIMIMO DIENA

Kovo 22 d. liet. tautiškojo jaunimo organizacija suruošė iškilmingą Mažosios Lietuvos poeto ir lietuvių tautos žadintojo dr. Vydūno 68 m. sukaktuvių paminėjimą. Paminėjime dalyvavo Klaipėdos krašto gubernatorius Kurkauskas, krašto komendantas plk. Liormonas, uosto direkcijos pirmininkas inž. Šližys. Didžiulė Vytauto Didžiojo gimnazijos salė buvo pilna ir šiaip visuomenės. Nors ir buvo kviestas, pats jubilijatas dėl tam tikrų priežasčių iškilmėse dalyvauti negalėjo. Dr. Vydūnui mnėjimo dalyvių vardu buvo pasiūstas pasveikinimas.

Atitinkamą kalbą pasakė „Santaros“ vadas mok. Gelžinis, ryškiai apibūdinamas Vydūno nuopelnus Mažajai Lietuvai ir pažymėjo, kad šis literatūros ir muzikos vakaras yra suruoštas Vydūno garbei.

Programą pradėjo Liet. rašytojų sąjungos vardu K. Binkis, supažindindamas susirinkusius su Lietuvos menininkų darbais. Programą atliko: Jonuškaitė-Zaunienė, St. Santvaras, Liudas Gira, Simonaitytė, Kossu-Aleksandravičius, Rimydis, A. Miškinis, Venclova. Be to, Juodvalkienė ir Klaipėdos šaulių būrio kanklininkės paskambino kanklėmis.

GRAŽIAI PAMINĖTA RAŠYTOJOS G. BITĖS-PETKEVIČAITĖS 75 M. AMŽIAUS SUKAKTIS

Š. m. kovo 18 d. Liet. Mokytojų sąjungos Panevėžio apskr. komitetas Panevėžyje, gimnazijos salėje, surengė mūsų rašytojos Bitės-Petkevičaitės 75 m. amžiaus sukakties minėjimą. Į minėjimą atsilankė švietimo ministeris prof. Tonkūnas, viceministeris Masiliūnas, moterų tarybos pirmininkė p. Lozoraitienė, įvairių moterų organizacijų atstovės, prof. Avižonis, daug jubiliatės bičiulių, vietos mokytojų ir mokyklinės jaunuomenės.

Per iškilmingą akta šviet. ministeris jubilijatei perdavė Valst. Prezidento ir vyriausybės sveikinimus ir linkėjimus, o taip pat įteikė Valst. Prezidento dovaną — Gedimino ordiną pirmojo laipsnio.

Visa eilė organizacijų ir atskirų asmenų jubilijatę sveikino žodžiu ir raštu, iškeldami rašytojos nuopelnus mūsų tautinio atgijimo darbe, nuopelnus mūsų kultūrai, o ypač mūsų literatūrai.

Sveikinimams pasibaigus buvo koncertinė dalis, po kurios jubilijatė nuoširdžiai dėkojo Valstybės Prezidentui, vyriausybei ir visiems rašytoją šia proga pagerbusiems. Jubilijatė gražiai kreipėsi į mokyklinę jaunuomenę, kviesdama ją vieningai dirbti laimingai tėvynės ateičiai. Rašytoja prisiminė, kaip jauna būdama baigusi gimnaziją, nors ir

nesveika, pasiryžusi ir pradėjusi dirbti lietuvių tautos labui. Tai juo labiau dabartinė fiziškai sveika ir laisva jaunuomenė galėtų daug sėkmingiau ir vieningiau dirbti tėvynei.

Po minėjimo aukštiesiems svečiams iš Kauno ir visiems dalyviams Liet. Mokytojų sąjungos Panevėžio apskr. komitetas surengė kuklias vaišes. Nors gerb. jubilijatė dėl nesveikatės šiose vaišėse dalyvauti ir negalėjo, tačiau jos 75 m. amžiaus sukakties minėjimo dalyvių buvo nuoširdžiai prisiminta.

NAUJOSIOS LIETUVIŠKOS OPEROS PREMĖRA VALSTYBĖS TEATRE

Antroji originalė lietuviška opera, jauno mūsų muziko Antano Račiūno „Trys talismanai“, gražiu pasisekimu pirmąjį kartą praėjo kovo 19 d. Į spektaklį atsilankė Valstybės Prezidentas, vyriausybės narių; buvo taip pat iš Rygos atvykęs Latvijos operos direktorius Vanadrinš.

Naujosios „Trijų talismanų“ operos autorius Ant. Račiūnas yra užaugęs nepriklausomojoje Lietuvoje, savam krašte ejęs mokslus, o 1932 m. Kauno konservatorijoje pas prof. J. Gruodį pirmuoju baigęs kompozicijos klasę.

Iki šiol A. Račiūnas buvo, mums žinomas kaip įvairių mažesnių fortepijono kūrinių bei kariškų dainų autorius. Naująja „Trijų talismanų“ opera jaunas muzikas visus pradžiugino ir sužavėjo. Pasirodė, kad A. Račiūnas tikrai turi teatralinio muziko gyslelę, kad opera bus tikroji jo kūrybos sritis.

„Trys talismanai“ — graži mitologinė pasaka. Naujosios operos siužete yra ryški simboliškai išreikšta idėja apie tautos išsilaisvinimą iš verguovės ir iš įvairių pinklių, kurias tautai statė tamsiųjų dvasių jėgos.

Operai libreto parašė žinomas mūsų rašytojas ir poetas Kazys Inčiūra. Libreto gana nuotaikingas, gražiai skambančių eiliavimų, ir todėl su A. Račiūno muzika susidaro visu ma gan gera.

Kito jauno mūsų menininko - dailininko L. Truikio operai pagamintos dekoracijos taip pat visus nepaprastai nustebino savo efektais, skoningumu, įvairumu. Puošnūs kostiumai, puikus pastatymas, giliai Račiūno muzikos dvasia prisisunkę M. Bukšos diriguojamas orkestras ir Štarkos vadovaujamas choras, o taip pat gražiai premjeroj pasirodę mūsų operos solistai sukūrė tai, kad naujoji opera turėjo didelio pasisekimo, ir veiksmo eiga dažnai buvo pertraukiama griausmingų ovacijų.

Mūsų teatro kritikų nuomone, naujoji A. Račiūno opera „Trys talismanai“ — gražus, talentingas, taurus kūrinys.

Naujieji leidiniai

JUOZO TŪBELIO GYVENIMO IR VEIKLOS BRUOŽAI. Jo 10 metų ministeriavimo sukakčiai paminėti. Išleido „Pažangos“ b-vė. 1936.

Pasirodęs leidinys apie ministerį pirmininką Juozą Tūbelį maloniai kiekvieną nudžiugina: pagaliau turime pilnesnį šio tautos vyro kūrybinio lietuviško darbo vaizdą. Tačiau ne tik tai: gauname pažinti J. Tūbelį ir kaip asmenį, kaip žmogų. Patiriame, kad visus geruosius lietuvių būdo savumus, ypač nepalenkiamą valią, nepakertamą energiją, darbingtonumą, teisingumą ir realią, gyvenimišką išmintį gavo šeimoje, kur lygiai toks pat buvo tėvas Juozas. Toliau skaitome J. Tūbelio mokslo kelią, kur jis draudžiamuoju laikotarpiu svetimųjų mokyklose pasireiškė tikrai lietuviška asmenybe: dirbo slaptuose moksleivių rateliuose, skleidė draudžiamas lietuviškas knygas ir laikraščius, atostogų metu rengė lietuviškus vakarus, visur prisidėdamas bei vadovaudamas. Visai teisingai šioje knygoje pasakyta, kad jau anuo metu „Juozas Tūbelis — prieškarinės Lietuvos kultūrintojas“.

J. Tūbelio darbą valstybei gražiai vaizduoja V. Kemėžio str. „Juozas Tūbelis lasivosios Lietuvos kūrimo darbe“, J. Strazdo „Juozas Tūbelis — kooperacijos kūrėjas ir jos veikimo centralizatorius“. Pr. Dailidės „Juozas Tūbelis — valstybės ūkio tvarkytojas“, V. Rastėnio „Juozas Tūbelis — tautininkų pirmininkas“. Čia jį pažįstame jau kaip tikrą valstybės vyrą ir krašto reikalų rūpintoją.

Leidiny, be to, yra kelios nutraukos, vaizduojančios charakteringus gyvenimo įvykius. Visa tai padės gerai ministerį pirmininką Juozą Tūbelį pažinti.

Šis vertingas leidinys turėtų kuo plačiausiai pasklisti.

Skaitykim ir
platinkim
savo

KARĮ!

K. Šimonis. GIRIŲ GIESMĖS. Sakalas. 87 psl. Kaina 3 litai.

Šioje knygoje nuostabi harmonija tarp poezijos ir pri-taikomojo meno - tapybos. Daug kūrinių yra susintetinti paveikslėliuose, kuriuose paslaptinai glūdi pagrindinė min-tis. Kas svarbiausia: ir meniškasis piešinių atlikimas ir literatūros kūrinių stilius skaitytoją pagauna. Štai gražus sakinytis ir „Tautos rūmų“: „Kieme, ties vartais, šunelis Mar-gis, pribėgęs prie manęs, man kojas palaižė ir liko už vartų, o aš, ties varčia seną pakrypusį kryžių pabučiavęs, apleidau tėvų kiemelį“. Arba iš „Žaliajame šile“: „Sugirgždo varpstė, prasivėrė lūšnos durelės, ir skaisti, kaip rytmečio saulė, išėjo jauna mergužė, su marga prijuostėle, žaliu kiklikėliu apsilvilkus. Jos rankoj baltos liepos kibirėlis su šilko pasai-tėliu“. Visuose dalykėliuose taip pat jaučiama ypatingai skaisti nuotaika ir skambus poetiškas stilius, kuris atrodo pastovus, rimtas ir kartu be galo įdomus įvairiais niuansais. Autorius, pasirodo, žodžiais moka žaisti. Iš mažiausio regi-nelio padaro gražią kaleidoskopišką figurą.

„Girių giesmės“ — skaitytinos.

A. Vaičiulaitis. NATŪRALIZMAS IR LIETUVIŲ LITERATŪRA. Sakalas. 1936. 114 psl. Kaina Lt. 1,50.

A. Vaičiulaičio aprašinėjamas ne tik 19 a. antrojo pusės pasireiškęs literatūrinis judėjimas, bet parodoma jo žymės visose gyvenimo srityse. Iš lietuvių natūralistų literatūroje plačiau panagrinėti V. Kudirka, Bitė, Žemaitė, Lazdynų Pe-lėda ir A. Vienuolis („Prieš dieną“).

Redakcijos atsakymai

Nerikiuočiu. 1935 m. įsak. kar. Nr. 5 § 7 pasakyta, kad ateityje į nerikiuotės puskarininkio vietas reikia skirti tik sėk-mingai baigusius mokomąsias kuopas, o to paties įsakymo § 8 panaikintos visos nerikiuotės puskarininkio laipsniui įgyti in-strukcijos. Tatai reiškia, jog ateityje nerikiuotės puskarininkiai specialiai nebebus gaminami. Bus tik rikiuotės puskarininkiai, baigę mokomąsias kuopas (eskadronus, baterijas). Ri-kiuotės puskarininkių ir dabar jau yra pakankamai, o ateityje jų bus dar daugiau, taigi, jų užteks ir rikiuotės ir nerikiuotės vietoms užimti. Tačiau iš minėto įsakymo dar neseka, kad likusieji tarnyboje nerikiuotės liktiniai puskarininkiai negali būt keliami į aukštesnius laipsnius. Tas įsakymas, kaip jau minėjome aukščiau, liečia tik liktinius puskarininkius, naujai skiriamus į nerikiuotės vietas, bet nieku būdu ne tebetarnau-jančius nerikiuotės liktinius puskarininkius, kurie gali būti sena tvarka keliami į aukštesnius laipsnius, jei tik etatinė vie-ta leidžia.

Alanui. Į Tamstos klausimą — ar reikia mokėti radio abonentinį mokesį kariuomenės telefonų monteriu, norin-čiam praktikuoti radio technikos srity, t. y. dirbti ir ban-dyti įvairius radio imtuvų tipus, dirbant juos ne pardavimui, bet tik dėl praktikos, — paaiškiname, kad toks monteris savo *privatų* radio imtuvą turi pašte įregistruoti ir mokėti radio mokesčius bendra tvarka. Mokesčio dydis priklauso nuo imtuvo rūšies, kaip tai „Radio tarifo“ §-e 1-me numatyta (Vyr. Ž. Nr. 477, eil. 3345). Jeigu bandomieji imtuvai yra ne privatūs, bet *valdiški*, skirti kariškiems reikalams, tai tokių imtuvų pašte registruoti nereikia, taigi, ir radio mokesčių už juos mokėti nereikia.

P. Krasnickui. Tamstai „Karys“ išrašytas nuo Nr. 4 iki metų galo.

M. Styrai. Kada prasidės naujas galvosūkių ratas, iš anksto sunku spręsti. Tai priklauso nuo pačių sprendėjų ir be to, kokie galvosūkių pasitaikys ateity.

Gr. A. Šlapaitis. Ateity prašome anksčiau atsiųsti spren-dimus. Nr. 10 buvo vėlai gautas.

Juozo draugui. Ltn. J. Vencevičius mirė š. m. vasario 24 d. Palaidotas savo tėviškėj, Miroslavo kapinėse.

Kar. asp. Ramanauskui ir j. k. M. V. Tamstos abu rašote apie tuos pačius dalykus ir žinios vieno nuo kito labai ski-riasi. Pav., kar. asp. R. žiniose randame: Š. Š. Kovas — M. S. K. 2:2 (0:1) ir 5 p. p. — Metalas 5:1 (3:0), o j. k. M. V. viskas atvirkščiai, būtent: Š. Maistas — Š. Š. Kovas 3:2 (1:0) ir 2 p. p. — Metalas 5:1 (3:0). Taigi, kurio dabar teisybė. Tuo būdu nededame nė vieno, ir prašome ateity ra-šyti laikraščiu tik gerai patikrintas žinias.

M. G. Nepriklausomybės medalį gali gauti ir buvę tuo metu pulko orkestro auklėtiniai. Jei Tamsta iki šiol dar nega-vai, tai reikia paduoti raportą komandos tvarka ir, siunčiant jį toliau, į Kariuomenės Štabo rikiuotės skyrių, reikia pridėti tarnybos lapo nuorašą ar išrašą, iš kurio būtų matyti, kad Tamsta tuo metu, iš tikrųjų, tarnavai orkestro auklėtinium ka-riuomenėje.

Galvosūkių Nr. 11 sprendimas

1. PerSija. 2. RadYbos. 3. AukŠtas. 4. NarKotikas. 5. AukUras. 6. SauLė. 7. EdiSonas. 8. InkAras. 9. MīsLė. 10. UosIs. 11. TraViata. 12. IšlOšimas. 13. SlaPtazodis.

Pranas Eimutis Povilas Lukšys

Gerai išsprendė: 1) V. p. J. Tamulevičius (kav.), 2) gr. A. Liekis (ryš. b.), 3) virš. J. Sinkevičius (4 p. p.), 4) v. p. M. Antaniškis (4 p. p.), 5) v. j. p. J. Dranginis (1 art. p.), 6) A. Ketvirtis (Rk.), 7) P. Abuoja (Rk.), 8) St. Pup-kevičius (K.), 9) v. p. B. Palskys (7 p. p.), 10) gr. J. Li-sauskas (1 p. p.), 11) j. p. A. Vėlenis (1 p. p.), 12) s. v. p. Grigoros (3 p. p.), 13) v. p. J. Zapkus (1 p. p.), 14) eil. Kulis (1 p. p.), 15) j. p. Alf. Zavadskas (1 art. p.), 16) gr. A. Šlapaitis (7 p. p.), 17) T. Bankauskaitė (Šln.), 18) virš. Kaklauskas (3 art. p.), 19) v. p. Piepalius (3 art. p.), 20) v. p. Bosas (3 art. p.), 21) gr. V. Dakteris (ryš. b.), 22) ats. j. p. P. Survila (Sm.), 23) v. p. Činskas (2 ul. p.), 24) J. Račys (Kr.), 25) j. p. Vl. Petrauskas (1 art. p.), 26) E. Filipavičius (K.), 27) A. Ivaška (Z.), 28) v. p. Pr. Sitavi-čius (3 art. p.), 29) M. B-čius (Šnč.), 30) G. Rasimas (Uk.), 31) H. Lacvikas (Z.), 32) v. p. Br. Čivinskis (5 p. p.), 33) v. p. J. Kesiūnas (1 p. p.), 34) eil. A. Vileišis (7 p. p.), 35) J. Sruogis (Š.), 36) v. p. A. Urbonas (K. K-ra), 37) v. p. Ge'žinis (4 p. p.), 38) virš. Rimkūnas (K. mok.), 39) v. p. Grigalavičius (7 p. p.), 40) M. Lazauskas (K.), 41) Pr. Ka-minskas (K. Rd.), 42) Alf. Šutinys (K.), 43) M. Gudinavi-čius (Kr.), 44) v. p. Vaitiekūnas (2 p. p.).

Galvosūkių Nr. 10 įskaitytas gr. A. Šlapaičiui,

Galvosūkis Nr. 13

(Vert. 1 tšk.)

Vyručiai, paimkite medžio jūsi dalį,
Be to, sužeistam reikalingą daiktėlį.
Dabar abiem žodžiams po raidę nubraukit,
Turekit kantrybės — šalia juos sutraukit, —
Gausite ginklų puikų ir naudingą,
Kai kuriems kariams labai reikalingą.

Juozas Leblionka

Kišeninis 1936 metų KARIO KALENDORIUS

gana platus įvairių žinių rinkinys mūsų kariams, šauliams, moksleiviams ir ki-tiems. Turi 416 pusl., gražų Lietuvos žemėlapi ir įvairių sutartinių ženklų len-telių. Šis kalendorius būtina turi įsigyti kiekvienas, o ypač jaunuolis. Čia jis ras daug sau reikalingų žinių

Kaina: kariams, šauliams ir moksleiviams 1 litas; kitiems — 1 lt. 60 ct. Paštu išsirašant pridėti dar 20 centų siuntimo išlaidoms.

Gaunamas Kariuom. Štabo Spaudos ir Švietimo Skyriuje, Kaunas, Miškų g. Nr. 10 ir kiekvieno kariuomenės daly bei didesniuose knygynuose.